

Burja

GLASILO OBČINE KOMEN
Letnik 11, številka 1

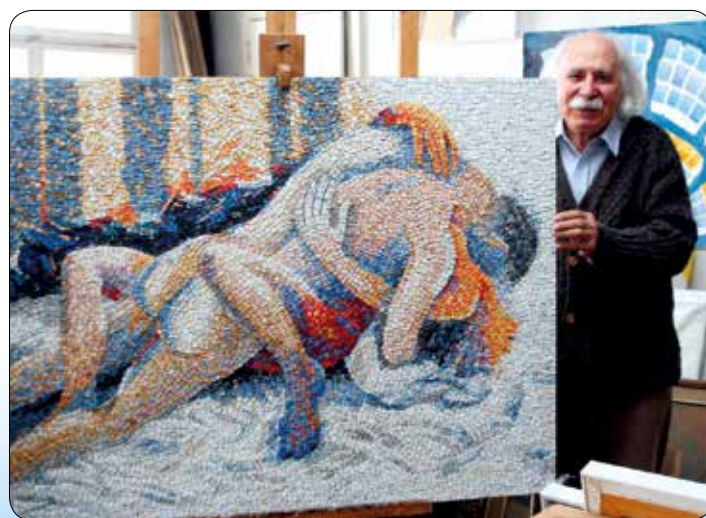
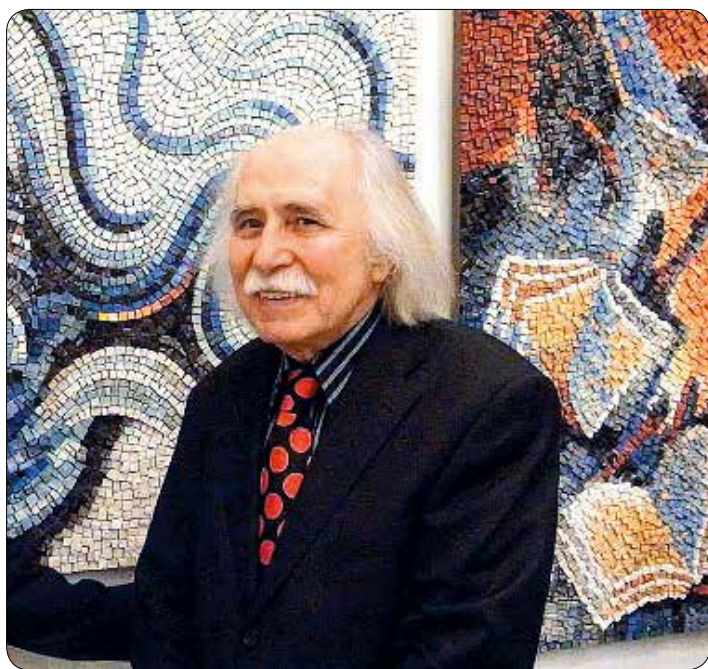
Poštnina plačana pri pošti 6223 Komen
MAREC 2016

Akademski slikar Jože Spacal je podaril Občini Komen 21 mozaikov

Jože Spacal, akademski slikar, mozaist in scenograf je decembra 2015 podpisal darilno listino, s katero je Občini Komen podaril pomemben del svojega likovnega opusa - 21 mozaikov. Mozaike je podaril z namenom, da občina Komen omogoči njihovo postavitve kot stalno zbirko v prostorih Gradu Štanjel, oziroma v Viteški dvorani, kar bo znatno obogatilo kulturno ponudbo v Štanjelu. Vsa podarjena dela so izvirni reliefni mozaiki, poleg teh pa je umetnik občini podaril tudi dokumentarno gradivo – monografije v slovenščini, italijanščini in angleščini, kataloge in DVD-je. Glede na to, da je Viteška dvorana v fazi obnove, bo občina podarjena dela prejela ob zaključku prenove. Ie-te, g. Spacal pa je že sedaj izrazil interes, da občini Komen podari še nekatera druga dela – slike v akrilu, izvirne grafike in fotografije instalacij televizijskih scenografij.

Občinska uprava

O umetniku:

V Kostanjevici na Krasu rojen slikar, mozaist in scenograf je svojo edinstvenost med slovenskimi likovnimi umetniki dosegel s sintezo klasičnih in sodobnih postopkov. Med letoma 1967 in 1995 je deloval kot scenograf na RTV Slovenija, kjer je pripravil več kot 300 scenografij. Slikarstvo je študiral na akademiji Brera v Milanu, v mozaiku pa se je izpopolnjeval na milanski visoki šoli za umetnost Castello Sforzesco. Velja za sooblikovalca grafične šole v Ljubljani. Sodeloval je na številnih nacionalnih in mednarodnih razstavah, za svoje delo pa bil nagrajen s številnimi nagradami.

25 LET SAMOSTOJNOSTI
REPUBLIKA SLOVENIJA

Več na spletni strani: www.slovenija25.si

Glasilo Občine Komen
Letnik 11, številka 1, MAREC 2016

Izdajatelj:
Občina Komen, Komen 86, 6223 Komen
Telefon: 05 7310 450
Fax: 05 7310 460
Spletna stran: www.komen.si
e-pošta: burja@komen.si

Burja

Naklada: 1.420 izvodov

Glasilo brezplačno prejmejo gospodinjstva v občini Komen. Glasilo raznaša Pošta Slovenije. V primeru, da glasila ne prejmete na dom, se obrnite na pošto v Komnu ali Štanjelu in jim sporočite, da glasila niste prejeli. Glasilo dobite brezplačno tudi na občini v Komnu, na voljo je tudi v elektronski obliki na spletni strani občine www.komen.si.

Odgovorna urednica: Marija Umek

Uredniški odbor: Tanja Bratina Grmek (pomočnica odg. urednice), Ana Godnik, Katjuša Rina Trampuž in mag. Andreja Štok

Lektoriranje: Barbara Jejčič

Priprava za tisk: DTP Studio Sežana, Čeh Damjan s.p., Partizanska 82, 6210 Sežana
Tisk: Print Luin, Dušan Luin s.p., Sveto 58, 6223 Komen

Vabljeni, da svoje prispevke (članke in slikovno gradivo) za naslednjo številko pošljete v elektronski obliki na e-naslov: burja@komen.si, najpozneje do 25. 5. 2016. Prispevki, ki bodo prispeli prepozno ne bodo vključeni v marčevsko številko! K posameznemu članku priložite največ dve fotografiji v čim boljši resoluciji.

Vabimo tudi vse fotografе ali fotografе kar tako, da nam pošljete tematske fotografije za objavo na naslovnici. Digitalni posnetki naj bodo v čim boljši resoluciji. Poslanih posnetkov v slabi resoluciji ne bomo objavili.

Naslednja številka občinskega glasila izide JUNIJA 2016.

Avtori fotografije na naslovnici: Klemen Bandelj

Uredniški uvodnik

Sodelovanje, združevanje

Besedi, o katerih zadnje čese veliko razmišljam. Pomen sodelovanja si razlagam na zelo preprost način: delati, delovati skupaj z namenom, da bi dosegli nek skupni cilj. Preprosto, ni kaj! V resnici pa ni vedno tako. Sodelovanje je zelo kompleksna zadeva, v katero je treba vlagati kar veliko napora, da na koncu izpade vse, kot smo si zamislili. Blizu nam morajo biti besede, kot so strpnost, potrpljenje, sprejemanje, včasih tudi žrtvovanje.

Dokler so omenjeni pojmi blizu vsem vpletenim, je ponavadi vse lepo in prav. Sicer pa pride do težav, ki jih je potrebno prebroditi, če želimo zastavljene cilje kljub vsemu doseči. Tudi tako se učimo! Ob izkušnji pri pripravi prireditve ob kulturnem dnevu sem spoznala, da se vse zmore, če se le hoče. Vsi smo imeli skupni cilj: pripraviti eno prireditev, na kateri bi vsak lahko pokazal svoje delo in s tem prispeval kamenček v kulturno dogajanje ob tej priložnosti. Združili smo moči in splačalo se je!

Da se združevanje splača, smo lahko videli tudi na Božičnem koncertu, sejnih in še kaj bi se našlo. O vsem tem boste lahko prebrali v številki Burje, ki nas bo odpihnili v pomlad.

Prijetno branje želim.

Marija Umek
Odgovorna urednica

Spoštovane občanke, spoštovani občani!

Financiranje občin ostaja problem. »Župan je izvoljeni predstavnik lokalne oblasti. Je oseba, ki spremlja, vodi, usmerja ter pripravlja strateške plane za življenjsko udobje občanov.« Župani smo tisti, ki naj bi zagotavljali trajen razvoj na lokalni ravni, ki naj bi omogočali pozitivno delovno okolje, ki naj bi skrbeli za rast podeželja ter na tak način nudili nova delovna mesta in izzive za podjetniški razvoj. Če analiziramo vse zapisano, je to zelo odgovorna naloga, pot do doseganja teh ciljev pa dolga in kompleksna. Poleg širokega znanja so potrebne tudi prave ideje in drznost. Na prvi pogled morda vse izgleda zelo težko dosegljivo, vendar moramo vedeti, da so določeni cilji dosegljivi le s konkretnim delom župana, občinske uprave in razuma občinskega sveta. Zadnje čase smo priča vse bolj krutim posegom v občinske proračune. Nižanje povprečnine je že stalnica. Zaradi tega se moramo župani ozreti naokoli, pogledati, kakšne možnosti so nam dane in kako lahko kljub tem oviram pridemo do sredstev za rast in razvoj našega kraja. Kohezijska politika v EU je ena od poti, ki lahko privede do velikih sprememb na regionalnem področju. Cilj kohezijske politike je zmanjšati razlike med regijami EU, da se doseže uravnotežen gospodarski, socialni in teritorialni razvoj. Prejšnji teden sem v Bruslju obiskal Evropsko komisijo. Obiska sem se udeležil pripravljen, prebral sem številne dokumente, s seboj pa prinesel kup vprašanj, na katere sem v glavnem dobil tudi odgovore. Veliko je programov, za katere še sami ne vemo, a bi lahko korenito spremenili podeželjsko življenje in seveda razvoj občin. Vedeti moramo, da je Slovenija razdeljena v dve kohezijski regiji. Ta

problem sem jasno izrazil na sestanku s predstavniki v Bruslju. S to delitvijo se ne strinjam, saj gresta dve tretjini sredstev na vzhodno regijo in ena tretjina na zahodno. To se pravi, da še vedno ocenjujemo, da je zahodna regija bogatejša. To vsekakor ne drži, saj so tudi v zahodnem delu razlike med občinami zelo velike, regija namreč obsega območje vse od Ljubljane in priobalnih območij do Krasa, Goriške in Bovca. Če želimo skladno s strategijo EU doseči rast v naši regiji, moramo izbrati določene poti, predvsem pa merljive cilje. Za pomoč državam so bili ustanovljeni trije skladi za naložbe v rast in delovna mesta: Evropski sklad za regionalni razvoj, Evropski socialni sklad in Kohezijski sklad. Cilji EU so vsekakor krepitev čezmejnega sodelovanja: čezmejno, transnacionalno in med-regionalno. Da bi lahko črpali določena sredstva, se bomo morali vključiti v shemo z dobro pripravljenimi projekti v vseh petih evropskih strukturnih in investicijskih skladih (v Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja, Kohezijski sklad, Evropski socialni sklad, Evropski sklad za regionalni razvoj in Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo). Znotraj teh skladov obstaja enajst tematskih ciljev, v katerih se moramo najti. Za obdobje 2014-2020 so bili za Slovenijo sprejeti trije programi, ki pokrivajo vseh pet predhodno omenjenih skladov. Operativni program za izvajanje Evropske kohezijske politike pokriva vseh 11 tematskih ciljev, med drugim vključuje tudi posebno prednostno os za pobudo za zaposlovanje mladih, program razvoja podeželja, ki pokriva 8 tematskih ciljev, in še operativni program za izvajanje ESPR, ki pokriva 4 tematske cilje. Kljub temu, da je EU v zadnjem času namenjenih veliko kritik in da lahko v javnosti spremljamo številna nestrinjanja z njenimi politikami, pa moramo vedeti, da Slovenija od Evropske unije dobi nazaj krepko več, kot mora v Bruselj dati. Kohezijska politika Evropske unije lahko, če jo znamo na pravi način izkoristiti, Sloveniji nudi veliko, od gospodarskih učinkov do trajnostnega razvoja in socialne stabilnosti predvsem na regionalni ravni.

Marko Bandelli, mag. posl. ved.
Župan Občine Komen

Pomembnejši sklepi in splošni akti, sprejeti na 7. redni seji 25. 11. 2015

- Sklep o sprejemu Odloka o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi zavoda Območna razvojna agencija »ORA Krasa in Brkinov« v drugi obravnavi,
- Sklep o sprejemu Odloka o ustanovitvi Javnega zavoda Komenski Kras v predlaganem besedilu in vsebini v prvi obravnavi,
- Sklep o imenovanju skupnega predstavnika v svet javnega socialno varstvenega zavoda Center za socialno delo Sežana
- Sklep o imenovanju nadomestnega člana Odbora za kmetijstvo, turizem, medobčinske in mednarodne odnose za preostanek mandatnega obdobja 2014-2018,
- Sklep o vrednosti točke za obračun občinskih taks za leto 2016,
- Sklep o vrednosti točke za izračun nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča na območju Občine Komen za leto 2016
- Sklep o pristopu Občine Komen k Evropskemu združenju za teritorialno sodelovanje »Severni Jadran« ter potrditvi ustanovnega dokumenta
- Sklep o sprejemu Odloka o proračunu Občine Komen za leto 2016 s prilogami v prvem branju.

Pomembnejši sklepi in splošni akti, sprejeti na 8. redni seji 23. 12. 2015

- Sklep o potrditvi Elaborata o oblikovanju cene storitev javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki v občinah Sežana, Hrpelje – Kozina, Komen in Divača, št. IT/4896/15,
- Sklep o izdaji soglasja za uporabo občinske javne vodovodne infrastrukture za namen dobave vode za namakalne priključke v komenski občini za namen namakanja kmetijskih kultur,
- Sklep o potrditvi Elaborata o oblikovanju cene oskrbe s pitno vodo v komenski občini in Elaborata o oblikovanju cene odvajanja in čiščenja odpadnih voda in storitev, povezanih z nepretočnimi in pretočnimi greznicami ter MKČN v komenski občini, ki ju je izdelal izvajalec občinske gospodarske javne službe Kraški vodovod Sežana d. o. o. v mesecu aprilu 2015,
- Sklep o sprejemu Odloka o ustanovitvi Javnega zavoda Komenski Kras v drugi obravnavi,
- Sklep o sprejemu Odloka o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovna šola Antona Šibelja-Stjenka Komen po skrajšanem postopku,

Občinski svet sprejel Odlok o ustanovitvi Javnega zavoda Komenski Kras

Občinski svet je s sprejetjem Odloka o ustanovitvi Javnega zavoda Komenski Kras na seji dne 23. 12. 2015 ustanovil Javni zavod Komenski Kras. Zavod bo deloval na področju turizma in kulture, kar pomeni, da bo opravljal strokovna dela načrtovanja, vodenja, organiziranja, delovanja na področju turizma in kulture, učinkovitega gospodarjenja in upravljanja z objekti. Ustanovitev zavoda je usmerjena k povezovanju turistične ponudbe na širšem območju, zviševanju števila obiskovalcev ter podaljševanju časa njihovega obiska in posledično k zviševanju števila nočitev. Kljub temu, da v občini že deluje Turistično informacijski center Štanjel, je ta zaradi svoje organiziranosti (v sklopu občinske uprave) znatno omejen pri možnostih delovanja. Organi zavoda so direktor in svet zavoda. Sedemčlanski svet zavoda sestavljajo štirje člani, ki jih imenuje občinski svet, en član, ki ga izvolijo zaposleni, ter dva člana predstavnika uporabnikov oziroma zainteresirane javnosti, ki ju imenuje župan občine Komen. V prehodnem obdobju do enega leta, imenuje župan vršilca dolžnosti direktorja, ki opravi vse potrebno za začetek dela zavoda (vpis zavoda v register, sklic prve seje sveta zavoda). Podobno kot velja to za TIC Štanjel, bo zavod v začetku financiran skoraj izključno iz sredstev občinskega proračuna. Za ta namen občina ne bo predvidela dodatnih sredstev, temveč bo sredstva, namenjena delovanju TIC-a, preusmerila na zavod. V prihodnosti pa pričakujemo, da bi se delež sredstev iz drugih virov postopoma poviševal, kar bi zavodu omogočilo ekonomsko osamosvojitve. Znatni drugi viri prihodkov bi tako predstavljali prihodki iz naslova najemnin oziroma uporabnin za prostore v Štanjelu, odprtje manjše trgovine s spominki in tipičnimi proizvodi, organizacija porok, trženja različnih storitev, oddaje stojnic, turističnega vodenja, degustacije vin.

Občinska uprava

- Sklep o sprejemu Pravilnika o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o enkratni denarni pomoči ob rojstvu otroka v komenski občini,
- Sklep o predlaganju kandidatov za sodnike porotnike Okrožnega sodišča v Kopru
- Sklep o imenovanju predstavnika Občine Komen v svetu javnega vzgojno – izobraževalnega zavoda Vrtec Sežana,
- Sklep o sprejemu Odloka o proračunu Občine Komen za leto 2016 s prilogami v predlagani obliki in vsebini v drugi obravnavi,
- Sklep o sprejemu Lokalnega programa za kulturo komenske občine 2016–2019,
- Sklep o sprejemu Letnega programa športa komenske občine za leto 2016.

Občinska uprava

Dobro je vedeti

Občinska uprava Občine Komen

Telefon: 05/73 10 450
Fax: 05/73 10 460
Spletna stran: www.komen.si
E-pošta: obcina@komen.si
Uradne ure: ponedeljek in petek od 8.00 do 12. ure
sreda od 8.00 do 12. ure in od 15. do 17. ure

Medobčinski inšpektorat in redarstvo občin Divača, Hrpelje-Kozina, Komen in Sežana

Telefon: 05/73 10 141
E-pošta: soou@sezana.si
Uradne ure: ponedeljek in petek od 7.30 do 11. ure
sreda od 7.30 do 11. ure in od 12. do 16. ure

Krajevni urad Komen

Telefon: 05/76 68 510
Uradne ure: vsako drugo in četrto sredo v mesecu od 8.00 do 12. ure.
Za nujne primere se obrnite na sedež Upravne enote v Sežani, tel. št.: 05/73 12 700.

Policijska pisarna Komen

(v prostorih Krajevnega urada Komen, Komen 86)
Telefon: 05/76 68 122
Uradne ure: sreda od 14.00 do 17.00.

Knjižnica Komen

Komen 118, 6223 Komen
Telefon: 05/76 68 580
E-pošta: knjiznica.komen@siol.net
Delovni čas: torek in petek od 11.00 do 18. ure
sreda od 8.00 do 14. ure

Zdravstvena postaja Komen / Splošna ambulanta Komen

Telefon: 05/73 11 460

Lekarna Komen

Telefon: 05/73 11 790
Delovni čas: ponedeljek od 12.00 do 19.00 ure
torek, četrtek in petek od 8.00 do 15. ure
sreda od 9.00 do 18. ure

Zbirni center Komen

torek: od 9. do 13. ure
četrtek: od 14. do 17. ure
sobota: od 9. do 13. ure

Zavetišče Oskar Vitovlje

Telefon: 05/30 78 570
Najdba zapuščene (brez skrbnika) ali izgubljene živali

JAVNA BLAGAJNA OBČINE KOMEN obratuje v poslovalnici Deželne banke Slovenije, d. d. v Komnu 118 c (pri pošti), odprta je od ponedeljka do petka od 8.00 do 12.00 ter od 13.00 do 16.00.

Občinski svet Občine Komen na seji 23. 12. 2015 potrdil nove cene komunalnih storitev

Občinski svet je na 8. redni seji 23. 12. 2015 potrdil nove cene komunalnih storitev; storitev javne službe ravnanja z odpadki ter cene storitev oskrbe s pitno vodo, odvajanje in čiščenje odpadnih voda in storitev, povezanih z nepretočnimi in obstoječimi greznicami ter malimi komunalnimi čistilnimi napravami v občini Komen. Vse potrjene cene pričnejo veljati z dnem 1. 1. 2016. Cene ravnanja s komunalnimi odpadki

Cena ravnanja s komunalnimi odpadki pred 1. 1. 2016:

Storitev	Mesečna pavšalna količina (kg/osebo)	Cena za kg odpadkov v EUR	Vrednost v EUR brez DDV-ja na osebo	DDV po 9,5 % stopnji	Vrednost v EUR z DDV-jem na osebo
Zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov	35,90	0,0607	2,18	0,21	2,39
Zbiranje in prevoz bioloških odpadkov	2,88	0,1031	0,30	0,03	0,33
Odlaganje ali odstranjevanje komunalnih odpadkov	22,20	0,0153	0,34	0,03	0,37
Okoljska dajatev zaradi odlaganja odpadkov	8,62	0,0110	0,09	0,01	0,10
Cena javne infrastrukture	35,90	0,0094	0,34	0,03	0,37
Finančno jamstvo za zaprtje odlagališča	17,25	0,0414	0,71	0,07	0,78
Obdelava komunalnih odpadkov	13,70	0,0662	0,91	0,09	0,99
Skupaj na osebo na mesec					5,33

Cena ravnanja s komunalnimi odpadki po 1. 1. 2016 v skladu z Uredbo o metodologiji za oblikovanja cen storitev obveznih občinskih javnih služb varstva okolja (Uradni list RS 87/12 s spremembami)

Storitev	enota	Kol./osebo	Cena za kg v EUR	Vrednost v EUR brez DDV	DDV po 9,5 % stopnji	Vrednost v EUR z DDV
Zbiranje kom. odpadkov – cena storitve	Kg	29,13	0,0991	2,89	0,27	3,16
Zbiranje kom. odpadkov – cena javne infr.	Kg	29,13	0,0099	0,29	0,03	0,32
Zbiranje bio. odpadkov	Kg	3,98	0,1492	0,59	0,06	0,65
Obdelava kom. odpadkov	Kg	11,49	0,0981	1,13	0,11	1,24
Odlaganje kom. odpadkov – cena	kg	3,57	0,1518	0,54	0,05	0,59
Skupaj				5,44	0,52	5,96

Minimalne razlike v končni višini računa, ki ga uporabnik plača, nastanejo zaradi različne cene javne infrastrukture po občinah. Občine (Sežana, Divača, Hrpelje – Kozina in Komen) namreč različno vlagajo v infrastrukturo, ki jo ima KSP d. d. v najemu za opravljanje dejavnosti ravnanja s komunalnimi odpadki (eko otoki, zbirni centri ...).

Občinska uprava

Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o ohranjanju in spodbujanju razvoja kmetijstva, gozdarstva in podeželja v občini Komen za programsko obdobje 2015–2020

Občinski svet Občine Komen je na 6. redni seji dne 23. 9. 2015 sprejel Pravilnik o ohranjanju in spodbujanju razvoja kmetijstva, gozdarstva in podeželja v občini Komen za programsko obdobje 2015–2020. Odbor za kmetijstvo, turizem, medobčinske in mednarodne odnose Občine Komen v mandatnem obdobju 2014–2018 je dne 18. 1. 2016 obravnaval predlog Pravilnika o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o ohranjanju in spodbujanju razvoja kmetijstva, gozdarstva in podeželja v občini Komen za programsko obdobje 2015–2020. Na predlog Odbora, je Občina Komen dne 21. 1. 2016 objavila na spletno stran občine predlog pravilnika s podanimi spremembami v Pravilniku. Javna razprava je potekala od dne 21. 1. 2016 do dne 28. 1. 2016.

Do izteka roka na javno razpravo ni bilo pripomb. Občinski svet Občine Komen je na 9. redni seji dne 24. 2. 2016 sprejel Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o ohranjanju in spodbujanju razvoja kmetijstva, gozdarstva in podeželja v občini Komen za programsko obdobje 2015–2020. S sprejetjem pravilnika so izpolnjeni pogoji za nadaljevanje postopka priglasitve sheme pomoči pri upravljalcih pomoči, to je ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter ministrstvu za finance. Po potrditvi obeh shem pomoči se bo lahko začel postopek izvedbe javnega razpisa za dodelitev nepovratnih sredstev upravičencem za programe kmetijstva, gozdarstva in podeželja za tekoče leto.

Občinska uprava

Javni razpis za sofinanciranje ukrepov spodbujanja zaposlovanja v občini Komen za leto 2016

Občina Komen je 12. 2. 2016 v Uradnem listu RS št. 9/2016 na straneh 311 in 312 objavila Javni razpis za sofinanciranje ukrepov spodbujanja zaposlovanja v občini Komen za leto 2016.

Predmet javnega razpisa je dodelitev proračunskih sredstev za sofinanciranje ukrepov spodbujanja zaposlovanja v občini Komen:

- sofinanciranje prve zaposlitve oziroma pripravništva za kritje stroškov dela,
- sofinanciranje novih zaposlitev za kritje stroškov dela,
- sofinanciranje samozaposlitev za kritje stroškov za realizacijo samozaposlitev.

Prijava na razpis mora biti vložena na priloženem obrazcu z vsemi potrebnimi dokazili in prilogami, ki so navedene v razpisu.

Javni razpis in obrazci so na voljo na spletni strani Občina Komen www.komen.si (rubrika Razpisi).

Prijavitelji lahko vložijo prijavo na razpis do 4. 12. 2016 in do 9. 9. 2016.

Kot pravočasne vloge se štejejo vloge oddane do vključno zadnjega dne roka za predložitev vlog osebno v sprejemni pisarni občine oziroma oddane po pošti priporočeno na naslov Občina Komen, Komen 86, 6223 Komen.

Občinska uprava

Srečanje obrtnikov in podjetnikov, sobodajalcev, vinogradnikov in vinarjev ter gostincev v občini Komen

Ob zaključku leta 2015, na srečanju obrtnikov in podjetnikov, sobodajalcev, vinogradnikov in vinarjev ter gostincev v občini Komen, ki je potekalo dne 17. 12. 2015 v Kulturnem domu v Komnu, so bile predstavljene dejavnosti in aktivnosti za razvoj gospodarstva na lokalni ravni, ki so bile izvedene v lanskem letu, in ukrepi ter aktivnosti, ki jih bomo izvajali v letošnjem letu. Srečanja so se udeležili tudi Dorijan Maršič, direktor Univerzitetnega razvojnega centra in inkubatorja Primorske d. o. o., Vlasta Sluban, direktorica Območne razvojne agencije Krasa in Brkinov, Jernej Bortolato, predsednik in Doris Požar, strokovna sodelavka Območno obrtno-podjetniške zbornice Sežana ter Goran Živec, podpredsednik Lokalno akcijske skupine Krasa in Brkinov.

Ker bo Občina Komen v letošnjem letu del proračunskih sredstev namenila za sofinanciranje različnih aktivnosti in ukrepov Območne obrtno-podjetniške zbornice Sežana, Univerzitetnega razvojnega centra in inkubatorja Primorske d. o. o. in Območ-

ne razvojne agencije Krasa in Brkinov, vas vljudno vabimo, da nam sporočite vaše želje oziroma potrebe pri na primer organiziranju delavnic, izobraževalnih strokovnih delavnic, svetovanj in mentoriranju za zagon, razvoj in rast podjetja, individualnih svetovanj za potencialne podjetnike, dopolnilnih dejavnosti ...

Kontakti:

- Območna obrtno-podjetniška zbornica Sežana, Kraška ulica 6, 6210 Sežana, 05 730 0060, marija.rogan@ozs.si;
- Univerzitetni razvojni center in inkubator Primorske d. o. o., Ferrarska 8, 6222 Koper, 05 907 82 85, dorijan.marsic@uip.si;
- Območna razvojna agencija Krasa in Brkinov, Partizanska 4, 6210 Sežana, 05 734 4362, info@ora.si.

Vljudno vabljeni.

Občinska uprava

Pravilnik o subvencioniranju obrestne mere pri posojilih za pospeševanje razvoja malega gospodarstva v občini Komen

Občinska uprava v sodelovanju z Območno obrtno-podjetniško zbornico Sežana pripravlja Pravilnik o subvencioniranju obrestne mere pri posojilih za pospeševanje razvoja malega gospodarstva v občini Komen. Ob izpolnjevanju pogojev se bo pomoč upravičencem dodeljevala na podlagi izvedenega javnega razpisa.

Občinska uprava

Ocenjevanje vin na območju Občine Komen in izbor Županovega vina Občine Komen za leto 2016

Tudi v letošnjem letu bo v mesecu maju potekalo tradicionalno ocenjevanje vin na območju Občine Komen. Najbolje ocenjeno vino iz kategorije belih ali rdečih vin se bo razglasilo za »Županovo vino 2016«.

Občinska uprava

Komen in Štanjel praznično osvetljena

V lanskem letu je bila sprejeta odločitev, da se po nekajletnem premoru ponovno poskrbi za decembrsko praznično osvetlitev in okrasitev. Zaradi dotrajanosti in energetske potratnosti že pred desetimi in več leti nabavljenimi okrasno svetlobnimi elementi, je bilo potrebno zamisel za okrasitev zasnovati in postaviti na novo. Sprejeta je bila odločitev, da se praznično osvetli dva največja kraja, Komen in Štanjel, v naslednjih letih pa naj bi postopoma prehajali tudi na druge večje kraje v občini.

V Komnu so bile preko glavne ceste v smeri Gorjansko–Štanjel, od parkirišča marketa pa do križišča pri gostilni in mesnici, nameščene štiri svetlobne zavese z led svetlobnimi elementi dimenzij 6 m x 1,5 m. K praznični okrasitvi je pristopila tudi vaša skupnost, ki je poskrbela za nakup, prevoz, postavitve in svetlob-

no okrasitev praznične smreke na parkirišču nasproti bencinskega servisa.

V Štanjelu so bile preko glavne ceste Sežana–Nova Gorica nameščene tri svetlobne zavese z led svetlobnimi okrasnimi elementi dimenzij 6 m x 1,5 m. Z dvema reflektorjema in sijalkama modre barve pa je bila iz notranje strani izvedena tudi osvetlitev gradu oziroma grajskega stolpa ob viteški dvorani.

Izvedba svetlobne okrasitve je bila zaupana koncesionarju vzdrževanja javne razsvetljave, podjetju Javna razsvetljava d. d. Ljubljana, skupni strošek svetlobnih elementov, montaže, priklopa na omrežje in demontaže pa je znašal 2.200 EUR.

Občinska uprava

Akcija ocenjevanja urejenosti naselji, vrtov oziroma okolice hiš na območju Občine Komen v letu 2016

Občina Komen tudi letos organizira »Akcijo ocenjevanja urejenosti naselji, vrtov oziroma okolice hiš na območju Občine Komen«. Ker urejeno okolje znatno prispeva h kakovosti življenja v lokalni skupnosti, želi občina z akcijo pripomoči h krepitvi turistične in okoljske zavesti prebivalcev in na ta način prispevati k večji prepoznavnosti in promociji občine. Namen akcije je spodbujanje in povezovanje občanov pri urejanju in varovanju naravnega okolja, ohranjanju naravne in kulturne dediščine.

Župan komenske občine bo imenoval petčlansko komisijo, ki bo določila kriterije po posameznih kategorijah in opravila ogleda na terenu. Kriteriji bodo ocenjeni s točkami od 1 do 5.

Kategorije, ki jih bo komisija ocenjevala, so:

- A. »Najlepše urejeno naselje/del naselja«
 - B. »Najlepša zunanja ureditev (vrtovi, dvorišča, rastlinje, celostna ureditev)«.
- Komisija si bo ogledala vsa naselja v komenski občini in jih ocenila. Na podlagi opravljenih ogledov bo izbrala tista naselja oziroma dele naselja (območja vaških trgov, kalov, studentcev, športnih igrišč, območja okrog cerkva in vaških domov, območja ekootokov), ki

bodo še posebej izstopala. V primerjavi z lanskim letom, ko je bila za sodelovanje v akciji potrebna prijava s strani predstavnikov vaških skupnosti, v letošnjem letu prijava ne bo potrebna.

Pogoj za sodelovanje v kategoriji B pa bo pravočasno oddana prijavnica. Prijavnico bodo lahko oddali vsi lastniki nepremičnin (lastniki stanovanjskih hiš oziroma kmetijskih gospodarstev), ki bodo želeli sodelovati v akciji.

Obvestilo o pričetku akcije z vsemi dodatnimi informacijami bo objavljeno na spletni strani občine www.komen.si. S potekom akcije bo občina dodatno seznanila vse predsednike vaških skupnosti in jih pozvala, da svoje prebivalce na krajevno običajen način obvestijo o poteku akcije.

Podelitev priznanj in nagrad bo potekala v sklopu praznovanja praznika komenske občine v mesecu juniju 2016.

Ker se vedno bolj zavedamo, da skrb za lepo in urejeno okolje prispeva h kakovosti sobivanja in turistični privlačnosti naših krajev, želimo, da bi se tudi letošnji akciji pridružil čim več naših občanov.

Občinska uprava

Obisk župana v Grožnjanu

V četrtek, 16. 12. 2015, je župan Marko Bandelli s sodelavci obiskal Grožnjan, slikovito istrsko mesto, ki slovi kot mesto umetnikov. Z županom Grožnjana, g. Claudio Stokovcem, sta se pogovarjala predvsem o možnostih sodelovanja pri prijavi na razpis v okviru Programa sodelovanja Interreg V-A Slovenija – Hrvaška za obdobje 2014–2020. Župan Stokovac je poudaril predvsem pomen delovanja umetnikov pred 65. leti, ki je bilo ključno za kulturni in gospodarski razvoj kraja. Župana sta poudarila pomen sodelovanja med občinama na področju kulture ter izmenjav umetnikov, še posebej z vidika že vzpostavljenih prijateljskih vezi s francoskim umetniškim mestecem Marols.

Občinska uprava

Obisk v Občini Zgornja Kungota

Na pobudo Jožefa Adamiča, prvega župana Občine Komen, je župan Marko Bandelli 14. 1. 2016 s sodelavci in nekaterimi člani občinskega sveta obiskal Občino Zgornja Kungota. Pobudo za pobratenje med KS Zgornja Kungota in KS Komen je dal leta 1978 Jože Sever, ki je po 2. svetovni vojni služboval na območju Krasa. Jožetu Severju so bili to okolje in prebivalci Krasa všeč, zato je z vsemi družbeno političnimi organizacijami (DPO) v tistem času dosegel, da je stekla pobuda o pobratenju z eno od krajevnih skupnosti (KS) v sežanski občini. Občina Sežana je predlagala KS Komen, ker je bila v tistem času prepoznavna. Celotno akcijo sta v letih 1977 in 1978 vodili organizaciji Socialistična zveza delovnega ljudstva (SZDL).

Prva pet članska delegacija KS Zgornja Kungota je obiskala KS Komen na dan proslave obletnice priključitve Primorske k matični domovini septembra 1978, obisk pa so predstavniki KS Komen vrnili že decembra istega leta.

Do »uradnega« pobratenja obeh KS je prišlo julija 1979 v Zgornji Kungoti, zadnja uradna delegacija s strani Zgornje Kungote z županom na čelu in ministrom za promet in zveze kot gostom je Komen obiskala konec devetdesetih let prejšnjega stoletja.

Obiskovalce so v občinski stavbi sprejeli župan Igor Stropnik, podžupan Rudi Matjašič, člani občinskega sveta in zaposleni v občinski upravi. Župan Igor Stropnik je delegacijo povabil na ogled osnovne šole in vrtca. V nadaljevanju sta se župana pogovarjala predvsem o možnostih sodelovanja na različnih področjih, tudi o sodelovanju med posameznimi društvi (pihalnimi, gasilskimi ipd.)

Obisk, ki je potekal v sproščenem in prijateljskem vzdušju, je bil zaključen v poznih popoldanskih urah z obljubo po ohranjanju stikov med obema občinama.

Jožef Adamič in občinska uprava

Občina Komen na dveh sejmih v dveh mesecih

Občina Komen se je s polno zagnanostjo podala v turistično promocijo svojega okolja. V mesecu januarju se je udeležila osrednjega slovenskega turističnega sejma Natour Alpe-Adria v Ljubljani v februarju pa sejma Expomego v Gorici v Italiji.

Letošnji sejem v Ljubljani je prinesel nekaj novosti. Dolgoletni organizator sejma Alpe Adria Turizem in prosti čas se je povezal s podjetjem Toleranca marketing, ki je do sedaj organiziral devet poslovnih borz Natour. Novi dogodek Natour Alpe Adria je bil kombinacija

obeh, na katerega so vabili vse, ki imajo ponudbo in se zanimajo za aktivno preživljanje prostega časa.

Občina Komen se je skupaj z občinami Divača, Hrpelje – Kozina, Mirren – Kostanjevica in Sežana ter z Javnim zavodom Kobilarna Lipica in Javnim zavodom Park Škocjanske jame, Slovenija predstavila v Marmorni dvorani. Prvič letos pa smo se kraške občine in njihovi ponudniki povezali skupaj z zamejskimi občinami in se predstavljali na skupnem prostoru. Tako smo skupaj z občinama Dolina in Devin – Nabrežina destinacijo Krasa predstavljali na skupno 30 m² površine. Da je bila predstavitev Krasa in Brkinov popolna, so se na skupnem prostoru predstavili tudi kraški in brkinski ponudniki. S svojimi dobrotami in izdelki so vabili obiskovalce, da pristopijo do kraškega razstavnega prostora, kjer so jim informatorji ponudili še več informacij o Krasi in Brkinih in jih povabili na številne prihajajoče prireditve.

Na sejmu Expomego v Gorici je Občina Komen ponudila razstaveni prostor domačim ponudnikom, ki so izkoristili priložnost brezplačne predstavitve. Tako so se na sejmu predstavili Društvo Vezi – enota Štanjel, Vinarstvo Rebula, Gostilna Kobjeglava, Brajda in Sivkin dotik.

Občinska uprava

Razstava Debela griža – biser Komenskega Krasa

V petek, 12. 2. 2016, so v Fabianijevi dvorani v Gradu v Štanjelu odprli razstavo o gradiščih na Krasu z naslovom Debela griža – biser Komenskega Krasa. Razstave se je udeležilo čez 80 obiskovalcev, ki jih je pritegnila izvirna in všečna postavitev. Organizator razstave je Zavod Krasen Kras. Zbrane obiskovalce je nagovoril direktor Zavoda Krasen Kras in financer razstave, Goran Živec, ki je izpostavil pomen proučevanja in zaščite gradišča Debela griža pri Volčjem Gradu in pa sodelovanje z varstvenimi ustanovami ter z različnimi strokovnjaki pri predstavljanju Debele griže. Končni cilj je muzej na prostem. Župan Občine Komen Marko Bandelli pa je v nagovoru podprl prizadevanja Zavoda Krasen Kras, ki daje s svojim delovanjem občini dodano vrednost v smislu turističnega trženja in pritegnitve čim večjega števila obiskovalcev. V ta namen si bo prizadeval, da Zavod Krasen Kras dobi svoje prostore v bodočem prenovljenem središču Komna kot muzej na prostem.

Cilj razstave je ozavestiti širšo javnost o pomembnosti in zaščiti gradišč na matičnem Krasu. Razstava nas na razumljiv način popelje na področje arheologije, etnologije in geologije, kulturne krajine, načina življenja, zbiranja vode, prehodnosti prostora in prometnih povezav ter razširjenosti gradišč. Zastavljena je interdisciplinarno in obsega pestro paleto – od snovnih do nesnov-

nih spoznanj. Slikovno opisni del je na panojih, dopolnjujejo ga vizualni filmski prikaz Debele griže, maketa, ki prikazuje gradišče in njegove dele, vpete v značilen relief krajine, šumsko-zvočna podoba in scenska osvetlitev razstavnega prostora. Obogatena je z izbranimi kamninami in lončenimi najdbami z Debele griže. Organizator: Zavod Krasen Kras; Avtor: Dejan Vončina, muzejski svetovalec (Zavod Krasen Kras), Sodelavka: Nadja Adam; Strokovno svetovanje: dr. Josip Korošec, Restavratorski center, ZVKDS; Celostno oblikovanje, izdelava makete: akad. kiparka Paola Korošec; Zvočna podoba: Boštjan Perovšek (Saeta); Scenska osvetlitev: Fluks in decibel; Jezikovni pregled: Božidar Premrl; Prevod: Žandi Dežman.

Zunanji pisci besedil: dr. Bogdan Jurkovšek, dr. Tea Kolar-Jurkovšek (Geološki zavod Slovenije), Goran Živec (Zavod Krasen Kras), Patricija Bratina, univ. dipl. arheologinja (ZVKDS, Območna enota Nova Gorica), dr. Franc Pohleven (Biotehniška fakulteta, Ljubljana)

Razstava bo na ogled do 15. 9. 2016 v Fabianijevi dvorani v Gradu v Štanjelu v času uradnih ur Turistično informacijskega centra Štanjel. Do 30. 4. 2016 bo na ogled od torka do petka od 9.00 do 10.00, v soboto in nedeljo pa od 10.00 do 16.00, od 1. 5. do 15. 9. 2016 od torka do petka od 9.00 do 15.00, v soboto in nedeljo pa od 10.00 do 18.00. Kontakt: tic.stanjel@komen.si, 05 769 00 56. Vabljeni, veseli vas bomo.

Besedilo: Dejan Vončina

Kras in Brkini s skupnim koledarjem prireditev in novo zgibanko

Z novim letom smo kraške občine skupaj z Javnim zavodom Kobilarina Lipica, Javnim zavodom Park Škocjanske jame, Slovenija ter Območno obrtno-podjetniško zbornico Sežana pripravile že drugič zapored skupen koledar prireditev Krasa in Brkinov za prvo polletje 2016. V mesecu maju pa bo izšel še koledar prireditev za drugo polovico leta. Koledar predstavlja primer dobre prakse povezovanja tako občin kot drugih turističnih akterjev in organizatorjev prireditev. Njihovi prejemniki pa imajo tako zbrane prireditve na enem mestu ter vedno na razpolago razloge, zakaj se lahko vračajo na Kras in Brkine po nova doživetja.

Turistično ponudbo Krasa in Brkinov je Koordinacija za turizem Krasa in Brkinov, ki jo sestavljajo predstavniki kraških občin, javnih zavodov na področju turizma, skupaj z Območno obrtno-pod-

jetniško zbornico Sežana, Parkom Škocjanske jame ter Lipico, nadgradila tudi z novo zgibanko Dediščina Krasa in Brkinov: Izbrano, ki vključuje 19 priporočenih točk, ki obiskovalca vodijo do popolnega doživetja Krasa in Brkinov. Tako zgibanka kot koledar prireditev sta dostopna v vseh turistično informacijskih centrih na Krasu in Brkinih.

Občinska uprava

Poletna avtobusna povezava Štanjel–Devin

Tudi v letošnjem letu bosta Občina Komen in Občina Devin – Nabrežina organizirali poletno avtobusno povezavo med Štanjelom in Devinom po znižani ceni. Poletni avtobus bo vozil od 25. 6. do 31. 8. 2016 ob sobotah in nedeljah ter praznikih. V letošnjem letu je predvidenih več sredstev za promocijske aktivnosti predvsem na italijanski strani meje, s katerimi želimo doseči

večjo uporabo poletnega avtobusa gostov iz Italije na slovensko stran Krasa. Turistični ponudniki, ki bi se želeli kakorkoli pridružiti pri tem turističnem produktu, vabljeni k sodelovanju s predlogi in pobudami. Kontakt: Helena Kosmina, tic.stanjel@komen.si, 05 769 00 56.

Občinska uprava

Društveno

Sejem bil je živ ...

ZANIMIV za delegacijo **Turističnega društva Brest** Brestovica pri Komnu, ki je že desetič sodelovala na sejmu Turizem in prosti čas skupaj z Vinarstvom Rebula. Od 23. do 30. 1. 2016 se je Gospodarsko razstavišče v Ljubljani spremenilo v vodnika po turistični ponudbi in idejah za doživljanje Slovenije kot prvovrstne turistične destinacije.

PREDVIDLJIV tako po informacijah za preživljanje prostega časa ob spoznavanju krajevnih posebnosti Slovenije, prepletenih z gastronomskimi užitki in vinskimi zgodbami.

POUČLJIV, saj so na stojnici TD Brest Marija, Danilo, Katja, Janez in Jurij obiskovalcem v sliki in besedi predstavljali naravno in kulturno dediščino KRASA in v zvezi s tem delo društva. Vabili so jih na turistične, kulturne in športne prireditve v Brestovici v letu 2016. V pokušino so jim ponudili br'stovski žajbljov ali teranov liker in pravi br'stovski pršut, kot poslastica pa so bile dobrote, ki so jih napekle Br'stovke.

Na stojnici Vinarstva Rebula so Martina, Vida in Dušan obiskovalcem predstavili in ponudili v pokušino odlična br'stovska vina, teran, malvazijo in Br'stovsko penino. Vsi so bili posebej povabljeni na letošnjo osmico.

Tokrat prvič pa se je predstavilo društvo Kohišče iz Devina s povabilom na 2. Mednarodni, etnografski, zgodovinski in didaktični pohod KOHIŠČE 2016., ki bo 15. maja.

RAZBURLJIV za vse obiskovalce prireditev TD Brest v letu 2016, saj jih bodo presenečali z vedno novimi zgodbami, ki bodo burile njihovo turistično, gastronomsko in kulinarčno domišljijo.

POŽIVLJIV, saj so vsakemu podarili šopek iz br'stovskega *lor-barja* in rožmarina, ki delujeta čudežno, ljubezensko – poživljajoče.

MINLJIV za čas enega leta ob sklepu, da se sejma **Turizem in prosti čas** udeležimo tudi prihodnje leto.

Besedilo in foto: mag. Jurij Smerdelj, TD Brest

Kulturno društvo Cominum – pregled dogodkov v letu 2015

Mnogi med nami imajo navado, da ob koncu starega in pričetku novega koledarskega leta strnejo misli o dosežkih v minulem obdobju in kujejo načrte v prihodnost. Enako smo storili v MePZ Cominum, kar želimo deliti tudi z vami.

Leto 2015 smo začeli z avdicijo za nove pevce. Vabilu se je odzvalo veliko kandidatov iz širše okolice Komna. Glede na potrebe v zboru se je zborovodkinja Ingrid Tavčar odločila za 11 pevcev, ki smo jih z navdušenjem sprejeli. Sedaj se lahko pohvalimo, da naš zbor šteje

kar 45 članov. Sledila sta dva meseca intenzivnih vaj, da bi nove pevce čim hitreje uvedli v takratni program pesmi. Izziv so pogumno sprejeli, se redno udeleževali pevskih vaj in z zborom prvič zapeli že na reviji Primorska poje v začetku marca.

Skozi leto smo v društvu organizirali spomladanski koncert z gosti ter skupni projekt treh celovečernih koncertov s Pihalnim orkestrom Komen in gosti: MePZ Senožeče in solistoma Rusmirjem Redžićem in Marjo Filipčič Redžić iz Ljubljane. Na uspeh tega projekta smo zelo

ponosni saj smo visok nivo kulturnega ustvarjanja v našem malem kraju ponesli v prestolnico.

Zabeležili smo še šest nastopov na različnih prireditvah in praznovanjih, revijah (Primorska poje in Območna revija kraških zborov) in sodelovali na koncertu prijateljskega zbora iz Ljubljane. Za promocijske namene zbora smo v aprilu tudi posneli novo zgoščenko z naslovom Zvoki brez meja.

Ob zaključku leta je bil upravni odbor društva že v polnem zagonu pri sestavi ciljev za leto 2016. Predvidenih imamo lepo število kon-

certov in gostovanj, v ospredju pa bodo priprave za kar dve tekmovanji, saj smo se na podlagi dosedanjih uspehov in številnih spodbud s strani stroke odločili za prijavo na mednarodno tekmovanje. Pevke in pevci se vam zahvaljujemo za podporo našemu ustvarjanju in vas prijazno vabimo na naše prihodnje nastope: prvi v Šempasu 5. 3. 2016 na reviji Primorska poje.

Besedilo: Brigita Živec

Foto: Nuša Švara

Doživeli smo veličasten božično-novoletni koncert v telovadnici Osnovne šole Komen

V soboto, 26. 12. 2015, smo na dan samostojnosti in enotnosti doživeli v Komnu veličasten koncert, ki so nam ga podarili člani Pihalnega orkestra Komen in Mešani pevski zbor Cominum z gosti. Med nami so bili pevci Mešanega pevskega zbora Senožče z zborovodkinjo in umetniško vodjo Ado Škamperle in izjemna solista, Marja Filipčič Redžič – sopran in Rusmir Redžič – tenor. Marja s koreninami na Krasu v Šmarjah pri Sežani, oba pa sta sedaj pevca, ki osvajata svet, v katerega sta pokukala v času, ko sta se glasbeno izobraževala. In o domačinih, pevcih in članih pihalnega orkestra, kaj naj rečem? Nimam besed. Povsod so uspešni z zborovodkinjo Ingrid Tavčar in dirigentom Matijem Tavčarjem. Tudi oni osvajajo ljubitelje glasbe in petja izven naših meja in se iz srečanj, tekmovanj in gostovanj vračajo z odličji, o katerih mnogi lahko samo sanjajo. Pa se človeku postavi vprašanje, kako je mogoče v tako majhnem Komnu kot tudi ne preveliki občini dobiti toliko talentov? Odgovor je na dlani – vzori so tisti, ki vlečejo. Posebej so to ljudje, ki zanjo najti v človeku iskrico ljubezni do nečesa, to iskrico razplamteti in jo ohraniti v mejah vztrajnosti in trdega dela. Naša Ingrid in naš Matija prav to znata. Zmoreta biti stroga do sebe, zato tudi do drugih in znata uresničiti spoznanje, ki nam ga je voditeljica koncerta, mlada in zelo uspešna Kristina Furlan, ob obilici res svečanih misli, sporočila: »Sreča je v srečanjih!« Tako nam je dejala. Naši pevci, godbeniki in vsi kulturni poustravljanci to še kako dobro vedo. Škoda le, da jim družba informatike jemlje živ stik z ljudmi, ki

bi jim radi prisluhnili, pa jim čas, mnogim tudi denar, tega ne dovoljuje. Gostje so nam večer dodatno obogatili. Prevzela sta nas solista in vsi skupaj so dokazali, da si z združenimi močmi resnično lahko prodornejši in veličastnejši. Vsem iskrene čestitke za nepozaben večer, ki mu je župan, magister Marko Bandelli, dodal tudi potrebno noto državnega praznika, ko nam je rekel: »Pred 25. leti so mnogi rekli, da bomo samostojno in enotno lahko živeli kot Švicarji v Švici. Mi pa smo ponosni, da živimo v prelepi domovini Sloveniji. Spoštujemo jo in gradimo!« Na koncertu nas je bilo toliko, kolikor si lahko človek, ki nastopa, samo želi. In sem ob tej veliki množici pomislila še na nekaj. Se vam ne zdi, da bi bila naša srečanja s kulturo enako množično obiskana, če bi jih ne tako drobili? Vsi se hočemo dokazati v prazničnih dneh. Združimo moči za te praznike. Organizirajmo eno "fešto", morda podobno kot je bil omenjeni koncert, in pustimo tako več časa družinam, da bodo praznične dni doživljale v svoji lupinici domačnosti, predvsem s svojimi otroki. In kaj mislite, če bo le ena "fešta", nas zna biti na tej fešti še veliko več domačinov. Le vprašajte starše! Utrujeni so od pogostih nastopov in različnih prireditev. Ti pa so vendarle za užitek in ne za žrtvovanje. Sicer pa vsem iskrene čestitke. Naj omenim še to: omenjeni koncert so v nedeljo, 27. 12. 2015, izvedli v župnijski dvorani sv. Antona v Ljubljani z enakim uspehom in množico poslušalcev.

Besedilo: Ana Godnik

V Gabrovici že pridno vadimo

V marcu 2016 bosta minili dve leti od premiere uprizoritve predstave Češpe na figi. Zato se gledališka skupina KRD Brce iz Gabrovice pripravlja na novo premiero. Pred nami je velik izziv, kajti težko bo preseči kakovost prejšnje predstave, ki je bila odigrana več kot 50 krat in je sodelovala na vseh festivalih ljubiteljskih gledali-

ških skupin v Sloveniji ter prejela veliko nagrad. Bili smo povabljeni tudi v nekaj abonmajev amaterskih gledališč po vsej Sloveniji in v zamejstvu.

Ker nas je zapustil naš dolgoletni režiser in predsednik, je naloga še težja, vendar zaupamo Minù, in se ji zahvaljujemo, ker je prevzela vlogo režiserke, dramaturginje, scenografistke, kostumografinje ... Zaupamo v njene sposobnosti, saj z nami sodeluje že vsa leta.

Po načrtih naj bi bila premiera v okviru občinskega praznika občine Komen.

Želja je, da bi eno ponovitev odigrali tudi v Gabrovici, saj letos obeležujemo 20. letnico prve uprizoritve prve predstave – Veselica. 10 let smo imeli premiero vsako leto. Zadnja leta pa, zaradi mnogih ponovitev, pripravimo premiero vsako drugo leto.

Kljub vsem težavam, ki nas tarejo (prostorske, kadrovske), se dela lotevamo z vso resnostjo in odgovornostjo, da bi vedno znova razveseljevali vas, draga publika. To je naše poslanstvo.

Besedilo: KRD Brce

Tečaj za lokalne turistične vodnike na Volčjem Gradu

Društvo Debela Griža je v okviru projekta, ki ga je financirala Občina Komen, konec leta 2015 priredilo Tečaj turističnega vodenja po Volčjem Gradu in po Poti kamna z namenom pridobitve licence lokalnega turističnega vodnika. Tečaj je potekal od oktobra do decembra v društvenih prostorih ob sobotah popoldne. Udeležilo se ga je enajst vaščanov od mlajših do upokojenih, ki so pridno in z zanimanjem obiskovali predavanja in jih obogatili tudi s svojim znanjem.

Teoretični del tečaja je bil sestavljen iz šestih predavanj s področja zgodovine, kraške arhitekture, naravnih vrednot Krasa, kulturne dediščine, kulinarike in etike vodenja, prav posebna pozornost pa je bila namenjena Debeli griži. Predavanjem so sledile še tri praktične delavnice, kjer je bila izdelana trasa vodenja in strukturirana vsebina novega vaškega turističnega produkta. Turisti si bodo tako na Volčjem Gradu in v njegovi okolici lahko ogledali številne mojstrsko izdelane kamnoseške gradbene elemente kraške arhitekture (predvsem lepe portale), pile, štirne, kale, cerkev Janeza Krstnika z vzdanim rimskim nagrobnikom, naše znamenito nižinsko gradišče Debela griža, ostanke avstrijskega vodovoda, brezno ... Po poti pa bodo lahko občudovali tudi naše rastlinsko bogastvo in

morda srečali tudi kakšno zanimivo žival. Vodniki bodo turistom predstavili tudi lokalno kulinariko in vinsko ponudbo ter med pri registriranih ponudnikih.

Ob zaključku tečaja je potekalo praktično preverjanje znanja tečajnikov ob prisotnosti tričlanske komisije. Dne 27. 12. 2015 popoldne pa smo organizirali tradicionalni nočni pohod po Poti kamna, na katerem so nadobudni lokalni turistični vodniki prvič uradno vodili po celotni trasi. Pohoda se je udeležilo več kot 20 vaščanov in oseb iz sosednjih vasi, ki so vodnike pozorno spremljali in jih na koncu nagradili z lepim aplavzom. Po zaključenem vodenju so novopečeni turistični vodniki dobili diplome in priponke s svojim imenom, ki jih bodo nosili ob vsakem turističnem vodenju.

V Društvu Debela griža smo tako postavili temeljni kamen za nadaljnji turistični razvoj Volčjega Grada. Turistični vodniki vodijo v štirih jezikih, poleg slovenščine še v italijanščini, angleščini in nemščini. V kratkem pa bo Društvo Debela griža ob finančni podpori Občine Komen uredilo in natisnilo še večjezične brošure za obiskovalce naše prelepe in zanimive vasi.

Besedilo: Ivana Venier Stancich in Tjaša Štolfa
Foto: arhiv društva

Otrok gre prvič sam od doma

Letovanje brez staršev v skupini z vrstniki in pod budnim očesom vzgojiteljev je za otroka zagotovo odlična priložnost za izkustveno učenje in dobra šola za življenje. Poleg spoznavanja novega okolja se v skupini otrok uči spoštovati skupna pravila in dogovore, spozna različne interese, pravice in dolžnosti. Preko iger in drugih dejavnosti se povezujejo otroci različnih starosti, iz različnih socialnih okolij, pridobivajo nove izkušnje, razvijajo svojo ustvarjalnost, tkejo nova prijateljstva in širijo svoja obzorja. Na letovanjih je ve-

Poletje z Medobčinskim društvom prijateljev mladine Sežana

DATUMI LETOVANJ ZA PREDŠOLSKO OTROKE:

* 5-DNEVNO LETOVANJE V KRANJSKI GORI za predšolske otroke vseh enot Vrtca Sežana, ki letos vstopajo v osnovno šolo:

- od 3. 6. 2016 do 7. 6. 2016 za otroke iz skupin: Sežana – sončki, Sežana – pikapolonice in Lokev – zajčki;
- od 7. 6. 2016 do 11. 6. 2016 za otroke iz skupin: Sežana – ribice, Divača – muce, Divača – sove, Senožeče – dinosavri in Povir – zajčki;
- od 11. 6. 2016 do 15. 6. 2016 za otroke iz skupin: Hrpelje – rožice, Hrpelje – sončki, Materija – žabice, Sežana – ježki in Tomaj – muce;
- od 15. 6. 2016 do 19. 6. 2016 za otroke iz skupin: Sežana – sovice, Dutovlje – pikapolonice, Komen – muce in Štanjel – žabice.

DATUMI LETOVANJ ZA OSNOVNOŠOLCE IN SREDNJEŠOLCE:

* 8-DNEVNO LETOVANJE ZA OTROKE od 1. do 6. razreda v Otroškem centru Pacug pri Strunjanu: od 24. 7. 2016 do 31. 7. 2016.

* 8-DNEVNO LETOVANJE ZA MLADOSTNIKE IN SREDNJEŠOLCE od 7. razreda dalje v Materadi pri Poreču: od 25. 7. 2016 do 1. 8. 2016.

ZDRAVSTVENI REGRES LAHKO UVELJAVLJAJO OTROCI DO 18. LETA STAROSTI. V TERMINIH NA MORJU JE MOŽNO UVELJAVLJATI ZDRAVSTVENI REGRES ZA OTROKE, KI SO BILI MED ŠOLSKIM LETOM DVAKRAT ALI VEČKRAT ZARADI BOLEZNI PRI ZDRAVNIKU ALI SO BILI HOSPITALIZIRANI.

Vsi starši, ki za svoje otroke želijo uveljaviti zdravstveni regres, morate ob prijavi otroka na letovanje poleg prijavnice priložiti tudi zdravniško potrdilo zdravnika za tekoče leto.

AKTIVNE POČITNICE IN BREZPLAČNO POČITNIŠKO VARSTVO:

- v Sežani od 27. 6. 2016 do 22. 7. 2016
- v Komnu od 16. 8. 2016 do 31. 8. 2016
- v Divači na osnovi dogovora s starši
- v Hrpeljah na osnovi dogovora s starši.

Da bi lahko pravočasno poskrbeli za organizacijo in izvajanje programa letovanj in počitniškega varstva starše vljudno prosimo, da prijavnice, ki jih bo vsak otrok prejel v osnovni šoli, čim prej izpolnite in oddate na sedežu društva ali po pošti.

Informacije in prijavnice o vseh programih dobite na sedežu Medobčinskega društva prijateljev mladine Sežana ali tel. 05 7341486, 05 7301340 ali na spletni strani www.mdpm.si

za Medobčinsko društvo prijateljev mladine Sežana
Ana Pangos

liko priložnosti, da si otroci ustvarjajo lastno identiteto neodvisno od vloge, ki jo sicer imajo v vrtcu, šoli oziroma v domačem okolju. Po napornem šolskem letu so rekreacija, razvedrilo in druženje z vrstniki, kot so letovanja in druge počitniške aktivnosti na morju ali v hribih, odlična in zdrava sprostitev.

Tudi letos bomo člani Medobčinskega društva prijateljev mladine Sežana v sodelovanju s strokovnimi sodelavci vzgojno izobraževalnih zavodov organizirali več izmen letovanj za vse otroke in mladostnike Krasa in Brkinov. Med 3. in 19. 6. 2016, bodo v petdnevni izmenah letovali predšolski otroci, ki letos vstopajo v prvi razred osnovne šole. Predšolski otroci tradicionalno letujejo v Kranjski Gori v spremstvu svojih nekdanjih vzgojiteljic.

Z odhodom otroka od doma brez nas pa je za vsako družino čas, ko si starši zastavimo številna vprašanja. Kako bo otrok preživel noč, če še nikoli ni nikjer spal izven doma? Kako se bo spopadel z domotožjem? Doma mu ni potrebno povedati, kdaj ga zebe ali da je lačen, saj ga v naprej oblečemo tako, da je prav in večinoma kuhamo njegove najljubše jedi. Ali bo znal vprašati, ko bo karkoli potreboval? Kako bo vedel, kaj in kako se mora obleči? Kam bo romalo umazano perilo in ali se bo vrnil s prazno potovalno torbo? Kako si bo sam obrisal zadnjo plat, če ni v bližini mame. 24-urni servis – mama –, nenadoma za 5 dni preneha obratovati.

Brez skrbi, nadomestne mame in očki, vzgojitelji, poskrbijo za vašo otroke, kot bi bili njihovi, in rešujejo vse zagate tako, da iz njih otroci prikorakajo kot zmagovalci in za kakšen milimeter višji in samostojnejši.

Če ste v dvomih, ali se nikakor ne morete odločiti, da bi svojemu otroku nudili podobno priložnost, da se preizkusi in raste, vam bo pri razmišljanju morda lahko pomagal citat Kate Bassford Baker, mame dveh deklic, ki sledi. Ne berite citata dobesedno, poskusite razumeti, kaj želi mama Kate sporočiti:

»Dragi starši z igrišča!

Prosim vas, ne dvigujte mojih hčerk na vrh lestve tobogana, še posebej ne po tem, ko ste pravkar slišali, da sem jima rekla, da ne bom pomagala pri tem. Spodbudila sem hčerke, naj to poskusita sami. Ne sedim celih pet metrov stran od svojih otrok zato, ker sem preveč lena, da bi vstala. Tukaj sedim, ker ju nisem pripeljala na igrišče zato, da bi se naučili manipulirati z drugimi, da opravijo težje delo namesto njiju. Pripeljala sem ju zato, da se to naučita sami. Nista tukaj, da bi bili na vrhu lestve, tukaj sta, da se naučita plezati. Če sami ne uspeata v tem, bosta pač preživeli razočaranje. Še več, imeli bosta cilj in motivacijo, da ta cilj dosežeta. Medtem pa naj uporabljata stopnice. Želim, da jima presedejo lastne omejitve in da jih poskušata preseči z lastnim trudom, brez moje pomoči. Moja naloga ni – in prav tako ne vaša –, da preprečite mojim otrokom občutiti frustracijo, strah ali nelagodje. Če bi to počela, bi jima vzela priložnost, da se naučita, da taki občutki niso konec sveta, ampak da se jih da preseči ali uporabiti v lastno korist. Če se pri tem zaplezata, ni moja naloga, da ju takoj rešim. Tako bi jima ukradla priložnost, da se naučita, kako se pomiriti, oceniti situacijo in se poskusiti rešiti sami. Ni moja naloga, da ju varujem pred padci. Tako bi jima samo onemogočila, da se naučita, da je padec ena od možnosti, ampak da je vredno tvegati in da lahko potem ponovno vstaneta. Svojih hčera na želim naučiti, da ne moreta premagati ovir brez pomoči. Ne želim ju naučiti, da se velike stvari lahko doseže brez napora. Ne želim ju naučiti, da imajo pravico do nagrade in zaslug brez truda. Ker, to bi vas lahko presenetilo, nič od tega ne drži. Ker če jim samo za trenutek dovolim, da pomisli, da to drži, potem nisem uspela kot mati. Želim, da moji hčerki spoznata nav-

dušenje po premaganem strahu in po težko doseženem uspehu. Želim, da verjameta v lastne sposobnosti in da sta prepričani vase in odločni pri svojih dejanjih. Želim, da sprejmeta svoje omejitve, dokler ne odkrijeta, kako jih lahko sami premagata z lastno močjo.

Želim, da sta sposobni sprejemati lastne odločitve, razvijati lastne sposobnosti, prevzemati lastna tveganja in se znata sami spopasti s svojimi občutki. In želim, da se na plezalo vzpneta sami, brez vaše pomoči, ne glede na to, kako je dobronamerna. Zato, ker zmoreta. Vem to. Ker če jima dam priložnost, bosta kmalu tudi sami to vedeli. Tako, da vam bom hvaležna, če se zadržite in me pustite, da tukaj opravljam svoje delo, ki je v glavnem sestavljeno od upiranja vsem tistim nagonom, od grizenja za jezik vsakič, ko želim zaklicati "PAZI" in zavestne, težke, boleče, ponavljajoče odločitve, da se zadržim, namesto da takoj priskočim zraven.

Ko bosta rasli, bodo prečke postajale samo vse višje, strašnejše in težje za vzpon. Ne vem za vas, ampak jaz bi jima raje pomagala, da te spretnosti pridobita zdaj, ko napaka pomeni samo buško ali odrgnjeno koleno, ki ju lahko pozdravite s poljubom, ko se tudi na najvišji hribček lahko vzpneta med ponavljanjem "mislim, da zmorem, mislim, da zmorem" in dokler jima tistih pet metrov med nami še naprej deluje kot velika razdalja. »

Besedilo: Ana Pangos

Jesen na Krasu polna presenečenj

Potem ko smo se septembra z vsemi aktivnostmi poklonili 29. septembru, svetovnemu dnevu srca, in se naužili lepote Komenškega Krasa s pohodom na Trstelj in Sveti Ambrož, v istem mesecu tudi s pohodom na Stari Tabor in v jamo Vilenico, smo se oktobra spustili v dolino Glinščice. Pridružil se nam je tudi poln avtobus članov društva iz Ljubljane. Novembra smo se namenili še nekoliko bolj raziskati Sežanski Kras in bili močno presenečeni nad doživetim v neposredni bližini Sežane in okoliških vaseh. Čudovitega dne, nenavadnega za ta jesenski čas, ki je spominjal kar na pomlad, smo se čez hrib Tabor po učni poti Tabor napotili na sosednji hrib Lenivec in od tam nato odšli po delu označene Kosovelove poti, ki pelje v Tomaj. Od te poti smo se odcepili za pot v vas Šmarje, ki je vodila med čudovitimi jesensko obarvanimi vinogradi do cerkvice, ki smo si jo želeli ogledati. Po ogledu le-te smo se podali naprej, okrog in skozi vas Dane, ter nazaj proti Sežani. Druženje smo zaključili z ogledom vedno zanimivega in prelepega Botaničnega vrta v Sežani.

Vrhunec naših letnih aktivnosti je bila seveda novemberska prireditve »Z razumom, pesmijo in plesom za zdrava srca Krasa«. Po 20-ih letih uspešnega gostovanja v Kosovelovem kulturnem domu v Sežani smo jo tokrat izvedli v novi dvorani Rudolfa

Cvetka v Senožečah. Z ostalimi društvi, soorganizatorji prireditve, Kraškim drenom, Društvom diabetikov, Medobčinskim društvom invalidov in Medobčinskim Društvom Rdečega križa smo to odločitev sprejeli na prvem sestanku organizacijskega odbora in se podali na novo pot. Prireditve je potekala v soboto, 28. 11. 2015. Doživeli smo prijetno presenečenje in potrditev, da je bila odločitev pravilna. Ob izjemni podpori vaščanov Senožeč, OŠ Divača in njene podružnice v Senožečah, Občine Divače in njene županje, gospe Alenke Dolgan Štruel, Razvojnega društva Divača in seveda vseh naših prostovoljcev in nastopajočih prostovoljcev smo napolnili dvorano in dve uri uživali ob nastopih številnih nastopajočih vseh starosti. Pred predstavo pa smo že od 14. ure izvajali brezplačne meritve dejavnikov tveganja, v sosednjih prostorih so se predstavili razstavljalci s svojimi pridelki, izdelki in storitvami. Prireditve nam je z razstavo svojih slik polepšal tudi slikar Marijan Miklavec. Njegove podobe Senožeč in okolice, naslikane z barvami iz blata z Vremščice, so bile ganljiv dokaz, kako zna umetnik videno z očmi in doživeto s srcem prenesti na platno. Enako doživeti in prisrčni so bili tudi vsi nastopi čez 100 nastopajočih pevcev, plesalcev, igralcev vseh starosti,

nagovor gospe županje in besede povezovalke, gospe Ane Godnik. S toplino se spominjamo tega dne in če ne bi imeli okvirnega načrta, da se naslednje leto z našo tradicionalno 22. prireditvijo podamo v katero od preostalih štirih občin, najverjetneje v Komen, bi se prav gotovo vrnil tja že to leto. Idej, nastopajočih in dobre volje nam prav gotovo ne bo zmanjkalo, ko se bomo podali naprej po vseh kraških občinah, katere pokrivajo sodelujoča društva.

Enako nadaljujemo tudi z našimi drugimi aktivnostmi: pohodi, predavanji, meritvami, kjer se le da in kolikor nam in ljudem dopušča prosti čas. Zadnje čase izvajamo predvsem meritve gledenjskega indeksa, pomembnega pokazatelja prekrvavitvenih motenj. Pohode imamo vsako tretjo nedeljo v mesecu in vsak je nekaj novega, posebnega, včasih tudi nepredvidljivega. Običajno nam je naklonjeno tudi vreme. Veseli smo, da se ljudje vedno bolj zavedajo pomena gibanja, lastnega prispevka k ohranitvi zdravja in preprečevanja kroničnih bolezni od rojstva dalje, kar je tudi naš glavni cilj in namen. Druženja ob skupnih aktivnostih so namenjena vsem, ne glede na članstvo v našem društvu, ki pa ga seveda priporočamo, saj nudi poleg naših aktivnosti še številne druge ugodnosti – na primer revijo Za srce, ki izide vsaka

Meritve na prireditvi 28. 11. 2015 (foto: Ludvik Husu)

dva meseca –, nas napolnijo z energijo in zadovoljstvom. Kras z okolico in njeni ljudje pa nas vedno znova tudi presenečajo in navdihujejo.

Besedilo: Ljubislava Škibin

Novo vozilo za gašenje in reševanje z višin

Zavod za gasilno in reševalno službo Sežana (v nadaljevanju ZGRS Sežana) bo novembra 2016 bogatejši za vozilo za gašenje in reševanje z višin. Vozilo v skupni vrednosti 740.000 EUR financirajo občine Divača, Hrpelje – Kozina, Komen in Sežana. Vozilo za gašenje in reševanje z višin omogoča gašenje visokih objektov, industrijskih objektov in reševanje ujetih oseb z višjih zgradb. ZGRS Sežana je prvo vozilo za reševanje z višin nabavil 27. 12. 1993 v Švici, financirala ga je takratna skupna Občina Sežana. Vozilo je omogočalo reševanje in gašenje iz košare na višini 30 metrov. Bilo je izjemna pridobitev, pomembna tudi za širše območje – do Kopra, Nove Gorice in Postojne. Vozilo je sodelovalo na številnih intervencijah, med katerimi so bili najodmevnejši požar podjetja Iskra v Sežani, požar železniške postaje Kozina, požar objekta v Senožečah, pa tudi širše, v drugih občinah – požar v podjetju Tomos v Kopru, požar predelovalne industrije Perutnina Pivka v Kalu, požar večstanovanjskega objekta v Postojni. Vozilo je služilo ob naravnih in drugih nesrečah, saj je več kot 20 dni sodelovalo pri odpravljanju posledic obeh potresov v Posočju (odstranjevanje podrlih dimnikov in strešnih kritin), odpravljanju posledic večjih neurji v občinah (obžagovanje delno poškodovanih dreves, odstranjevanje poškodovanih kritin na stanovanjskih

in gospodarskih objektih), odstranjevanju posledic žleda na območju občin Postojna in Pivka in še bi lahko naštevali. Med nekaj desetimi takšnimi vozili v Sloveniji je bilo zagotovo med najbolj obremenjenimi in iztrošenimi. Gasilci smo se s servisiranjem in vzdrževanjem vozila ves čas trudili, da je bilo v operativni rabi vse do septembra 2014, ko smo morali zaradi neustrezne tehnične izpravnosti in dotrajanosti materialov vozilo odstraniti iz uporabe. Tedaj je bilo staro 34 let, ZGRS ga je uporabljal 21 let (ob nakupu je vozilo že imelo 10 let).

Ustanoviteljice ZGRS Sežana so bile občine Divača, Hrpelje – Kozina, Komen in Sežana in so bile že v letu 2007 obveščene o potrebi po novih vozilih ter seznanjene s predlogom dolgoročnih nabav za poklicno gasilsko enoto. V zadnjih 10-ih letih je bilo za ZGRS Sežana nabavljeno samo eno večje gasilsko vozilo, namenjeno gašenju požarov v naravnem okolju. Razumeli smo, da je treba posodobiti zastareli vozni park prostovoljnih gasilskih društev, ki sestavljajo nepogrešljivo operativno jedro vsake lokalne skupnosti. Prostovoljni gasilci v sodelovanju s poklicnimi tvorijo pomembno reševalno strukturo na območju kraških občin s skupno površino preko 660 kvadratnih kilometrov, kjer živi več kot 24.000 prebivalcev. Ker so prostovoljna gasilska društva sedaj dobro opremljena, je prišel čas za dolgoročno in sistemsko opremljanje poklicne gasilske enote, ki je v stalni pripravljenosti 24 ur na dan in 365 dni v letu in izvozi na intervencijo v 1 minuti. Začetek tega opremljanja se kaže v uspešno zaključenem razpisu za nabavo novega gasilskega vozila za gašenje in reševanje z višin. Skladno s pogodbo o dobavi bo vozilo dobavljeno v novembru 2016. Gre za posebej drago vozilo, ki bo občine Divača, Hrpelje – Kozina, Komen in Sežana stalo preko 740.000 EUR. 286.000 EUR je namenila Uprava RS za zaščito in reševanje kot znesek za sofinanciranje vozila.

Vozilo bo omogočilo reševanje na višini 32 metrov. Na vrhu je reševalno-delovna košara z nosilnostjo 600 kilogramov, opremljena z monitorjem za gašenje ter dodatnim navijakom s cevjo in ročnikom za vstop v goreče prostore. Omenjena košara omo-

Staro vozilo

goča tudi reševanje poškodovanih, saj se na njo lahko namesti nosilec za različna nosila, ki jih uporabljamo gasilci in reševalci. Širina vrat in dodatni podest na reševalni košari prav tako omogočata evakuacijo oseb s posebnimi potrebami in transport oseb na invalidskih vozičkih. Vozilo ima preklapno roko in že

omenjeni monitor za gašenje, ki omogoča dostop do različnih zgradb in strešnih konstrukcij, ki so posebej ranljive pri požarih na gospodarskih in drugih industrijskih objektih. Več o samem vozilu bomo predstavili na prevzemu vozila oziroma na vajah, ki jih bomo skupaj s prostovoljnimi gasilci opravili v posameznih lokalnih skupnostih.

Za prvi korak pri opremljanju poklicne gasilske enote, v kateri je danes zaposlenih 27 poklicnih gasilcev (5 iz občine Komen), gre zahvala županom in občinskim svetnikom, ki so prisluhnili potrebi po nabavi tako pomembnega vozila, pa tudi vsem predstavnikom občin in zaposlenih v ZGRS Sežana, ki so sodelovali v strokovni komisiji za nabavo novega vozila.

Investicije občin v posodabljanje voznega parka in opreme gasilcev so investicije v večjo varnost vseh prebivalcev in investicije v trajno gospodarstvo. Gasilci bomo le s sodobno in novo tehniko ter opremo lahko reševali življenja in preprečevali večjo materialno škodo na poslovnih, industrijskih in zasebnih objektih.

Besedilo: Blaž Turk, poveljnik ZGRS Sežana

Aktivnosti mladih gasilcev PGD Komen

V očeh vsakega otroka je prednovoletni čas zagotovo eden izmed najbolj pričakovanih mesecev, zato mentorji PGD Komen vsako leto v mesecu decembru poskrbimo za več aktivnosti, povezanih s prednovoletnim časom.

Ena izmed teh aktivnosti v lanskem letu je bila izdelava novoletnih voščilnic, ki je potekala v mesecu novembru, ko je mladina izdelovala voščilnice iz vzorcev barvanega papirja, bleščic in vodnih barv. Skupno so izdelali 120 voščilnic, ki jih je društvo uporabilo za pošiljanje novoletnih voščil gasilskemu društvu, poklicnim enotam, občini in vsem poslovnim partnerjem, s katerimi društvo sodeluje. Poleg voščilnic je mladina izdelala tudi sneženega moža iz PVC kozarcev, poseben čar pa so mu dodala LED, svetila zaradi katerih je bil viden tudi ponoči.

Gasilska mladina vsako leto poskrbi tudi za okraševanje gasilskega doma. To je lansko leto potekalo v soboto, 11. 12. 2015. Mladinci so okrasili dve jelki, ki so jih postavili v klubski prostor društva in v garažne prostore. Med tem časom so pionirji izdelovali snežinke, s katerimi smo dodatno okrasili prostore doma, na vhodu v društvo pa smo postavili sneženega moža.

Ob koncu okraševanja smo gasilsko mladino zbrali v sejni sobi društva, kjer jih je pričakal sveti Miklavž. Sveti Miklavž je najprej nagovoril vse otroke in mentorje, jim zaželel uspešno novo leto in jih na koncu tudi obdaril. S tem se je delo z gasilsko mladino v letu 2015 zaključilo.

Leto 2015 je bilo tako kot za člane tudi za mladino zelo uspešno, če omenim samo največje uspehe:

- S štirimi ekipami smo sodelovali na tekmovanju Kraške gasilske zveze, prvič po več letih tudi z ekipo pionirk (pionirke 2. mesto, pionirji 3. mesto, mladinci 1. mesto – osvojen prehodni pokal).
- S tremi ekipami smo sodelovali na tekmovanju Obalno-kraške regije (pionirke 2. mesto, mladinci 2. mesto – oboji uvrstitev na državno tekmovanje, pionirji 4. mesto).
- S sosednjim društvom PGD Štjak smo organizirali mladinski tabor, na katerem je bilo skupaj 45 otrok in 16 mentorjev.

O vsem tem in še veliko več si lahko preberete na naši spletni strani www.pgdkomen.si/mladinci.html. Vsi otroci, ki imate v sebi gasilsko srce, pa vabljeni v naše vrste.

»NA POMOČ!«

Besedilo: Predsednik mladinske komisije PGD Komen:
Dimitri Dokič

Foto: Arhiv PGD Komen

PROSTOVOLJNO GASILSKO DRUŠTVO KOMEN
KOMEN 96, 6223 KOMEN,
Gsm: 041/906-570,
pgdkomen@siol.net,
www.pgdkomen.si

Uspešno in zgodovinsko leto za Balinarski klub Hrast

V sezoni 2014/2015 se je članska ekipa Hrasta, ki tekmuje v najelitnejši državni Super ligi, uvrstila na zaključni turnir, ki se je odvijal v Škofji Loki, kjer je ekipa dosegla drugo mesto in si s tem pridobila naslov državnega podprvaka in vstopnico za igranje v evropskem klubskem pokalu, kjer so zbrane vse najboljše evropske ekipe. Žreb nam je v predkolu evropskega pokala dodelil ekipo Istra Poreč, ki je prejšnjo sezono končala na tretjem mestu v evropskem klubskem pokalu. Ekipa iz Istre je na svojem terenu pokazala premoč, ampak fantje se niso dali in ekipo iz Poreča v domači dvorani v Sežani premagali, si s podaljški zagotovili vstopnico za nadaljnje tekmovalje in s tem dosegli uvrstitev med osem najboljših ekip v Evropi.

Sreča je bila nekoliko naklonjena, saj nam je žreb v drugem delu dodelil slovenske prveke – ekipo Lokateks Trata iz Škofje Loke. Po dveh zelo težkih tekmah in podaljških je Hrast Trato premagal in se uvrstil na zaključni turnir štirih najboljših ekip v Evropi. Turnir je potekal v mesecu juniju v italijanskem Saviglianu.

Poleg Hrasta so na turnirju sodelovali veliki profesionalni klubi: italijanski ekipi BRB Ivrea in La Perosina ter francoska ekipa Lyon, ki imajo v svojih vrstah najboljše evropske igralce.

Naši fantje so se na prvi tekmi pomerili z ekipo La Perosina, ki pa je bila žal premočna, da bi se lahko Hrast uvrstil v finale. Ekipa Hrasta je tako osvojila tretje mesto v evropskem pokalnem tekmovalju in s tem dosegla v 43-ih letih delovanja trenutno največji uspeh kluba in sploh enega največjih slovenskih klubskih uspehov.

Vodja ekipe Valter Švara je po odigrani tekmi povedal, da so se fantje dobro odrezali, saj klub Hrast deluje na amaterski ravni in

igra enakovredno proti profesionalcem, ki imajo proračun nad 500.000 EUR, kar je 25-krat večji od proračuna kluba Hrast, v katerem deluje še pet organiziranih sekcij. S strani italijanske publike je bil klub Hrast sprejet odprtih rok. Z velikim začudenjem so spremljali,

kako se lahko klub iz vasice Kobjeglava z 200 prebivalci kosa z giganti iz Lyona, Torina in Milana.

Predsednik kluba Davorin Furlan bi se ob tej priložnosti zahvalil vsem sponzorjem, ki klub v teh težkih časih podpirajo, verjamejo v Hrast, in vsem tistim, ki so jim ob velikem uspehu čestitali osebno ali preko družabnih omrežij ali kako drugače in jim želeli vse dobro za naprej!

Posebna zahvala gre še županu Občine Komen, g. Marku Bandelliju za izrečene čestitke, finančno podporo Občine Komen in upanje ob obljubi, ki jo je dal glede posodobitve balinarske dvorane v Kobjeglavi, saj morajo trenutno vse tekme v domačem prvenstvu in tekme evropskega pokala ter treninge odigrati v balinarski dvorani v Sežani, kar predstavlja za klub Hrast velik finančni zalogaj.

Hrast se lahko poleg članske ekipe pohvali tudi z ekipo dečkov, mladincev in letos prvič z žensko ekipo, ki tekmujejo v državnih ligah. Ima tudi ekipo, ki tekmuje v območni ligi, in dve ekipi, ki igra v Kraški rekreacijski ligi.

Tako dečki, ki so prvič odigrali državno ligo, združeni z ekipo iz Pliskovice, kot tudi mladinci, so v letošnji sezoni dosegli odlično četrto mesto. Kot posameznika pa sta Jaka Štremfel in Jan Grmek dosegla na državnem prvenstvu drugo mesto v igri dvojic in štafetnem izbijanju. Jaka pa se lahko pohvali tudi z osvojenim tretjim mestom na državnem prvenstvu v igri posamezno. Oba sta letos zastopala tudi barve slovenske reprezentance dečkov in mladincev na mednarodnem turnirju v Ljubljani.

V klubu se zavedamo, da bo težko ponoviti tako odlično sezono, ampak, kot pravijo, sreča spremlja hrabre in mi imamo v naših vrstah prav na vseh nivojih same hrabre igralce, člane kluba, podpornike ter sponzorje in verjamemo, da bomo s skupnimi močmi in kraško trmo, ki ni popustila že dolgih 43 let, nizali nove uspehe v letošnji ter naslednjih sezonah.

Besedilo in foto: BK Hrast

15. februar letos obujanje spominov in razmislek o delu Društva izgnancev – krajevnne organizacije Komen

V občini Komen imamo KUD 15. februar, ki nosi ime v spomin kot opomin na tragični dogodek iz naše preteklosti: 15. 2. 1944 so Nemci požgali domove v Komnu, Divčih, v Malem Dolu, Tomačevici in Braniku ter ljudi izgnali na Bavarsko. Tudi izgnanstvo sprejemamo kot del boja in trpljenja, ki ga je preстал slovenski narod v času 2. svetovne vojne in je vse to premagal, ker je cenil narodno ozemlje. Z željo, da bi se vojna nikoli več ne razvnela, s ciljem, da bi izgnanstvo ostalo le spomin kot opomin, je zaživel pred leti Društvo izgnancev Slovenije 1941–1945 in v njegovem okvirju tudi krajevna organizacija Komen. Čas prinaša svoje, redčijo se naše vrste in malo je več tistih, ki so izgnanstvo doživljali kot rosno mladi oziroma otroci. Vsako leto smo občani krajevnne organizacije organizirali »proslavo« s kulturnim sporočilom domoljubja in se za tem zaustavili na občnem zboru društva. Zadnja leta smo združili moči z borci, saj se zavedamo, da je v nas živela skupna želja v tistih odločilnih časih – zaživeti v svobodni domovini, objeti svoj dom. Letos so nam proslavo poklonili Knjižnica Komen, Glasbena šola Sežana – Podružnica Komen, KUD 15. februar, Plesno društvo Be funky in Osovná šola Komen. Prireditve so pripravili ob kulturnem prazniku 10. 2. 2016. Nekaj posebnega je bil dogodek, ki so ga umestili v Prešernovega Povođenega moža in Urške. Ja, mladi so in zato tudi nekoliko drugačni od nas odraslih in prav je tako. Pa so nas spomnili na vrtove, ki

jih vsakdo od nas obdeluje – eden od njih je tudi spomin na naše izgnanstvo in vsi, prav vsi vrtovi skupaj predstavljajo velik vrt, ki je naša domovina. V tej domovini se danes sesuvajo vrednote, ki smo jih celih 70 let gojili, mi se staramo in preprosto ne dohajamo več družbeno-ekonomskih sprememb. Tako nekako smo razmišljali dosedanji člani UO našega društva izgnancev v pripravi na letni občni zbor. Pa nismo klonili, saj tudi v nas živi prepričanje, da je upanje zadnje, kar umre v človeku. Spominski dan smo zato poklonili najprej obujanju spominov, kar je doživetje opravil domačin, gledališki igralec Sergej Ferrari, za tem pa smo opravili pregled dela iz leta 2015, izvolili smo novo vodstvo in si zastavili program dela za leto 2016. Namenoma vam ga ne predstavljamo, saj smo si rekli, da se bomo vključevali v vse aktivnosti vas vseh, ki vam je mar dežela svobodnih in srečnih ljudi. V okviru možnosti pa bo tudi kaj našega, izvirnega. Ja, in novo vodstvo imamo. Predsednica je postala Mara Glušič, podpredsednica pa dosedanja, dolgoletna predsednica Sabina Godnič. Prav njeni vztrajnosti in kraški trmi velja zahvala, da kot društvo še živimo. Naj nas strankarstvo in ideološke pregrade ne razdajajo, čas je za skupne cilje, pa skupno dobro!

Besedilo: Ana Godnik

Foto: arhiv društva

Počasi in vztrajno že 15 let

Člani Kraškega kluba bolnikov po možganski kapi smo sebe poimenovali kar kapniki, saj okrevanje po tej bolezni zahteva veliko vztrajnosti in časa, prav tako kot rast kapnikov. Naše geslo »Če hočemo, zmoremo.«, je vodilo, ki nas spremlja v vsak nov dan. Za nami je 15 let delovanja. V tem času smo skupaj organizirali na stotine dogodkov, s katerimi smo obolelim za možgansko kapjo in njihovim svojcem pomagali premagovati to težko bolezen.

Za uspešno premagovanje bolezni je ključnega pomena podpora družine. Naš klub pomaga z nasveti, izkušnjami in najrazličnejšimi dogodki. Le druženje, gibanje in zavest, da nisi sam, vodijo do napredka. Klub trenutno združuje 105 članov s Krasa, Goriške in Notranske, ki se vsak mesec srečujemo na strokovnih predavanjih, delavnicah in zabavnih srečanjih. Eno takih je tudi že tradicionalno majsko druženje v koči Kraških gadov. Skrb

za zdravje nam je na prvem mestu, zato redno spremljamo napredek in zdravstvene kazalce. Poleg tega smo dejavni tudi na športnem področju. Pod vodstvom Klavdije Krušec tedensko obiskujemo fizioterapijo v bazenu v Ajdovščini.

15. rojstni dan je tudi čas za pogled v preteklost. Ko smo pričeli z delovanjem, smo bili v Združenje bolnikov s cerebrovaskularno boleznijo Slovenije včlanjeni le trije tovrstni klubi, danes nas je 19. Naša naloga je, da širimo ozaveščenost o tej bolezni in dokazujemo, da življenje z njo ni končano, ampak le drugačno. Naš »kapniški« pesnik, Jožko Ščuka, nam je ob praznovanju obletnice zapisal:

Besedilo in foto: Andreja Mezinec

Praznovanje 15. rojstnega dne, Gorjansko

*Pred petimi leti smo tu slavili,
sklenili, da bomo še ponovili,
pa skoraj res ni za verjet,
da to je mimo že pet let.*

*Desetletje je čas pravi,
opis kaj vse si klub ustvari,
vsem bilo takrat je jasno,
da naš klub res dela krasno.*

*Ima ta klub še vedno red,
za druženje še isti spored,
dobr gre nam ta skupina,
saj vendar imamo Severina.*

*Je neverjetan možakar ta,
čist in glasen govor ima,
pošteno govori in ne prikrito,
kar je najlepše, še duhovito.*

*Samo on, je skoraj nemogoče,
da to bi vodil družinski oče,
petnajst let so dolga leta,
je tu cela družina vpeta.*

*Prva in glavna pomagalka,
je njegova sporoga Slavka.
je vedno lepa, lepo urejena,
s Severinom lepo usklajena.*

*Dve lepi hčerki tud imata,
sta iste sorte kot mama in tata:
Andreja in Vesna tudi skup,
pomagata voditi očetov klub.*

*Andreja več na vse to da,
saj z očetom je v hiši doma,
mož pa Vesno sebi v veselje,
jo v Hrašče domov odpelje.*

*Severin in Slavka so že ono,
po naše se reče nona in nono.
sta vnukinji družinska zveza,
njuni Anamarija in Tereza*

*Še ena dobra sodelovka naša,
vedno zraven je soseda Tjaša.
Je ustvarjalna za vzdušje pravo,
za lep hec in lepo zabavo.*

*Da pravzaprav povem pošteno,
smo v tem klubu vsi kot eno,
vedno gremo kam na rajžo,
drug drugemo dajemo korajžo.*

*Krasen bil je tud izlet,
ko »kapniki« povabili so nas na Bled.
Vintgar, otok, je hitro minilo,
na koncu pa še dobro kosilo ...*

*Zadnja fura prav po moško,
smo jo mahnili na Koroškao,
lep ogled, kar nas se tiče,
zanimiva vas so Libiliče.*

*Tamkajšnjih »kapnikov« na povabilo,
smo v Dravograd prišli na kosilo,
na igrišču zbrana družba vsa,
k sreči pa še brez dežja.*

*Da zmanjka miž res ni za verjeti,
gotovo tam ne znajo šteti,
jim prireditve niso prav znane,
saj je zmanjkalo tudi hrane.*

*Smo mi »kapniki« vedno ta pravi,
v slabo voljo nas nič ne spravi,
domov grede bili smo veseli,
da smo ta dan lepo preživeli.*

*Okrogle obletnice slavit je sveto,
danes praznujemo že novo leto,
smo tu v vasi ta pravi znanci,
z nami dihajo že vsi Gorjanci.*

*Uspešno okrevanje še naprej,
želimo zbrani družbi tej,
družini Mezinec pa lepa hvala,
da še naprej bi taka ostala.*

Športni kinološki klub Komen vabi 9. 4. 2016

Športni kinološki klub Komen prireja letos že 11. Mednarodno specialno razstavo za nemške ovčarje, ki bo na klubskem poligonu

nu 9. 4. 2016 z začetkom ob 9. uri pa do 17. ure, ko je predvideno podeljevanje pokalov prvim trem uvrščenim psom v vsakem razredu. Razstave se vsako leto udeležijo predstavniki te pasme iz Slovenije, Italije, Hrvaške, Bosne, Srbije, Avstrije. Jeseni so nas presenetili razstavljalci iz Slovaške, Madžarske in Nemčije. Prav zaradi naših prireditev lahko trdimo, da je Komen dobro poznan kraj lastnikom nemških ovčarjev. Letos bo pse telesno ocenjeval dr. Wolfgang Lauber SV sodnik iz Nemčije, ki je domovina te rase. Jesenske Glavne vzrejne slovenske razstave nemških ovčarjev se je udeležilo 155 psov, kar je rekordno število. Priloženi sliki Polone Makovec sta bili posneti prav takrat. Na aprilski specialki, kot jo na kratko imenujemo, pričakujemo udeležbo okrog 120 nemških ovčarjev. Vabimo občane, da si pridejo ogledat najlepše predstavnike te pasme.

Besedilo: Milojka Milič
Foto: Polona Makovec

Društvo Komenski Kras 91

Leto 2015 smo v Društvu zaključili delovno. V decembru smo izvedli še dve delovni akciji. Preko celega leta smo veliko dela vložili v urejanje nekdanje graničarske poti v pohodniško pot. Na treh glavnih dostopnih točkah do pohodniške poti smo postavili tri obvestilno usmerjevalne table. Table smo postavili na mejnem prehodu Klariči in Gorjanskem ter pri dostopu do pohodniške poti nad karavlo Veliki Dol. Pohodnik oziroma obiskovalec tako dobi osnovne informacije o smeri in času, ki ga potrebuje do določene točke na tej poti.

V drugem delu pa smo v sodelovanju z Območnim združenjem veteranov vojne za Slovenijo Krasa in Brkinov obnovili spominsko obeležje na mejnem prehodu Klariči. Spominsko obeležje smo očistili ter namestili nov spominski znak. Prvoten spominski znak je bil že pred nekaj leti ukraden, zato je bilo potrebno izdelati novega in ga ponovno namestiti na spominsko obeležje. To spominsko obeležje je edino na območju Občine Komen, ki je bilo postavljeno v spomin na osamosvojitvene dogodke leta 1991. V letošnjem letu pa skupaj z drugimi veteranskimi organizacijami, ki delujejo na Komenskem, načrtujemo ureditev okolice spominskega obeležja in postavitev obvestilne table z osnovnimi podatki o obeležju ter poteku pohodniške poti.

V letošnjem letu načrtujemo, da bi z deli na pohodniški poti za-

Postavljena tabla na dostopni poti do porušene karavle Gorjansko, v ozadju markacija, s katero je označena pohodniška pot.

ključili. V društvu si prizadevamo, da bi ta pohodniška pridobitev našla pot tudi v promocijsko-turistična gradiva občine Komen. Obnovljeno spominsko obeležje »Komenski Kras 1991« na mejnem prehodu Klariči

Besedilo in foto: Franko Zadnik

Ivanka Šuc Celano – predsednica Kraškega drena že tretji mandat

Temeljna in s statutom opredeljena dejavnost Kluba Kraški dren – društva za preprečevanje aterosklerotičnih zapletov Sežana – je skrb za krepitev zdravja članov društva, ki jih šteje približno 300. Udeleženci programa, ki so vključeni v 13 skupin, z organizirano telovadbo pod strokovnim vodstvom za to usposobljenih fizioterapevtov in učiteljev telovadbe v obdobju od meseca septembra do vključno junija v občinah Sežana, Komen in Divača dvakrat tedensko redno telovadijo.

»Naša dejavnost sega v čas, ko se je zdravstvo še spogledovalo s kurativo. Pod vodstvom dr. Vesne Vodopivec je klub zaživel in s telovadbo v vseh treh kraških občinah so začele telovadne skupine. Društvo je beležilo vzpone in padce, spoprijemali smo se in se še vedno s prostorskimi in finančnimi problemi, vendar smo premagali izzive časa s ciljem, da krepimo zdravje naših občanov,« je svoje poročilo o delu v letu 2015 pričela predsednica Ivanka Šuc Celano. Volilni Občni zbor članov Kraškega drena se je pred kratkim odvijal v restavraciji Karat hotela Safir v Sežani, udeležilo se ga je skoraj 120 članov.

»Glavna dejavnost dela v preteklem letu kot tudi vseh 16 letih našega delovanja je telovadba. Za strokovno in raznovrstno vadbo so telovadne skupine dobile še dodatne rekvizite, kot so žoge, uteži in podobno. Člani kluba izvajamo svoj program predvsem v prostorih vaških domov ali v telovadnicah šole. Tu se moram še posebej zahvaliti OŠ Divača, krajevnim oziroma vaškim skupnostim Lokev, Štorje, Kazlje, Avber, Tomaj in Križ, ki nam omogočajo brezplačno uporabo prostorov. Zahvala gre tudi vsem vodjem, ki se trudijo in poskrbijo za ustrezne pogoje v prostorih,« je poudarila predsednica Ivanka Šuc Celano, ki so jo ponovno izvolili za predsednico društva za naslednje mandatno obdobje, ki traja štiri leta. Podpredsednica je postala Grozdana Uršič, tajnica Alenka Orel, računovodkinja pa ostaja Tanja Pipan. Ob telovadbi pa organizirajo tudi druge aktivnosti, kot so pohodi po bližnjih in malo bolj oddaljenih znanih krajih, ki jih popestrijo in povežejo s kulturnimi dogodki, s čimer se trudijo povabiti tudi mlajše v svoj krog. Organizirajo tudi razna predavanja, delavnice in meritve. »Dobro sodelujemo tudi s sorodnimi društvi, kot so Društvo za zdravje srca in ožilja – podružnica Kras, ki je v sodelovanju z nami, Društvom diabetikov, Medobčinskim

društvom invalidom in Rdečim križem lani ob svetovnem dnevu srca uspešno organiziralo že 21. prireditev Za zdrava srca Krasa. Do sedaj je bila ta manifestacija z bogato kulturno vsebino v kraški prestolnici, a smo se lani odločili, da gremo na podeželje in smo jo izvedli v Senožčah, kjer smo bili zelo lepo sprejeti, pa tudi obiskovalcev je bilo veliko. Ob plesnih, glasbenih in recitacijskih točkah smo, tako kot vedno, prireditev obogatili z meritvami dejavnikov tveganja in predstavitev zdrave prehrane in pripomočkov. Tako temeljno vodilo Kraškega drena ostaja zdrava postava s telovadbo in dobro voljo,« je v poročilu o delu Kraškega drena v preteklem letu poudarila Šuc Celanova, ki je društvo vodila že dva mandata oziroma osem let, ko ga je prevzela od ustanoviteljice in prve predsednice dr. Vesne Vodopivec. Drenovci so tako 16. rojstni dan praznovali ob pregledu doseganega dela in sprejetju programa dela za tekoče leto ter volitvah kot tudi ob okusni večerji, ki so jo pripravili v hotelu Safir, ki že osmo leto izvaja gostinsko in hotelsko dejavnost, bogato kulinarčno ponudbo po konkurenčnih cenah pa želijo čim bolj približati gostom. Drenovke so se dobro naplesale ob živi glasbi, za katero že vrsto let poskrbita brat in sestra, godec Matej Felicijan in Petra z nežnim in prijetnim glasom. Zbrano družino, ki je rajala pozno v noč, pa sta razveselili članici komenske telovadne skupine, Erna Stantič in Branka Guštin, v vlogi Ančke in Maričke s skečem, ki predstavlja prigode v domu starejših občanov. Humoristi ki skrbita za zdravje drenovcev že vrsto let.

Besedilo in foto: Olga Knez

10. tradicionalno žegnanje konj ob sv. Štefanu v Kobjeglavi

Decembrsko sonce je poskrbelo, da je žegnanje konj pri kobjeglavski cerkvi na Štefanovo privabilo veliko obiskovalcev kot tudi konjenikov s konji. Novost jubilejnega žegnanja je bila v tem, da so se konjem pridružile še ovce in kože domačih rejcev. Že deseto leto je vztrajno in vestno opravil blagoslov naš župnik, gospod Anton Požar, za kar se mu iskreno zahvaljujemo. S svojo prisotnostjo in nagovorom nas je razveselil tudi župan občine Komen, gospod Marko Bandelli.

Gostitelji so poskrbeli, da so živali bile deležne tradicionalnega prigrizka – blagoslovljenega kruha s soljo, lastnikom živali pa so bili podeljeni lični spominki.

S tekmovanjem v metanju podkve in kreativno delavnico na temo konjev pa so imeli predvsem otroci obilo dela in zabave. Mateja Grmek je v kulturnem domu pripravila razstavo fotografij žegnanj iz preteklih let, ekipa Društva Kraški slavček pa je ponudila prisotnim okusen golaž s polento. Zadovoljni obiskovalci so odhajali z obljubo, da se v prihodnjem letu spet srečamo.

Hvala vsem, ki so kakorkoli pomagali pri organizaciji prireditve. Za več informacij o aktivnosti in dogajanju nam lahko sledite na naši facebook strani: Društvo Kraški slavček Kobjeglava – Tupele.

Besedilo in foto: Ana Rojc

NK Komen organiziral veteranski turnir

Tudi letos je ob koncu poletja NK Komen organiziral turnir veteranskih ekip v nogometu. Turnir se je odigral v soboto, 5. 9. 2015, na nogometnem igrišču v Komnu. Nastopile so veteranske ekipe NK Tabor iz Sežane, NK Vipava, ND Renče, NK Primorje iz Ajdovščine, ND Gorica iz Nove Gorice ter domača ekipa NK Komen. Tekme so bile izredno zanimive. Izpostaviti velja »severno primorski derbi« med ekipama NK Primorje in ND Gorice, ki so ga dobili Novogoričani. Na turnirju je nastopilo večje število bivših prvoligaških igralcev, med katerimi naj omenimo slovenskega reprezentanta iz zlate generacije Milana Osterca.

V finale turnirja sta se uvrstili ekipe NK Vipava in ND Gorica. V dežju so bili boljši igralci iz Nove Gorice, ki so osvojili prvo mesto,

drugo mesto je pripadlo veteranki ekipi iz Vipave, tretje mesto pa je osvojila domača ekipa NK Komen, ki je po streljanju enajstmetrovk ugnala ekipo NK Primorje. Za najboljšega igralca turnirja je bil izbran Almir Tanjić – NK Vipava, naj strelec je postal Milan Osterc – ND Gorica, najboljši vratar pa Livijo Trampuž – NK Komen.

Vsi udeleženci so bili kljub spremenljivemu vremenu zelo zadovoljni z organizacijo turnirja in izrazili željo, da se prihodnje leto ponovno srečamo.

Tekst: Adrijan Spačal
Foto: Miran Krapež

NK Komen začel s pripravami na spomladanski del prvenstva

Pustna rajanja v začetku meseca februarja so bolj ali manj pregnala zimo iz naših krajev. Potrebno se je pripraviti na prihajajočo pomlad. Tako so vse štiri selekcije NK Komen začele s pripravami na spomladanski del prvenstva, ki se zelo hitro približuje. Po dvomesečnih treningih v dvorani so se vsi, od najmlajših do članske ekipe, vrnili na treninge na zunanje igrišče. Treningi mlajših selekcij, U9, U11 in U13, potekajo po ustaljenem urniku v popoldanskem času ob ponedeljkih, sredah in petkih. Kdor se želi bolje spoznati z nogometno igro, se nam

lahko pridruži kadarkoli. Prijave in informacije lahko dobite na elektronskem naslovu: mladi.nkkomen@gmail.com. V polnem teku so priprave na formiranje selekcije U15 za sezono 2016/2017. Ob tem naj omenimo, da k vpisu vabimo vse dečke in deklice letnika 2002 in mlajše.

Pred nekaj dnevi se je zgodil pomemben dogodek, ko je Nogometni klub Komen prejel drese za vse selekcije – to je bila donacija velikega nemškega proizvajalca tekstila KIK. Na sliki je primopredaja dresov v Ljubljani. Omenjena donacija v takšnih

časih, ko se je potrebno dobesedno boriti za vsak evro, pomeni za NK Komen in okolico ogromen prispevek k razvoju nogometa na tem območju.

Poudariti velja, da je veteranska ekipa začela z urejanjem garderob in okolice igrišča pred bližajočim se spomladanskim delom prvenstva. Članska ekipa bo svojo prvo tekmo v spomladanskem delu prvenstva odigrala na domačem igrišču v nedeljo, 20. 3. 2016, ob 14.00 proti ekipi NK Rakek. Začetek tekmovanja selekcije U13 bo v soboto, 26. 3. 2016, v Komnu proti ekipi Košane. Selekcija U11 pa bo spomladanski ples začela v petek, 1. 4. 2016, v Košani.

Besedilo: Adrijan Spačal

Foto: Marina Topolko

Povezani v glasbi

Božično-novoletna koncertna poslanica iz Komna Poleg uvoda v 20-letnico Pihalnega orkestra Komen so imeli decembrski koncerti na Komenskem letos še posebno sporočilnost: »V današnjem času in svetu je stopiti skupaj že redka vrlina, zato pokažimo, da glasbeniki to znamo in zmoremo.« Rezultat so trije skupni nastopi Pihalnega orkestra Komen pod vodstvom Matije Tavčarja ter mešanih pevskih zborov Cominum z zborovodkinjo Ingrid Tavčar in Senožeče z zborovodkinjo Ado Škamperle, na koncertih v Bukovici na Miklavžev večer ter božično novoletna koncerta v dvorani osnovne šole v Komnu takoj po božiču na dan samostojnosti in enotnosti ter ponovitve naslednjega dne v Antonovem domu v Ljubljani. Na zadnjih dveh sta se nastopajočim kot solista pridružila gosta ljubljanske opere, sopranistka Marja Filipčič Redžić in tenorist Rusmir Redžić.

Potem, ko je v odlični akustiki dvorane Zorana Mušiča v Bukovici odzvenel Miklavžev koncert, je orkestrsko zborovski nastop komensko šolsko športno dvorano napolnil z več kot 700 ljudmi, da je pokala po šivih.

Bogat program v štirinajstih točkah in na koncu še dveh dodatnih, je Pihalni orkester Komen začel z uvodnima skladbama Alfreda Reeda The Hounds of Spring, s katero je poleti blestel na tekmovanju v Bratislavi, in Sparkejevo Hanover Festival. V nadaljevanju je Mešani pevski zbor Cominum z Zupanovo Božji nam je rojen sin ter andaluzijsko in ukrajinsko pričaral pravo božično vzdušje. S solistoma, sopranistko Marjo Filipčič Redžić in tenoristom Rusmirom Redžićem, pa je razpoloženje ob skladbah,

kot sta Con te partiro, z nepogrešljivo trobento solista Gregorja Rogelje, ali Amigos para siempre, le še naraščalo. Ob pomoči senožeškega mešanega pevskega zbora, ki se je pod vodstvom zborovodkinje Ade Škamperle pridružil na odru, pa so odlomki iz Verdijevih večnih oper, predvsem še Zbor sužnjev iz Nabucca, zazveneli res veličastno. Vrhunec je bil dosežen, solista, zakonca Redžić, sta ob Traviati le še nazdravila s šampanjcem. Vzdušje v dvorani je bilo popolno, da ob močnem aplavzu iz občinstva seveda že tradicionalno ni mogel izostati niti večni Straussov Radetzky marš niti Adamičeva Tratata, zdaj igra naša muzika ...

Kot sta ob zaključku koncerta povedala društvena predsednica Mešanega pevskega zbora Cominum Rosana Švara in predsednik Pihalnega orkestra Komen Evgen Kavčič, peljeta v Komnu dva mlada talentirana predvsem pa trmasta Kraševca, zborovodkinja Ingrid Tavčar in orkestrski vodja Matija Tavčar, na kulturnem področju lepo zgodbo neslutnih razsežnosti. To pa ima, tudi zaradi skupaj skoraj že 100-članske sestave in velike podpore občanov takšni mladosti in energiji, za komenski okoliš poseben doprinos in pomen v tem delu Krasa. In če komenski župan Marko Bandelli ob tem obljublja primerno dvorano za tovrstne prireditve, je takšna obljuba že kar zaveza.

V nedeljo, 27. 12. 2015, je bila, prav tako s pričetkom ob 19.00 zvečer, ponovitev koncerta v Ljubljani na Viču v Antonovem domu župnijske cerkve sv. Antona Padovanskega, ki se ponaša z lepo in akustično dvorano. Tudi njo so povsem napolnili prijatelji orkestra in obeh zborov ter domačini iz Ljubljane. Vzdušje je

bilo prav tako enkratno in veličastno, saj dvorana takšne množice nastopajočih še ni gostila. Kraška mladost in energija sta prevetrili tudi to dvorano.

Komenski nastopi so s sproščenostjo, igrivostjo in neposrednostjo in z druženjem po koncertih nekaj prav posebnega in drugačnega: Taki mladosti in energiji v zborovskih in orkestrskih sestavih je potrebno dati vso podporo. Predvsem zato, ker glasba povezuje glasbenike in nas v skupnem doživljanju lepega.

Besedilo in foto: Ivan Uršič

16. Štanjelski tek

Na lepo in sončno soboto, 5. 12. 2015, smo člani ŠK društvo Hruševica organizirali že 16. Štanjelski tek. Organiziramo ga vsako prvo soboto v mesecu decembru. Start in cilj sta pri lovski koči v Štanjelu. Tekalci so tekli po makadamski cesti skozi Lukovec, pot so nadaljevali skozi borov gozd in nazaj do lovske kočice. Krožna pot je dolga 9 km. Na sredini poti so si lahko privoščili kozarec vode. Udeleženci so se morali pred startom prijaviti in dobili so vsak svojo številko, ki so jo po končanem teku vrnili in v zameno prejeli malico. Ob prijavi so prejeli nogavice z napisom Štanjel. S pokom pištole so ob 11.00 začeli teči in ura je začela odštevati. Tekalci se je udeležilo 248 tekačev. Med njimi so bili tekači iz vse Slovenije in sosednje Italije. Tekli so tudi otroci. Najmlajši tekač je bil star 6 let, najstarejši pa 76 let. Poleg tekačev je bilo tudi veliko navijačev, ki so se med tekom okrepčali s kavo. Pred lovsko kočico so bile tudi razne stojnice, kjer so Kraševci prodajali svoje pridelke in izdelke (kakije, kivije, med, punčke iz blaga).

Marko Tratnik je postavil rekord Štanjelskega teka s časom 31:14:09. S prihodom v cilj je vsak tekač prejel srečko, s katero si je pridobil nagrado. 15 minut za prvo uvrščenim je skozi cilj pritekel učenec OŠ Komen, sedmošolec Blaž Kobal.

Prvi trije v vsaki kategoriji so si pritekli medaljo in darilo. Podžupan komenske občine je pokale podelil prvim trem ženskam in moškim v skupnem seštevku.

Člani društva se zavedamo, da dogodek, kljub naši požrtvovalnosti, ne bi bil izpeljan brez naših vsakoletnih sponzorjev in Občine Komen, katerim se tudi tukaj še enkrat zahvaljujemo.

Besedilo: Eli Čigon, učenka 8. razreda

Foto: Jurij Fratina

»Amišglava« v občini Komen

Ob pustnem času se je v vaški skupnosti Kobjeglava – Tupelče znova marsikaj dogajalo. Po lanskoletnem uspešnem in živahnem obisku Bavarcev, ki so skupaj z vaščani in vaščankami praznovali »Kobjefest«, so se letošnjemu, že 8. vabilu zapored, najprej odzvali Amiši iz daljne Amerike. Nemalo težav jim je sprva povzročal prevoz kočije s konjima na evropsko celino, vendar so zagato pravočasno rešili. Prvi vaščani so se z ameriški gosti srečali v soboto, 6. februarja. Ob sprevedu s kočijo skozi vas so tako mimoidoči spoznali njihovo kulturo, navade in se nasploh seznanili o njihovem načinu življenja. Vedno pripravljeni, so s seboj za vsak slučaj pripeljali tudi krsto, ki pa je k sreči niso po-

trebovali. Amiši so pri nas ostali vse do torka, ko so se predstavili še prebivalcem Tupelč. V soboto zvečer so se odzvali povabilu Dutovcev, v torek pa Gorjancev, ki niso skrivali navdušenja nad njihovimi novimi obiskovalci. Amiši z Gorjanskega niso odšli praznih rok, saj jim je tamkajšnji (pustni) odbor podelil nagrado za drugo najboljšo masko večera. Nad lepotami naših krajev Amiši niso skoparili, vendar so se po nekajdnevem obisku morali vrniti nazaj domov. Obljubili so, da si bodo druženje z nami zagotovo zapomnili in da nas, kdo ve, lahko še kdaj obiščejo!

Besedilo: Urban Grmek Masič

Foto: Mateja Grmek

Burja

Vaška skupnost Komen – prireditve v prazničnem decembru 2015

V odboru VS Komen smo v decembru poskrbeli za pestro dogajanje v naši vasi.

12. 12. 2015 se je v dvorani Kulturnega doma v Komnu vaščanom s projekcijo svojih fotografij in z zanimivim predavanjem o svojih strasteh, opazovanju vremena, fotografranju narave in fotografskem lovu na nevihte predstavil Klemen Bandelj iz Škrbine. Vse prisotne je navdušil s sproščenostjo in duhovitostjo, ko je opisoval svoje fotografske začetke in anekdote s svojih »lovskih pohodov«. Sprehod skozi serijo predstavljenih fotografij je pokazal avtorjevo nadarjenost in željo po napredku v smeri vse večje kvalitete fotografij, vsekakor pa tudi njegovo občutljivost pri opazanju naravnih lepot v bližnji in daljni okolici. Razstava povečav njegovih fotografij je bila v Knjižnici Komen na ogled še do konca januarja 2016.

Na predbožični večer, 24. 12. 2015, smo na komenskem »placu« pripravili uvod v praznično vaško dogajanje. S prižigom prazničnih lučk na božičnem drevesu smo razsvetlili temačen in meglen večer, veselo praznično razpoloženje pa so nam pričarali še mladi plesalci Plesnega društva Be Funky pod vodstvom Mateje Terčon Knap in naša komenska solistka, pevka Damijana Godnič, z božičnim koncertom najlepših prazničnih popevk. Zadovoljni obiskovalci so ob kozarčku kuhanega vina pričakali še nastop »slovenskega Joeja Cockerja« ali Daniela Rampreta, ki je goste zabaval v piceriji »Na Placu«.

Vrhunec prazničnih dogodkov v Komnu je bila »Božična tržnica«, prireditev na več lokacijah, ki se je odvijala v popoldanskih in večernih urah 26. 12. 2016. V središču vasi, med gasilskim domom, cerkvijo in barom Paradiso je 22 stojničarjev predstavilo ponudbo najrazličnejših umetniških unikatnih izdelkov, dekorativnih predmetov, medu, vina in drugih domačih dobrot. Obiskovalcem so člani PGD Komen prikazali pravilno uporabo defibrilatorja, plesalci Plesnega društva Be Funky so navdušili s plesnim nastopom, najmlajše pa je zabavala klovnesa Cilka, ki je s pomočjo Medobčinskega društva prijateljev mladine Sežana v Komen pripeljala dedka Mraza in otroke pogostila s palačinkami in toplim čajem.

Hkrati so v Knjižnici Komen potekale pravljичne urice za otroke in

na ogled je bila razstava Klemen Bandelj Photography. V večernih urah se je dogajanje razširilo še v OŠ Komen, kjer je potekal gala božični koncert Pihalnega orkestra Komen in MePZ Cominum, na prizorišču tržnice pa smo prisluhnili še skupini Tiasha&The Band.

Pozno v noč so na drugem koncu vasi v baru Atos za zabavo skrbeli »Trije prašički«.

Hvala vsem, ki ste pripomogli k uspešni izvedbi prireditev! Hvala dragim obiskovalcem, ki ste in boste vzrok, da bomo delali za vas še več in boljše.

In posebna zahvala našemu županu, ki nas je počastil s prisotnostjo in iskreno pohvalo.

Besedilo: Odbor vaške skupnosti Komen

Vaška skupnost Komen – prireditve v letu 2016

V organizaciji odbora vaške skupnosti Komen smo 30. 1. 2016 v komenskem kulturnem domu gostili najbolj znanega slikarja kraških krajin in biserov kraške arhitekture, gospoda Marjana Miklavca.

Slikar Krasa, kot se sam imenuje, je s sabo prinesel dokumentarni film »Kraška dediščina Marjana Miklavca« režiserja in scenarista Jadrana Sterleta, ki je v filmu predstavil slikarjevo življenje in vsestransko umetniško nadarjenost.

Miklavca je obiskovalcem predstavil tudi svoja novejša dela, slike, katerih posebnost je uporaba naravnih zemeljskih in kamenih pigmentov iz krajev, ki so upodobljeni. Med najnovejšimi deli je tudi osem slik večjega formata, narejenih v zadnjih treh mesecih prav za predstavitev v Komnu, saj prikazujejo vedute vasi v komenski občini.

Vabilu k sodelovanju se je prijazno odzvala klet Vinakras Sežana, od koder so nam donirali nekaj vrhunskega vina, da smo obiskovalci in organizatorji z gospodom Miklavcem ob koncu nazdravili na uspešno izpeljan dogodek.

Razstava slik se je po dogodku v dvorani selila v Knjižnico Komen, kjer je bila na ogled obiskovalcem še ves mesec februar, v čast 8. februarju, prazniku kulture, in 15. februarju, krajevne prazniku.

Otroško pustovanje je v Kulturni dom Komen spet privabilo množico majhnih in velikih maškar, ki so deževno nedeljsko popoldne, 7. 2. 2016, preganjale zimo s plesom, pesmijo in

pisanimi maskami. Člani odbora VS Komen smo poskrbeli za okrašeno dvorano in še tople krofe, animatorji Medobčinskega društva prijateljev mladine iz Sežane pa so se tokrat spremenili v prijazne čarovnice in Kekčevo družino ter skupaj z velikimi in malimi šemami zganjali norčije, kot se za pustne dni spodobi. Nepogrešljivi plesalci Plesnega društva Be funky so zatresli oder z razigranim plesom in spet navdušili.

Pustovanje je odlično uspelo, zato do naslednjega leta po komensko kličemo »Žijooooo Puuuust« v upanju, da se bomo spet srečali v tako velikem številu.

Besedilo in foto: Odbor vaške skupnosti Komen

Tradicionalno pustovanje najmlajših v Gabrovici in Coljavi

V duhu tradicije so tudi na letošnjo pustno soboto v najrazličnejše like našemljeni otroci iz Gabrovice in Coljave v spremstvu

staršev obiskali sokrajane. Ob zvokih harmonike in s pesmijo na ustih so razveselili zlasti starejše, ki še pomnijo, kakšna so bila pustovanja po vaseh nekoč. Tudi drugi prebivalci so jih bili veseli, saj je bil obisk maškar edinstvena prilika za klepet in širjenje dobre volje med ljudmi. Vse skupaj pa veseli dejstvo, da se tradicija nadaljuje in nadgrajuje, saj je tako mladih kakor starih udeležencev pustovanja, vsako leto več.

Naj se ob tej priliki zahvalimo vsem prebivalcem Gabrovice in Coljave za pogostitev in obdarovanje otrok s sladkimi dobrotami in ji obenem sporočamo, da jih naslednje leto zopet obiščemo, malo za veselje in malo za odganjanje zime. Da o dragocenosti druženja niti ne izgubljam besed.

Besedilo in foto: Catherine Zvab

Asfalt v Lisjakih

Po večletnih prizadevanjih smo vaščani Lisjakov lani novembra dočakali asfaltno prevleko še na delu vaške poti (približno 125 m²) proti Spodnji Branici (občina Nova Gorica). Hvala vsem na Občini Komen, ki ste kakorkoli pripomogli k temu. Najlepša hvala tudi nekaterim vaščanom, ki so prostovoljno in z veseljem sodelovali pri potrebnih dodatnih delih in prispevali še nekaj finančnih sredstev.

In še zahvala v imenu navdušenih obiskovalk potujoče knjižnice: hvala vsem na Občini Komen, da nas še vedno obiskuje bibliobus. Kdor ve, kako diši knjiga, je ne zamenjana ne za televizijo ne za internet ne za pametni telefon.

Besedilo: Predsednik VS Lisjaki-Čipnje Zdravko Trobec

Iz komenske knjižnice

Baletke so iskale dedka Mraza

Letos je januarski sneg obisk sežanskih baletk v komenski knjižnici prestaval na mesec kulture. S knjižničarkama Kosovelove knjižnice Sežana, Majo Razboršek in Petro Hlača, so tako končno našle bradatega dobrega moža, ki so ga iskale že vse od konca decembra. Otrokom, ki obiskujejo pravljico v naši knjižnici, so baletke Baletnega društva Sežana skupaj s pripovedovalkami podarile baletno pravljico z naslovom, »Dedek Mraz, kje si?«. Nekam pozno, boste rekli. Nič zato, glavno, da se je našel in junakom v pravljici narisal tisti pristrčen, iskren nasmeh, ki ga lahko ima le otrok.

Besedilo: Marija Umek

Foto: Arhiv Knjižnica Komen

Naj bo branje moje veselje

Ni otroka, ki ne bi poslušal pravljice, zgodbe, pesmice. Potrebno je le najti pravo knjigo, pravi čas, kraj in mu jo ponuditi. Drugošolci smo v novo šolsko leto vstopili z znanjem v zapisovanju velikih tiskanih črk. Kaj kmalu smo črke povezali v besede in povedi ter začeli z branjem.

Najlepše pravljice, pesmice, zanimivi članki ... čakajo na knjižnih policah.

Decembra lani smo se v okviru kulturnega dne podali v šolsko knjižnico in enoto Kosovelove knjižnice v Komnu.

V šolski knjižnici smo ob pravljici, ki nam jo je povedala knjižničarka Vlasta Metlikovec, spoznali, da je pomembno, da preberemo celotno knjigo. Če vas zanima, zakaj, si preberite pravljico O žirafi.

Knjižničarka Marija Umek nam je Kosovelovo knjižnico predstavila kot zgodbo male knjižnice, ki se je »rodila« pred več kot 30 leti in si sedaj želi nove prostore, saj že poka po šivih. Tu se dogaja marsikaj. V njej lahko beremo, kuhamo, iščemo knjige, nastopamo, ustvarjamo, šivamo, likamo, razstavljamo, sprašujemo, plešemo, tekmujemo v znanju – kvizu ... saj je to »odprto« okno za druženje, učenje in preživljanje prostega časa.

Knjižnica je odprta za vse ljudi. V njej nismo nikoli sami, zato veljajo pravila. Pogovarjamo se po tiho, knjige listamo s čistimi ro-

kami, po listanju vrnemo knjigo na mesto, od koder smo jo vzeli, če pa se nam kje zatakne, se obrnemo na knjižničarko. Dan smo zaključili s kvizom o poznavanju naslovov pravljic in pravljičico o Bobku in treh kokoškah.

Nastali plakat in knjižico o dejavnostih, ki potekajo v tej kulturni ustanovi, si lahko ogledate na otroškem oddelku Knjižnice Komen.

Po pripovedovanju drugošolcev zapisali Mirjana Trampuž Luin in Agata Perdec.

Povodni mož + Urška

V naši občini ji veliko društev, ljubiteljev kulture in ljudi dobre volje, ki skrbijo, da se skozi leto vrstijo številni dogodki, ki mogoče po mnenju nekaterih ne sodijo v ta kapitalistični čas, saj so namenjeni predvsem zadovoljitvi potreb naše duše. Dramske predstave, glasbeni, pevski, plesni nastopi in še bi lahko naštevala.

Lepo in prav je, da vsak skrbno obdeluje svoj kulturni vrčiček in ga, ko je ta najlepši, postavi na ogled. Pomembno pa je, da ga ima komu pokazati, saj si nihče ne želi nastopati pred prazno dvorano. Zato smo si gojenci Glasbene šole Sežana – podružnica Komen skupaj z mentorji, učenci OŠ Komen z mentorji, baletke KUD-a 15. februar, plesalci plesnega društva Be funky, članice likovnega krožka, ki deluje v komenski knjižnici, Erik Pleško in Knjižnica Komen zamislili in tudi pripravili enoten kulturni program v počastitev slovenskega praznika kulture. Naše vrčičke smo združili v čudovit glasbeno-plesni vrt, ki se

je v Komnu predstavil dvakrat, doživel pa je tudi ponovitev v Nabrežini v Kulturnem domu Iga Grudna.

Prepletanje besedila Prešernovega Povodnega moža in moderne Urške je spretno izpeljalo 47 mladih in prav vsak je k zgodbi dodal svoj pečat.

Ker pa se v mesecu kulture, ko se povsod vrstijo prireditve, prebivalci Komna in okoliških vasi spominjamo še enega, na žalost, grenkega dogodka, ko so pred več kot 70 leti naši ljudje morali zapustiti domove in oditi v begunstvo, smo našo prireditev posvetili tudi njim.

Besedilo: Marija Umek
Foto: Arhiv Knjižnica Komen

Ko je potrebno hitro ukrepanje in sodelovanje

V naši mali knjižnici že od leta 2005 poteka študijski krožek S knjižnim nahrbtnikom na potep. Od takrat smo vsako leto gostili vsaj deset gostov, ki nas v uri do dveh popeljejo na potovanje po svetu. Za mnoge mogoče samo potopisno predavanje, za druge pa več kot to. Nekateri se namreč iz raznih razlogov nikoli

ne bomo odpravili v Avstralijo, do Afrike, na Madagaskar, na Kitajsko ... Tako pa imamo možnost uživati v pripovedi, fotografijah in posnetkih naših gostov.

Vsako predavanje obišče povprečno 35 obiskovalcev, kar je ravno prav za prostor, ki ga v knjižnici imamo na razpolago. Ko nas je več kot 40, nam postane prijetno tesno. Ko pa se nas zbere več kot 100, nam ne ostane drugega, kot da se preselimo v dvorano. Tako je bilo na jadrnanju z Jasno Tuta, mlado prijazno damo, ki si je za svoj dom izbrala jadrnico, na kateri preživi večino svojega življenja. V rodni Sesljan se vrne samo, ko je v Francoski Polineziji čas monsunov in takrat s slušatelji deli svoje življenje na morju. Naš kulturni dom pa je v petkih polno zaseden; v kotičku vadi pevski zbor Cominum, čisto spodaj pa člani Pihalnega orkestra Komen. Predavanje, ki se ga je udeležilo tako število ljudi, bi težko izvedli, če ne bi bilo sodelovanja in usklajevanja med uporabniki prostorov. Ni kaj, kultura ima enotni jezik, med sabo se razumemo in si pomagamo!

Besedilo: Marija Umek
Foto: Arhiv Knjižnica Komen

Sociala

Varna in prijetna starost – pomoč družini na domu v občini Komen

Ne glede na to, da je lahko starost še zmeraj lepa in ustvarjalna, se nanjo vse bolj veže strah z mislijo, ali bomo zmogli samostojno skrbeti zase, saj tudi ožji družinski člani nimajo več toliko

časa za skrb in pomoč, ki je bila nekoč del družinskega vsakdana. Temu primerno se iščejo in odpirajo nove možnosti, ki omogočajo večjo varnost in kakovost bivanja starejših ljudi, tudi v njihovem domačem okolju. Ena od učinkovitih podpor pri tem je storitev pomoč družini na domu. V občini Komen jo od leta 2008 izvaja Zavod za socialno oskrbo Pristan.

Izvajalec storitve z dolgoletnimi izkušnjami: Zavod za socialno oskrbo Pristan, ki ga vodi direktor Martin Kopatin, je z izvajanjem storitve pomoč družini na domu začel že leta 2004 in do danes pridobil kar 10 občinskih koncesij. Poleg občine Komen storitev nudi še v občinah Ljubljana, Postojna, Ajdovščina, Vipava, Hrpelje – Kozina, Kamnik, Log – Dragomer, Borovnica in Horjul. Druga pomembna dejavnost Zavoda Pristan pa je Center starejših Pristan v Vipavi, v katerem je prostora za 104 stanovalce.

Raznolike oblike pomoči na domu

Osnovni namen pomoči na domu je starejšim zagotoviti večjo kakovost bivanja v domačem okolju. Pomoč pa pomeni tudi veliko olajšanje in razbremenitev skrbi za svojce. Pomoč se prilagodi potrebam in željam posameznega uporabnika ter obsega 3 temeljne sklope opravil:

O koristih pomoči na domu ter zadovoljstvu z njo najbolj pričajo pozitivne izkušnje uporabnikov. Med njimi je g. Bizjak Kristjan, ki ga oskrbovalki Ljubica in Irena na domu oskrbuje že peto leto zapored. »Vsak dan mi prineseta kosilo, ga postrežeta, pomijeta posodo ter mi pomagata pri tistih gospodinjskih opravilih, ki jih sam ne zmorem,« pravi g. Kristjan ter šaljivo doda, da sta oskrbovalki tako pridni, da bi ju imel pri sebi lahko ves dan.

Zavod
pristan
za vas in vaš jutri
POMOČ DRUŽINI NA DOMU
Goriška cesta 27, 5271 Vipava
tel.: 05 369 7753, 031 764 645
www.pristan.si

- gospodinjska pomoč (prinašanje toplega obroka hrane, naba-va živil, pomivanje posode, osnovno čiščenje bivalnega pro-stora, postiljanje ...)
- pomoč pri temeljnih dnevnih opravilih (pomoč pri umivanju, kopanju, hranjenju, oblačenju ...)
- pomoč pri ohranjanju socialnih stikov (spremljanje upravičen-ca k zdravniku ali pri drugih nujnih obveznostih, vzpostavlja-nje socialne mreže z okoljem, sorodstvom, družabništvo ...).

Upravičenci do pomoči na domu

Do pomoči na domu so upravičene osebe, starejše od 65 let, osebe s statusom invalida ter druge invalidne osebe, ki jim je priznana pravica do tuje pomoči in nege. Nadalje so do stori-tve upravičeni kronično bolni in osebe z dolgotrajnimi okvara-mi zdravja, ki so po oceni centra za socialno delo brez občasne pomoči druge osebe nesposobne za samostojno življenje. Do pomoči na domu so upravičeni tudi hudo bolni otroci in otroci s težko motnjo v duševnem in telesnem razvoju, ki niso vključeni v organizirane oblike varstva. Obseg in vrsto storitve določi stro-kovni delavec skupaj z uporabnikom, glede na njegove želje in potrebe. Vsak uporabnik je upravičen do štirih ur pomoči dnev-no oziroma dvajset ur tedensko.

Srčni in izkušeni socialni oskrbovalki

Neposredno oskrbo na domu v občini Komen izvajata strokov-no usposobljeni socialni oskrbovalki Ljubica Kovačič in Irena Re-ner Lozej. Z večletnim delom na področju pomoči starejšim in bolnim na domu sta si pridobili veliko izkušenj. Delo opravljata z veliko mero srčnosti, predanosti in tudi odgovornosti. »Veliko nama pomeni, ko vidiva, da so ljudje hvaležni, da se obiska na domu razveselijo in naju že težko pričakujejo. Pogosto se stkejo res pristni odnosi. Občutek, da dejansko lahko nekomu poma-gaš, najino delo in poslanstvo še dodatno bogati,« menita oskr-bovalki Irena in Ljubica.

H ge. Ani Zega iz Štanjela oskrbovalki prihajata vsako jutro in poskrbita, da ima toplo v hiši, pomagata ji pripraviti zajtrk, postlati posteljo... Za starejše, ki kot ga. Ana živijo sami, je obisk oskrbovalk tudi pomemben vir ohranja socialnih stikov. »Zelo sta pridni, veliko mi pomeni, da prideta vsak dan k meni in imam ju zelo rada,« pojasni ga. Ana.

Kako do pomoči na domu?

Vsi občani Komna, ki pomoči na domu še nimajo, pa bi jo želeli in potrebovali, se lahko obrnejo na Zavod Pristan na telefonski številki: 031 764 645 ali 05 36 87 753 (Ivana Lavrenčič), vsak delavnik med 7.00 in 16.00. Koordinatorica pomoči na domu se bo z vami pogovorila o potrebah in željah, vas obiskala na domu ter skupaj z vami poiskala za vas najustreznejšo rešitev.

Besedilo: Ivana Lavrenčič

Prireditve za krvodajalce in prostovoljce

Območno združenje Rdečega križa Sežana smo v sodelovanju z Občino Hrpelje – Kozina januarja pripravili prireditve za krvo-dajalce jubilate in prostovoljce. Prireditve je potekala v Kulturni dvorani v Hrpeljah v sklopu dogodkov v počastitev 150. letnice Rdečega križa na Slovenskem. Povabili smo vse, ki so v letih 2014 in 2015 dosegli okrogle jubileje, in tiste, ki so svojo dragoceno tekočino darovali več kot 50-krat. Ob tej priložnost smo se za-

hvalili tudi prostovoljcem, ki že leta širijo poslanstvo Rdečega križa.

Odziv je bil zelo velik in uspeli smo v celoti napolniti hrpelsko dvorano. V programu, ki ga je vodila nepogrešljiva prostovoljka Ana Godnik, so svoje nastope poklonili: kvartet tro-bil in komorna skupina Brkinske godbe 2000, učenci hrpelske osnovne šole ter humoristka Erna Stantič v vlogi prostovoljke Pepce s Krasa.

Predsednica Območnega združenja RK Sežana – jubilatka za 30-krat darovano kri –, ter županja Saša Likavec Svetelšek se je v nagovoru vsem krvodajalcem in prostovoljcem zahvalila za to, kar so: »Veliki ljudje z velikimi srci.« Zahvalo vsem sta izrekla tudi strokovni sodelavec za krvodajalstvo pri Rdečem križu Slovenije, Boštjan Novak, ter predstavnica Centra za transfuzijsko dejav-nost Izola, Tanja Grandič.

V uradnem delu prireditve smo podelili zahvale krvodajalcem-jubilantom. Teh je bilo na seznamu za leti 2014 in 2015 kar 197. Zahvale za 10-krat darovano kri je prejelo 57 jubilarov, 43 za 20-krat darovano kri, 30-krat je kri darovalo 33 krvodajalcev, 40-krat pa 22 krvodajalcev. V obdobju dveh let je kar 42 krvodajalcev

doseglo jubileje za 50-krat in več darovano kri. Devetnajst jih je darovalo kri 50-krat, 11 jo je darovalo 60-krat, 6 je darovalo kri 70-krat. Dosežena sta bila tudi dva jubileja za 80-krat darovano kri: Darko Brezovec iz Hrpelj in Lucijan Švagelj iz Štanjela. Najvišji jubilej za polno darovano kri je dosegel Danilo Hvala iz Bogega. Visoki jubilej za darovano kri in krvno plazmo je zabeležil Simon Pirjevec iz Dan pri Sežani za 130-krat darovano kri in plazmo. Prava rekorderja pa sta naša zvesta krvodajalca Dragomir Mali iz Sežane, ki je kri in plazmo daroval že 200-krat, ter Radivoj Gregorič iz Sežane z 210-krat darovano krvjo in plazmo.

Še enkrat čestitamo in se zahvaljujemo vsem jubilarantom in tudi vsem krvodajalcem, ki letos niso bili med njimi, ter našim pro-

stovoljcem. Zahvaljujemo se vsem nastopajočim in zaposlenim na Občini Hrpelje – Kozina za pomoč pri pripravi programa in vso tehnično podporo.

Posebna zahvala gre tudi Ljudski univerzi Sežana, ki nam že vrsto let brezplačno posoja prostore za krvodajalske akcije.

Besedilo: Dora Sedmak, sekretarka RKS-OZ Sežana

Foto: Andrej Gustinčič

Krvodajalstvo v letu 2016

Prostovoljno krvodajalstvo ima na Slovenskem že več kot 60-letno tradicijo. Za zadostno preskrbo s krvjo je potrebnih 400 krvodajalcev na dan in kar 105.000 na leto. Krvodajalec je lahko vsak, ki je zdrav, star od 18 do 65 let in tehta najmanj 50 kilogramov. Ženske lahko darujejo kri vsake štiri mesece, moški pa vsake tri.

Z razvojem medicinske znanosti, ki prihaja do vedno novih spoznanj o krvi in različnih boleznih kot tudi načinih zdravljenja, se vedno bolj zavedamo, kako pomembno zdravilo je prava kri v pravem trenutku. Vse to je prineslo tudi spremembe pri darovanju krvi. Če je bilo včasih pomembno čim večje število krvodajalcev na krvodajalski akciji, pa je danes zelo pomembno, kakšne krvne skupine imajo ti krvodajalci. V nekem trenutku je lahko krvi določene krvne skupine zelo veliko na zalogi, medtem ko druge krvne skupine primanjkuje. Če je zaloga prevelika, kri po 42 dneh po odvzemu zastara. Predvsem so za to odgovorne rdeče krvničke ali eritrociti, ki po nastanku v kostnem mozgu živijo še 120 dni. Na dan, ko krvodajalec daruje kri, so njegovi eritrociti različnih starosti. Nekateri so stari le dan ali dva, nekaterim pa se že bliža dan, ko ne bodo več mogli opravljati svojih nalog. Stroka zahteva, da je tri četrtine vseh eritrocitov v enoti krvi sposobno prenašati kisik. Mlajša kot je enota, boljša je za bolnika. Dogaja se, da je v nekem obdobju majhna poraba krvi določene skupine in zato se zaloge le-te povečajo. V tem primeru je velika verjetnost, da bo ta kri prej zastarala kot pa jo bo bolnik potreboval. Takrat krvodajalce te krvne skupine ne vabimo na krvoda-

jalsko akcijo oziroma jih prosimo, da odvzem krvi prestavijo za določen čas. Lahko se namreč zgodi, da bo že v roku meseca in pol krvi ravno te krvne skupine premalo.

Potrebo po krvi vaše krvne skupine lahko sproti preverjate preko mobilne aplikacije Daruj kri ali na spletni strani www.daruj-kri.si. Na našem območju krvodajalci kri letno lahko darujejo na treh dvodnevniških terenskih krvodajalskih akcijah, ki potekajo v Sežani na Ljudski univerzi. Lahko pa se odločijo za darovanje na Centru za transfuzijsko dejavnost v Izoli, Šempetru pri Gorici ali Zavodu za transfuzijsko medicino v Ljubljani po njihovem urniku odvzemov.

V letu 2015 je na našem območju 1283 krat kri darovalo skupaj 729 krvodajalcev. Od teh je bilo skoraj 70 % moških. Največ pa je bilo krvodajalcev v starostni skupini med 40 in 50 let.

Načrt rednih terenskih krvodajalskih akcij je pripravljen vsako leto sproti za celotno državo. Letos so krvodajalske akcije v Sežani drugače razporejene, kot so bile vsa leta do sedaj. Krvodajalci boste kot doslej pred akcijo prejeli vabilo glede na trenutne potrebe po vaši krvni skupini. Veseli bomo tudi vsakega novega krvodajalca.

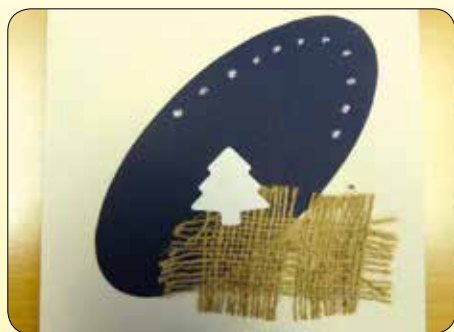
Krvodajalske akcije v Sežani v letu 2016:

- 17. in 18. marec
- 22. in 23. junij
- 28. in 29. november.

Besedilo: Dora Sedmak

Voščilo, ki so ga v roke prejeli starejši občani

Nič posebnega, boste rekli. Pa je, saj so prostovoljke Območnega združenja Rdeči križ Sežana – krajevne organizacije Komen v veselem decembru 2015 obiskale 220 naših občanov, starosti 80 in več let. V letu 2015 smo združili moči Občina Komen, Rdeči križ in

taborniki. Slednji so izdelali voščilnice, vsi ostali pa smo starostnikom podali le prijazen nasmeh, topel stisk roke in skromno darilce – tople nogavice, kekse in čaj. Nikakršna vrednost, če pomislimo na en darilni paket, neprecenljive vrednosti pa, če smo z obiskom dokazali, da starostinka v tem kritičnem vsakdanu nismo pozabili.

Vsem hvala, tudi vam, dragi starostniki, da ste nas sprejeli in želimo si novih prostovoljcev v rdečem križu, takih, ki so vam bližje, ki vas poznajo in znajo prav zato splesti pogovor z vami v veselem decembru. To je naš cilj!

Zato čutni ljudje, vključite se v humanitarno organizacijo Rdeči križ. Pokličite na OZ RKS Sežana, telefon 7305022.

Besedilo: Ana Godnik KO RKS Komen

Iz pekla v raj!

V letošnjem letu bomo praznovali 10. obletnico delovanja Informacijsko-svetovalne pisarne Ajdovščina Zavoda Pelikan – Karitas. Program delovanja pisarne izhaja iz programa Skupnosti Srečanje in je namenjen vsem, ki so se znašli v stiski zaradi uživanja prepovedanih drog, alkohola in drugih psihoaktivnih substanc, vsem s težavami z drugimi zasvojenostmi (z igrami na srečo, internetom, računalnikom), s težavami na področju motenj hranjenja ter vsem, ki želijo o področju odvisnosti vedeti več. Srečamo se z različnimi zgodbami posameznikov, staršev, svojcev. Ena od njih je naslednja:

»Moje odvisniško življenje se je začelo v najstniških letih oziroma v srednji šoli, kjer sem se srečal z alkoholom in začel popivati. Med srednjo šolo sem alkohol še držal pod kontrolo. Ko pa sem se zaposlil in se odselil od doma, je alkohol počasi prevzemal nadzor nad mojim življenjem in mano. Nekaj let sem nekako peljal življenje z alkoholom kolikor toliko v mejah normale. A potem je začelo vse iti navzdol, padal sem vse globlje in globlje tako v življenju kot tudi na duševni ravni. Izgubil sem službo nato poskušal narediti samomor. To me je dokončno potisnilo v iskanje pomoči oziroma me potisnilo, da sem vstopil v komuno (Skupnost Srečanje, op. EK). Vstop v komuno je bila najboljša odločitev v mojem življenju! V komuni sen preživel prečudovita tri leta, polna vzponov in padcev, lepih in grdih trenutkov in še bi lahko našteval. V prvem letu sem predvsem spoznaval sam

sebe, s pomočjo ostalih fantov sem si tudi končno priznal, da sem odvisnik tako kot vsi drugi – nič boljši, nič slabši. To je bil prvi pogoj, da sem sploh začel delati na sebi. Natančno sem se poglobil vase, se analiziral in poiskal vzroke, ki so me pripeljali v odvisnost. Leto za tem pa sem pljunil v roke in se začel spoprijemati s svojimi težavami. Čeprav je bilo zelo težko in marsikdaj nevzdržno, nisem odnehal, ampak sem vedno šel naprej. Soočil sem se s svojimi strahovi in značajskimi lastnostmi. Počasi sem tudi videl, da rezultati prihajajo, znotraj sebe sem se vedno bolje počutil, strahov in ovir je bilo vedno manj, kar sem videl tudi na drugi verifikci. Tretje leto sem vse skupaj še nadgradil in dodelal in ob tem še drugim pomagal na naši poti. Zdaj sem zunaj in si gradim življenje na novo. Življenje brez odvisnosti je fenomenalno, saj se lahko resnično posvetim osebam in stvarim, ki jih imam rad. Soočam se s težavami, ki mi jih prinaša življenje, in z optimizmom zrem v prihodnost. Nikoli pa ne smem pozabiti, kdo sem in kaj sem bil.« (PA)

Vsi, ki poznate take in podobne zgodbe, potrebujete pomoč in svetovanje zase ali za svojce, ki bi radi o temi pridobili še več informacij, se lahko obrnete na Informacijsko-svetovalno pisarno Ajdovščina, Rizzatova vila v Ajdovščini, na številko 030/646 946, ali po e-pošti pelikan.ajdovscina@gmail.com. Skupaj zmoremo!

Besedilo: Elizabeta Kotar

Podjetno

Mojstri želijo večjo veljavo mojstrskim izpitom

V začetku letošnjega leta je Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije objavila 18. razpis za opravljanje mojstrskega izpita za 52 mojstrskih nazivov. Območna obrtno-podjetniška zbornica Sežana je ob tej priložnosti organizirala tiskovno konferenco. Božena Germelj Drstvenšek, vodja javnih pooblastil pri OZS in strokovna sodelavka na področju mojstrskih izpitov pri OZS, in Suzana Kljun sta predstavili mojstrske izpite, prednosti, zakaj se sploh odločiti za opravljanje mojstrskih izpitov, pogoje, ki jih je potrebno izpolnjevati ob pristopu k mojstrskemu izpitu. Podane so bile tudi informacije o ponovnem uvajanju vajeniškega sistema izobraževanja v Sloveniji. Medijem smo predstavili pomembnejše aktivnosti ter poudarke dela v letu 2016 na OZS Sežana.

»Mojstri s področja OZS Sežana so predstavili svoje poglede in izkušnje, zakaj je dobro biti mojster obrtnih dejavnosti. Njihovi odgovori so popolnoma enaki ciljem, zaradi katerih izvajamo programe pridobivanja posameznih mojstrskih nazivov, to je pridobitev srednje strokovne izobrazbe, možnost nadaljevanja izobraževanja na višjih strokovnih šolah, možnost praktičnega usposabljanja dijakov in študentov, izpolnjen kvalifikacijski pogoj za opravljanje nekaterih obrtnih dejavnosti, prednost pri čezmejnem opravljanju del (Avstrija, Nemčija), odgovorni vodja posameznih del na objektu (gradbena dela), možnost ime-

novanja v sodnega izvedenca in cenilca, pravica do včlanitve v Klub mojstrov Slovenije in naziv mojster obrtnih dejavnosti je časten,« je poudarila Božena Germelj Drstvenšek, vodja javnih pooblastil na OZS.

»Prepričana sem, da se bo zanimanje za mojstrske nazive še povečalo. Mojstrski izpit je domet, je vrhunski dosežek v stroki. Rokodelske poklice je potrebno spodbujati zlasti med mladimi, saj imamo veliko kulturne dediščine, ki jo je potrebno ohranjati. Vsakemu mojstru naj bo vodilo odličnost v stroki, ki bo zgled mladim in zagotovilo za ohranjanje tradicionalnih rokodelskih znanj,« je o pomenu mojstrskih nazivov poudarila Maja Štembal Capuder, predavateljica na Srednji gradbeni, geodetski in okoljevarstveni šoli v Ljubljani, kjer usposabljaajo kandidate za nekatere mojstrske nazive.

V nadaljevanju je sledilo srečanje z mojstri. Na območju OZS Sežana je trenutno 54 mojstrov s pridobljenimi različnimi mojstrskimi nazivi. Prisotni mojstri so na srečanju izrazili zadovoljstvo, da so si pridobili mojstrski naziv, utrdili in nadgradili svoje znanje. Mladim, ki zaključijo poklicno izobraževanje in se vključijo v

delovni proces, mojstri priporočajo, da se odločijo za opravljanje mojstrskega izpita, ki pomeni po zaključku tudi priznanje V. stopnje strokovne izobrazbe. Zelo enotnega mnjenja so bili, da je potrebno mojstrstvu in mojstrskim izpitom v Sloveniji nameniti večjo pozornost in večji pomen. Več informacij o 18. razpisu za mojstrske izpite je na voljo na spletni strani OZS.

Besedilo: Marija Rogan Šik

Foto: Arhiv OOO Sežana

Socialno podjetništvo

Pogovarjali smo se z gospo Karmen Štolfa, ki je pred kratkim v roke prišla vajeti socialnega podjetja Brinjevka, ki se na Malem Dolu ukvarja z ekološkim kmetovanjem.

Podjetje Brinjevka d. o. o. je zelo mlado podjetje, ustanovljeno konec leta 2012.

Društvo za duševno zdravje in kreativno preživljanje prostega časa Vezi je decembra leta 2012 ustanovilo socialno podjetje Brinjevka, ki zasleduje več plemenitih namenov: zagotavljati delovna mesta ljudem iz ranljivih skupin, na ekološki način obdelovati doslej zapuščene obdelovalne površine, obogatiti lokalno ponudbo z raznolikimi ekološkimi pridelki, v povezavi z vaško skupnostjo in ostalimi lokalnimi subjekti aktivno razvijati nove oblike EKO turizma. Trenutno obdelujemo blizu 4 ha površin, vsako leto pridobivamo nove površine, ki so največkrat zaraščene, tako da vlagamo veliko sredstev, energije in časa v čiščenje, ograjevanje z zaščitnimi mrežami proti divjadi ter urejanje namakanja. S skrbno načrtovanim kolobarjenjem in mešanimi posevki skrbimo, da so naša polja in pridelki zdravi. Vse to z namenom, da bi ljudi oskrbeli s kakovostno hrano, ki jo lahko dobijo na sedežu podjetja kot tudi na tržnici v Sežani, občasno tudi v Komnu.

Kdo vse so vaše stranke?

Imamo stalne stranke, ki cenijo naš trud, da iz ekoloških semen na naraven način pridelujemo zelenjavo in žita, ogromno je ročnega dela v vseh fazah pridelave in skrbi za zdravje rastlin. Okusi tako pridelanih živil so intenzivni, domači in niso primerljivi z industrijsko pridelano zelenjavo. Vedno več je osveščenih ljudi, ki se zavedajo, kako pomembno je za zdravje, da uživamo svežo, lokalno pridelano hrano, ki je bila zjutraj nabrana in še isti dan zaužita. Veseli nas, da to idejo osvajajo tudi ustanove, ki skrbijo za prehrano naših malčkov in šolarjev. Želeli bi se še bolj približati našim potencialnim novim kupcem z mobilno prodajo in dostavo eko zelenih zabojčkov na dom, vendar moramo vse naše razvojne korake zaradi omejenih sredstev in prvenstveno skrbjo za delovna mesta odgovorno načrtovati.

Nameravate razširili svoje delovanje na kakšno drugo področje, povezovati?

Naša primarna dejavnost je vsekakor ekološko kmetovanje, skrbno smo pripravili setveni načrt za leto 2016, uvajamo nekaj novih kultur, letos bomo prvič posejali industrijsko konopljo, ki blagodejno vpliva na samo prst in istočasno nudi celo paleto možnosti uporabe tako za čaje, olje, moko ... Posadili bomo čičeriko, več naravno odpornih sort buč in naš pestro zasajen zeliščni vrt bo letos pravi izziv za izdelavo številnih zeliščnih izdelkov. Načrtujemo tudi postavitve eko čebelnjakov, ki bo ugodno vplival na povečano opraševanje rastlin, v dolini čebele ne bodo ogrožene, saj ne uporabljamo nobenih kemičnih sredstev. Ker nam pri čiščenju zelenjave za trg in mletju žit ostajajo eko zelenjavni odpadki in eko otrobi, razmišljamo o manjšem mobilnem eko kokošnjaku.

Kakšna je vaša vizija podjetja v prihodnosti?

Naše izkušnje in znanje na področju ekološke pridelave želimo deliti, organizirali bomo naravoslovne dneve za šolarje, različne delavnice o vzgoji ekoloških sadik, pripravi naravnih zaščitnih sredstev iz koristnih rastlin, kot so gabez, pelin, njivska preslica, kopriva, rabarbara, kamilica ... Brinjevko vidimo kot odprto točko, kjer se bodo srečevali in izmenjevali znanje vsi, ki jim je skupna skrb za družbeno odgovorno podjetništvo, za zdravo prehranjevanje in ohranjanje čistega okolja ter na teh osnovah zgrajen trajnostno usmerjen ekološki turizem, ki je velika razvojna priložnost celotnega območja Komenskega Krasa. Zato vabimo vse, da s prihodom toplejših dni mogoče z nami preživite nekaj razgibanih uric na svežem zraku in se

prepričate, koliko truda je vloženega v vsak kilogram ekološkega pridelka. Bralci bodo gotovo veseli novice, da začne konec februarja na naši lokaciji z dejavnostjo tudi zavod Bodika, ki bo deloval kot zaposlitveni center za invalide. Vsem želim prijetno pomlad in se veselim vašega obiska.

Zahvaljujem se vam za odgovore in vam želim veliko dobre volje pri delu.

Pogovor opravila: Tamara Fakin

Kmetijstvo in gozdarstvo

Naj penina Portoroža 2015 je Br'stovska penina Vinarstva Rebula

Dne 27. 12. 2015 se je v Portorožu odvijal že 4. Festival penin, ki ga je Turistično združenje Portorož organiziralo v Kristalni dvorani hotela Kempinski Palace. Ta je v Portorož privabil množico obiskovalcev in bil zaseden kot sredi avgusta. Ocenjujejo, da je dogodek obiskalo vsaj 5.000 ljudi, kar je izjemen rezultat.

Na festivalu se je predstavljalo 19 peničarjev iz Slovenije, Italije in Hrvaške: Vinska hiša Bjana, P&F Jeruzalem Ormož, Istenič, Radgonske gorice, Silveri, Vinakoper, Posestvo Klenar, Vina Štoka, Vinarstvo Rebula, Vina Sanabor, Emeran Reya, Vinakras, Azienda Cantarutti Alfieri (Udine), Tenuta Roletto (Torino), Poggio delle Grazie (Verona), Astoria (Treviso), Tenute Tomasella (Treviso), Pjenušci Peršurić (Višnjan) in Arman Franc (Vižinada).

Na tekmovanju za Naj penino Portoroža 2015 je zmagala Br'stovska penina – Malvazija 2008 Vinarstva Rebula. Priznanje in elegantno sabljo za odpiranje penine je zmagovalec Dušan Rebula prejel iz rok župana piranske občine Petra Bossmanna v družbi sedmih vinskih kraljic iz vseh slovenskih regij, Livija Jakomina, konzula viteškega omizja za slovensko Istro in Kras, ter ostalih vinskih vitezov.

Na tekmovanje so slovenski, italijanski in hrvaški peničarji letos prijaviili 22 vzorcev penin. Ingrid Mahnič, predsednica Društva vinogradnikov slovenske Istre, je povedala: »Tudi letos je bil izbor penin na tekmovanju odličen, saj so podelili, kar 14 zlatih medalj. Še posebej pa je bila vesela za zmagovalca, ki na festivalu sodeluje že od začetka, in se mu je prva nagrada vsakič za las izmaknila.«

Dogodka se je udeležil tudi župan komenske občine mag. Mariko Bandelli, ki je svojemu občanu in vinarju iskreno čestital za osvojeno zmago. Ponosno pove: »To je pomembna nagrada tudi za občino Komen.«

Svečani program na terasi pred hotelom je zaokrožil čudovit koncert Tria Eroika, ki je pogrel srca številnih obiskovalcev.

Vinarstvo Rebula je zelo ponosno na osvojeno nagrado, saj je to potrditev trdega dela v preteklosti in nov zagon za nadaljno delo.

Besedilo: Martina Rebula
Foto: Franc Krajnc

Ocenjevanje likerjev 2015

V sodelovanju z Društvom proizvajalcev Brkinskega slivovca, Kraškega brinjevca in Društvom brkinskih sadjarjev smo pri Kmetijsko gozdarskem zavodu Nova Gorica – Kmetijska svetovalna služba Sežana v Slopah na turistični kmetiji »Pri Filetu« 7. 12. 2015 organizirali ocenjevanje likerjev.

Likerje je ocenjevala štiričlanska strokovna komisija iz Kmetijsko gozdarskega zavoda Nova Gorica, katere predsednica je bila Mi-

lena Štolfa, poleg nje še članica Danijela Volk in člana Aleks Dariž in Srečko Horvat. Pri izvedbi ocenjevanja je pomagala še Mirjam Furlan.

Komisija je ocenila 39 različnih likerjev, med njimi so bili borovničevi, jagodni, češnjevi, drnjulovi, vinski, slivovi, orehovi, zeliščni, medeni, rožičev, limonin, nešpljev ...

Pridelovalci oziroma ljubitelji likerjev, ki so dali vzorce na oceno,

so bili iz občin Komen, Sežana, Divača, Hrpelje - Kozina in Pivke. Komisija je bila nad ocenjenimi vzorci presenečena, saj so bili vsi likerji visoke kakovosti.

Čistost, aromo, okus in harmoničnost je ocenjevala po 20-točkovnem sistemu.

Pri likerjih je pomembno, da imajo aromo in okus po sadju oziroma zeliščih, po katerih je liker poimenovan. Dodatne arome ne smejo izstopati, tudi žganje mora biti visoke kakovosti, brez napak, da dobimo liker, ki nam ostane v spominu še dolgo potem, ko smo ga poskusili.

Na prireditvi na turistični kmetiji »Pri Filetu« v Slopah je bilo 18. 12. 2015 podeljenih 39 priznanj, od tega 23 zlatih, 15 srebrnih in 1 bronasto.

Za zlato medaljo je bilo potrebno doseči od 18,00 do 20,00 točk, za srebrno 16,5 do 17,99 točk in za bronasto 15,00 do 16,49 točk. Iz občine Komen sta zlato priznanje prejela Ivo in Bogdan Grča iz Hruševce, srebrno je šlo v roke Jožeta Hočeverja iz Štanjela in na Turistično kmetijo Ostrouška Pelicon v Coljavo.

Med vsemi sta si dva pridelovalca prislužila najvišjo oceno 20 točk: Čebelarstvo Bevc iz Povirja za medeni liker in Alojz Lenarčič iz Nadanjega sela za malinov liker.

Čestitke pa veljajo vsem, ki so dali vzorce v oceno.

Po razglasitvi rezultatov in pogovoru o ocenjenih likerjih so ob druženju obiskovalci ocenjene vzorce tudi poskusili.

Besedilo: Milena Štolfa

Foto: Arhiv KK

Domač krompir brez agrokemikalij in umetnih gnojil

Domač krompir z vrta ali vzgojen v sadilni vreči je popolnoma nekaj drugega kot voden in poln agrokemikalij krompir iz Egipta ali kakorkoli industrijsko pridelan in napolnjen z umetnimi gnojili tudi od kod bližje. Domač krompir lahko že sredi marca posadimo pod kopreno, prej pa ga nakalimo. Zgodnje sorte za sprotno porabo lahko tako pridelamo že od sredine maja. Izбира zemljišča: zemlja naj bo rahla, brez večjega kamenja in v njej ne sme zastajati voda. Pri pripravi tal dodajte organsko zemljo – dobro zadržuje vlago, kot tudi rahlja in je primerna tako za težka glinena ali rahla peščena tla. Priporočila se 1 blok 70 l zemlje na 5 do 10 kvadratnih metrov. Organsko gnojenje: grede čim globlje prekopljemo, grude prsti zdrobimo in pognojimo z organskih

vrtnom v količini 4 kg/ar. Izбира sorte krompirja: za vrtničkarje je zlasti primerno seme, namenjeno za ekološko pridelavo. Sajenje ob primer-
nih temperaturah: krompir sadimo, ko doseže temperatura tal vsaj 8 °C. Zemlja se bo kmalu dovolj ogre-
la, kadar so dnevne temperature od 10 do 12 °C. V osrednji Sloveniji je to konec marca, če tla niso pokrita s snegom. Krepitev: ob

prehitrem sajenju ali če se temperature nenadoma spustijo, se priporoča krepitev z zalivanjem krompirja takoj po sajenju in še dvakrat v času rasti v nekaj tedenskih razmikih z naravnim sredstvom krepitev vrtnih plodovk, ki omogoča rastlinam bistveno lažjo prilagoditev na neugodne razmere in istočasno tudi pospešuje kalitev in rast krompirja ter ostalih plodovk ali gomoljnic. Globina sajenja: gomolje posadimo, da bodo pod nivojem ravne grede in pri tem ne upoštevamo grebenov. Pospešitev rasti v začetni fazi: v kolikor krompir zaostaja v rasti ali nima prave temno zelene barve listov, ga lahko tudi zalijemo s tekočim hitro delujočim organskim gnojilom – organsko dognojevanje, vendar to še v zgodnejši fazi rasti, saj z njim okrepimo rast in ne debelitve gomoljev. Okopavanje in osipanje krompirja: krompir okopljemo in osipljemo tako, da naredimo grebene, ko zrastejo od 15 do 20 cm visoko. Lahko pa krompir malo osujemo že na začetku in bo zaradi višje temperature pod zemljo prej vzkalil. Po potrebi ga pozneje še enkrat osujemo. Organsko dognojevanje: ob osipanju organsko dognojimo z gnojili na bazi alg, ki hitro delujejo in imajo fino granulacijo, da se hitro raztopijo. Za zdrav obilen pridelek priporočamo organska gnojila, ki so prilagojena za plodovke, saj želimo večji plod oziroma gomolj, večji in debelejši krompir. Izberete lahko gnojilo organske plodovke in paradižnik, ki ga lahko uporabimo tudi kasneje za gnojenje in dognojevanje paradižnika, saj sta s krompirjem iz iste družine razhudnikovk. Količina 1 kg za ¼ ara ali 25 m². Gostota sajenja: krompirja ne sadimo pregosto. Priporočena medvrstna razdalja je od 65 cm do 70 cm. Le tako bomo imeli dovolj zemlje, da vrste osipamo. Če pa nam jo zmanjka, pri osipanju lahko dodamo še nekaj organske zemlje. V vrsti posadimo gomolje od 30 do 35 cm narazen. Zalivanje: krompir potrebuje redno oskrbo z vodo. Če krompir na vrtu zalivamo, porabimo za kvadratni meter od

20 do 25 litrov vode, s čimer zemljo namočimo od 20 do 30 cm v globino. Bolezni in škodljivci: krompir radi napadejo koloradski hrošči ali krompirjeva plesen. Preventivna krepitev pred tem je nadvse zaželena in navadno nujno potrebna. Že v zgodnejši fazi rasti lahko z naravnimi pripravki kot so Hrošči Stop in Bolezni stop bistveno zmanjšamo pojavnost tako škodljivcev kot bolezni in s tem omogočimo krompirju hitrejšo in nemoteno rast. Oba naravna pripravka uporabljamo tako, da krompirjeve rastline zalijemo 2 do 3-krat v fazi rasti. Ob pojavu večjega pojava problemov v kasnejših fazah rasti, če nismo rastline prej okrepili, enako rastline zalivamo in jim tako pomagamo. Pobiranje pri-

delka: ob pobiranju naj zemlja ne bo presuha. Organski vidik: če doma sadite krompir, ali katerokoli zelenjavo, poskrbite, da jo boste vzgajali na organski – naraven način. V nasprotnem primeru lahko krompir, prepojen z agrokemikalijami in umetnimi gnojili, vedno dobite v trgovinah. Domače pridelan krompir na organski način z zgoraj omenjenimi principi in metodami pa je povsem nekaj drugega. Uživali boste ob pridelavi, zdravo živeli in okusno jedli.

Besedilo: Marko Hočevár, univ.dipl.inž. agr.

Med slovenskih čebelarjev je varno živilo

Znano poreklo in način pridelave hrane sta lastnosti živila, ki jima osveščeni potrošniki iz dneva v dan namenjajo večjo pozornost. Izrednega pomena za ohranjanje našega zdravja in dobrega počutja je prav uživanje lokalno pridelane hrane iz domačega okolja. Takšna živila pridejo, tako rekoč, neposredno na naš krožnik in niso izpostavljena dolгим transportnim potem, saj s tem živila izgubljajo svojo biološko vrednost. Zaradi kratkih transportnih poti se v živilih, predvsem v sadju in zelenjavi, ohranijo vitamini in ostale bioaktivne snovi, ki krepijo naš organizem in so tudi življenjskega pomena za naše telo. Kakovost čebeljih pridelkov se z dolгими transportnimi potmi in nepravilnim skladiščenjem poslabšuje zato je najbolje, če jih uživamo čim bolj sveže in iz domačega okolja. Kratke transportne poti predstavljajo tudi manjše obremenitve za naše okolje – manj sproščanja toplogrednih plinov, ki nastajajo zaradi dolгих transportov hrane. Uživanje živil iz tujega okolja poveča tudi tveganje za pojav alergij, ki so v zadnjem času v porastu tako pri odraslih ljudeh kot tudi pri otrocih. Ker imamo v Sloveniji izredno nizko oskrbo s hrano, z uživanjem lokalno pridelanih živil izražamo tudi podporo lokalnim proizvajalcem oziroma domačemu gospodarstvu, saj prispevamo delček k ohranjanju delovnih mest in poseljenosti na podeželju. Uživanje domače hrane je neposredno povezano tudi z varovanjem in ohranjanjem okolja. Ustrezno naravno okolje je predpogoj tako za življenje ljudi in živali kot tudi za pridobivanje hrane. Velikokrat zaradi onesnaževanja okolja slišimo o pomorih čebel. Čebele so prvi indikatorji onesnaženosti okolja. Premalo se zavedamo, da je vsaka tretja žlica hrane po vsem svetu odvisna od oprave čebel in da so čebele v naravi nepogrešljiv člen v verigi pridelave hrane. Zagotoviti potrošniku kakovostno in varno živilo je pglavitnega pomena pri ohranjanju zaupanja in pridobivanju novih uporabnikov čebeljih pridelkov, česar se čebelarji dobro zavedamo. Čebelarji se z ustreznimi postopki čebelarjenja, z upoštevanjem dobre čebelarške prakse in ustrezne tehnologije čebelarjenja trudimo ohranjati kakovost medu takšno, kot jo pridelajo čebele v panju. Čebelarimo v skladu s Smernicami dobrih higienskih navad v čebelarstvu, ki so osnovane po načelih sistema HACCP, in zagotavljamo sledljivost. Na

šanica medu držav, ki so ali niso članice ES. Rok uporabe medu je lahko zelo dolg, če je med skladiščen v ustreznih razmerah. Med, ki je shranjen na toplem, veliko hitreje izgublja svojo vrednost. Kakovost medu ogrožajo zlasti dolgotrajni prevozi na velike razdalje in skladiščenje v neustreznih razmerah. Med in drugi čebelji pridelki slovenskih čebelarjev pa pridejo v naše roke tako rekoč neposredno iz čebeljega panja, zato je ohranjena tudi njihova kakovost. Kakovost nadziramo tudi z vsakoletnimi analizami v internem laboratoriju na Čebelarski zvezi Slovenije. Tudi varnosti čebeljih pridelkov vsa leta namenimo veliko pozornosti in ni odveč podatek, da je bilo v zadnjih desetih letih na ostanke kemijskih sredstev analiziranih preko 1.200 vzorcev medu. Rezultati pa v vseh analiziranih primerih kažejo, da varnost medu, pridelanega v Sloveniji, ni ogrožena. Da svojim potrošnikom zagotavljamo še višjo kakovost in dodatno kontrolo medu, ki ga pridelujemo v Sloveniji, se čebelarji združujemo v kakovostne sheme, kot so Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo, ter kakovostni shemi zaščitenege geografskega porekla Kočevski gozdni med, Kraški med in med iz ekološke pridelave.

V Sloveniji pridelan med je glede na izsledke interne kontrole kakovostno in varno živilo, priporočamo uživanje čebeljih pridelkov iz lokalnega območja z znanim poreklom in od domačega pridelovalca.

Besedilo: mag. Andreja Kandolf Borovšak
in Nataša Lilek, ČZS, JSSČ

nalepki za med je poleg točnega izvora medu označen tudi poln naslov čebelarja, ki je med pridelal. To je velika razlika od označb medu, ki so opredeljeni kot »me-

Vinarji Krasa si nabirajo izkušnje v Toskani

Vinorodni okoliš Kras s svojimi 575 hektarji vinogradov, katere obdeluje 808 registriranih vinogradnikov nima bogastva v razkošju zemlje in velikosti površin. Imamo pa edinstvenost – smo na Krasu z veliko začetnico in takimi pedoklimatskimi pogoji, da nam sorta refošk (kar 75 % je je posajene v vinogradnih) daje vino teran, ki je od leta 2000 eografsko zaščiten s priznanim tradicionalnim poimenovanjem. Vendar samo pridelati je premalo: najboljšje je tisto vino, ki je prodano in tudi plačano. Z namenom spoznavanja vinorodnih območji v tujini in iskanja rešitev za povečanje vinogradništva in vinarstva na Krasu ter vzporednih panog – turizma, se je na pobudo župana občine Komen Marka Bandellija organizirala strokovna ekskurzija v Toskano. Strokovni program ogleda kleti je pripravil dr. Miran Vodopivec. Pri dvodnevem ogledu vinorodnega območja Toskane, ki je razen obsežnih vinogradov, posajenih v glavnem z rdečo sorto sangiovese, še dežela oljk, pšenice in ostalih žit, sončnic ter vmesnih avenij vitkih cipres, so vinogradniki spoznavali tri kleti. Posestvo Biondi – Santi velja za »očeta« svetovno znanega vina Brunello di Montalcino z rojstnim datumom 1888. V čem je čar tega posestva: selekcija vinske trte sorte sangiovese grosso, vsa leta družinska tradicija lastnih enologov, starost vinograda mora biti 25 let in več (za vino z oznako riserva – cena pa 300 EUR in več), nizke obremenitve s pridelkom in seveda še enkrat družinska tradicija in strokovnost. Sledil je ogled posestva Barbi (od leta 1790) tudi na območju Montalcina, ki obdeluje 90 ha vinogradov. Posest dopolnjuje turistična dejavnost s ponudbo toskanske kuhinje. Letno jih obišče 14.000 turistov. Tudi pri

njih kraljuje vino Brunello di Montalcino (Annata – mlajši letniki, Riserva vsaj 5 let starano v lesenih sodih in nato v steklenici – sami pa ga prodajajo v povprečju po 10 letih), Rosso di Montalcino in druga. Gojitvena oblika je bila pri obeh kordon, rezan na reznike, celo na čepe (cordone speronato ali royat), ki izkazuje nizko obremenitev s pridelkom, vinograde imajo v glavnem vsako drugo vrsto pokrito z negovano ledino. Ogledali smo si tudi mesto Montalcino, ki je prepleteno z vinotekami, označbami vinarjev iz okolice in tablo njihovega konzorcija. Kraševci smo tudi za našo ustanovitev konzorcija leta 2005 črpali izkušnje prav pri njih in jih tudi takrat obiskali. Občina Komen pa vzpostavlja pobratenje, zato je župan s svojimi sodelavci obiskal tamkajšnjega župana.

Tudi večerja že na območju Chiantija na turistični kmetiji »Il Ciliegio« (47 ha vinogradov, 14000 oljčnih dreves) s predhodnim ogledom kleti in prisostvovanju prešanja vina »vin santo« (belo vino iz sušenega grozdja sorte vernaccia) je obogatil spoznavanje te pokrajine.

Naslednji dan je sledil ogled mesteca San Gimignano, ki spada pod zaščito UNESCO in kljub januarju spet odprte številne vinoteke in kulinarčne značilnosti Toskane (tudi žafran, ki je značilen za to ožje območje). V osrčju vinorodne pokrajine Chianti Classico smo si ogledali klet Antinori s prestižnimi dimenzijami in arhitekturo, katero so gradili deset let in jo prekrivajo štirje hektarji vinogradov. Lastniki imajo vinograde širom po Italiji in tujini. Pokušnja chardonnaya, klasičnega Chiantija – mlajšega in starejšega nas je prepričala o kakovosti toskanskih vin.

Kaj se lahko naučimo? Tradicija in strokovno delo od selekcije do vinograda in kleti, povezovanje, družinska tradicija in kar je največ, je TRZENJE – številne vinoteke so nas prepričale o tem. Tudi mi imamo stara naselja, naravne danosti, tudi UNESCO in našo belo avtohtonost – Štanjel, Lipica, Škocjanske jame. Imamo zaščiteno vino teran PTP in ostala vina, zaščiten Kraški pršut, Kraško panceto, Kraški zašink, Kraški med, Kraški brinjevec ... vinoteke in trgovine s temi dobrotami pa nam verjetno manjkajo.

Besedilo: Majda Brdnik, KGZS Nova Gorica

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
NOVA GORICA

KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD NOVA GORICA

Kmetijska svetovalna služba - izpostava Sežana

Sejmiška 1 a, 6210 Sežana, Slovenija

Tel.: (+386) 5 7312856, Fax.: (+386) 5 7313445

e-mail: majda.brdnik@go.kgzs.si, www.kmetijskizavod-ng.si

Burja

Varovanje drobnice pred velikimi zvermi s pomočjo visokih električnih mrež

Skoraj brez izjeme na območjih, kjer se skupaj s prisotnostjo reje drobnice pojavljata tudi volk in medved, prihaja do škod na drobnici. Teh škod verjetno nikoli ne bo mogoče popolnoma preprečiti, vendar pa lahko s pomočjo ustreznih varovalnih sredstev veliko pripomoremo k zmanjšanju števila škodnih primerov in obsega samih škod. To je bilo dokazano tudi v projektu Slowolf, v katerem se je število škod po volku pri 8 sodelujočih rejcih drobnice, ki so pričeli uporabljati v tem članku opisane zaščitne ukrepe, na letni ravni zmanjšalo za približno 100.000 EUR. Za varovanje drobnice je eden najbolj uveljavljenih in najbolj učinkovitih načinov varovanje s pomočjo visokih električnih mrež višine vsaj 160 cm. Slednje lahko uporabljamo za zapiranje drobnice preko noči ali za dnevno pašo v čredinkih. Pri paši v čredinkih je potrebno pogostejše premeščanje, kar pa izboljša izkoriščenost travne ruše.

Trasa elektromreže mora biti pokošena in ustrezno vzdrževana. (Foto: Tomaž Berce)

Naloga elektromreže je velikim zverem zadati bolečino ob prvem stiku z mrežo in s tem v njih vzbuditi strah pred to oviro v prostoru. Ne gre torej za fizično prepreko, temveč za psihološko. Zveri se namreč novim oviram v prostoru sprva pazljivo približajo in se jih dotaknejo s smrkom ali taco. Električni pulz v žici mora zverem zadati bolečino, ki vzbudi močan strah pred ogrado. Izkušnje kažejo, da je pri uporabi električnih ograd ključen dejavnik stalna prisotnost električnega toka z jakostjo vsaj 5 kV. Ob vsakem ponovnem srečanju z električno ogrado, ko zver premaguje strah, mora biti izkušnja močno negativna in strah se mora povečati. Če imajo zveri možnost spoznati ogrado, ko v njej ni prisotnega električnega toka ali pa ta ni dovolj močan, strah izgubijo. Ob tem se naučijo, da je električna ograda le fizična prepreka, ki jo je mogoče prečkati. Pri ponovnem obisku lahko takšno ograjo preskočijo, kljub temu, da je v njej prisoten električni tok. Da bo varovanje s pomočjo elektrike učinkovito pri preprečevanju škod na rejnih živalih, je ključna dosledna uporaba elektromrež v skladu s priporočili. Podrobnosti o ustreznih postavitvi in vzdrževanju elektromrež najdete na spletni strani Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije: <http://www.kgzs.si/gv/kmetijstvo/zivinoreja/reja-drobnice.aspx>.

V zadnjih treh letih je ocenjena višina škod na drobnici po volku in medvedu znašala približno 600.000 EUR. Pri medvedu po vrednosti škod sledijo škode, povzročene na čebelnjakih ter na

Ustrezna ozemljujev je predpogoj za učinkovito delovanje elektromreže. (Foto: Tomaž Berce)

sadnem drevju. Problematike pojavljanja škod se zavedamo tudi na Zavodu za gozdove Slovenije, zato tako v okviru rednega dela kot tudi v okviru projektov tej temi namenimo veliko pozornost. V letu 2014 smo v sodelovanju z 8 partnerji iz Slovenije, Hrvaške, Italije in Avstrije pridobili projekt LIFE DINALP

BEAR. Škode na človekovem premoženju so ena glavnih tem, s katerimi se ukvarjamo v okviru omenjenega projekta. Ogroženim rejcem drobnice in čebelarjem smo v lanskem letu donirali 17 kompletov elektromrež za varovanje premoženja pred napadi velikih zveri, z razdeljevanjem pa bomo nadaljevali tudi v letošnjem letu. S pomočjo sodobnih tehnologij je mogoče škode na drobnici učinkovito preprečevati, vendar sta pri uvajanju in upo-

V mreži morajo biti vedno prisotni električni pulzi jakosti vsaj 5 Kv. (Foto: Rok Černe)

rabi elektromrež potrebni doslednost in upoštevanje navodil za uporabo. Samo tako bodo varovalna sredstva lahko učinkovito varovala premoženje pred napadi velikih zveri.

Besedilo: Tomaž Berce in Rok Černe

V Komnu božično povezani tudi z glasbo

Adventni in božični čas pravkar minulega leta je na Komenskem zaznamovalo tudi pestro dogajanje na glasbenem področju. V lanskem letu je vodenje Cerkevnega mešanega pevskega zbora Komen prevzela Nežka Gec. Zborovsko dogajanje se je poživilo, nekaj novih pevcev je izkazalo pripravljenost za sodelovanje. V Komnu se je v cerkvi sv. Jurija po daljšem času ponovno izvedla božičnica z mladim dekleškim sekstetom, ki ga sestavljajo Veronika Božič, Ivana Marušič, Kaja Pavlin, Zala Rojc, Ana Uršič in Zala Žežlina. Ob kitarski spremljavi Klare Stantič in pianistke Ingrid Tavčar, ki je tudi zborovodkinja komenskega Mešanega

Foto: Andrej Marušič

pevskega zbora Cominum, so nas z recitalom in božičnimi pesmimi Zbudi se Betlehem Gregorja Černetca, Ko so pastirji, flamsko Glej majhno detece in Angelsko pesem Johna Rutterja, lepo uvedle v polnočnico. Božičnico je v lastni režiji lepo izvedla tudi župnija Škrbina v cerkvi sv. Antona, Medžupnijski otroški pevski zbor pod vodstvom Nine Mezinca pa koncert božičnih pesmi na praznik svetih treh kraljev 6. 1. 2016 v župnijski cerkvi sv. Andreja v Gorjanskem.

Komenski cerkveni pevski zbor je na državni praznik dan samostojnosti in enotnosti ob koncu svete maše v romarski cerkvi sv. Marije obršljanske zapel slovensko državno himno Zdravljica,

Foto: Aleks Žigon

ki so ji pritegnili tudi vsi ostali. Na območju župnij, ki jih upravlja domači župnik Peter Černigoj, deluje kar pet cerkvenih mešanih pevskih zborov: poleg že omenjenega v Komnu pod vodstvom Nežke Gec in z organistoma Milošem Lozejem ter Leom Čotarjem tudi v Škrbini z zborovodkinjo in organistko Kristino Cotič, v Gabrovici z zborovodkinjo in organistko Ines Poplašen ter v Gorjanskem z zborovodkinjo in organistko Nino Mezinca, ki vodi v tudi Medžupnijski otroški pevski zbor.

Besede ene od zborovodkinj iz vsakoletnega srečanja cerkvenih pevskih zborov v Gorici govorijo: »Poslanstvo cerkvenih pevcev je veliko – bogatijo lepoto cerkvenega obredja, gojijo pevsko kulturo in repertoar ter skrbijo za njegovo nadaljevanje. Nepogrešljivi so pri marsikaterem pogrebu. V zborih niso le izučeni pevci, vsi pa vemo, da petje združuje. Zato ni toliko pomembno, s kakšno željo in namenom kdo pristopi k zboru, pomembno je, da poješ, da se čim bolj potrudiš in da deliš z drugimi iste občutke, saj je vsak pevec pomemben, ker daje zboru svoj doprinos.«

Besedilo: Ivan Uršič

Klepet pri kosilu

Vedno se je prijetno zbrati pri mizi, kaj dobrega pojesti in poklepetati, kajne?

Predvsem upokojenke in upokojenci imajo nekoliko manj priložnosti za druženje zunaj svojih družin, nekateri živijo sami. In ni se bilo težko odločiti, da nekaj lahko storimo kar sami. Znanci in prijatelji smo medse povabili vse, ki si to želijo.

Na prvo prijazno vabilo se je zadnje sredo, 27. januarja, odzvalo 12 naših krajanov, zbrali smo se v lepem ambientu picerije Na placu v Komnu, kjer so nam s kosilom, pijačo in kavico postregla prijazna dekleta. Lepo je bilo, saj se nekateri že dolgo nismo videli, nekateri smo se spoznali. Naklepetali smo se in se povesečili ob hudomušni otroški poeziji in seveda le malo utihnili ob kosilu.

Kar hitro smo se domenili, da se še dobimo in naše drugo srečanje je gostila Hiša Špacapan, ki nam je ponudila svoje gostoljubje kar za tri srečanja. Gospa Ada nas je razvajala, mi pa smo zadovoljno predli ob dobri hrani. Dolgo smo se pogovarjali in drug drugemu povedali tudi kaj o sebi. Na novo so se nam pridružili še trije sokrajani. Tako smo klepetali in pametovali, da je le malo manjkalo, pa bi bili rešeni vsi slovenski problemi!

Ob koncu smo se še pozabavali s kratkim vprašalnikom o tem, kaj si želi vsakdo med nami. Želje so bile res pisane in različne, a nekatere bomo v prihodnjih srečanjih lahko skupaj uresničili. Že naslednjič bomo peli karaoke. Pa bo, kar bo, pogum velja! Svoje gostoljubje nam je obljubila tudi gospa Sandra na turistični kmetiji v Coljavi, česar se že veselimo. Veseli pa bomo tudi vsakega izmed vas, zato vas prisrčno vabimo, da se nam pridružite. **Prihodnje srečanje bo 30. marca ob 12. uri pri gospe Sandri v Coljavi. Novi v naši družbi jo pokličite na telefon 031 303 523 in se prijavite.** O krajih srečanj boste sproti obveščeni.

Za kosilo bomo odšteli le 5 €, kar pomeni, da se naši gostitelji odpovedo zaslužku, zato se vsem zahvaljujemo. Hkrati vas obveščamo, da je mogoč brezplačen prevoz za vsakogar, ki bi ga potreboval, le prej je treba sporočiti na telefon 05 766 08 580, kamor lahko pokličete tudi za dodatne informacije.

Nasvidenje, torej, in pripeljite s eboj še prijatelja, prijateljico, soseda, sosedo!

K.T.

Hop na potep – dolina Raše

Dolina Raše, dokaj neznan in geološko zanimiv svet, se nahaja v občini Sežana, na prehodu iz Krasa v Vrhe. Dolina se nahaja na območju raškega preloma, ki je eden izmed večjih prelomov v Sloveniji, po njem pa reka Raša tudi teče. Raša ima vodno zaledje na senožeških ravninah in se kmalu po izviru ujame v prelom, po katerem v precej ravni smeri teče od JV proti SZ. Raša je večino leta suha in ima polno strugo le ob večjih deževjih, saj teče po propustni podlagi, zgrajeni večinoma iz krednih apnencev. Zaradi Krasa na levi strani ima le desne pritoke, ki pritečejo iz Vrh, kjer izvirajo na flišni nepropustni podlagi.

Ob reki najdemo več manjših vasic, v preteklosti pa je tukaj delovalo tudi precej mlinov, katerih ruševine spominjajo na aktivno preteklost. Od tukaj izhaja tudi drugo ime za dolino Raše: dolina mlinov.

Potok Kranjšek, desni pritok Raše, izvira v vasi Razguri na flišni podlagi, in se zareže v globoko sotesko med vasema Stomaž in Sela. Potok ob tem raztaplja kamnine, ki se v strugi odložijo v obliki lehnjaka, ta pa tvori pragove, slapove in brzice ter s tem ponuja pravo pašo za oči. Nekdaj je zaradi vodnatosti potoka tukaj delovalo kar 7 mlinov, ki pa so danes prav tako le še v obliki ruševin ob strugi. Omeniti velja še cerkev svetega Tomaža ob vasi Stomaž, ki je najstarejša na Vrheh in tudi edina, ki je še vsa krita s kamnito streho.

Vsekakor gre za precej skriti kotiček Slovenije, ki ponuja odlično sprostitev in zanimiv nedeljski sprehod. Omeniti velja, da so nekatere poti v dolini že precej zaraščene in težje prehodne, vendar naj vas to ne odvrne od obiska doline Raše. Vam še ni znana, kaj še čakate?

Besedilo in foto: Klemen Bandelj

Z Bistriškega v Gorjansko

Skupina Spoznavajmo svet in domovino iz Univerze za tretje življenjsko obdobje iz Ilirske Bistrice je obiskala Gorjansko.

Pred Vaškim domom sta nas pričakali predsednica Društva UTŽO Kras, gospa Nadja Mislej Božič, in predsednica Vaške skupnosti Gorjansko. Po uvodnem pozdravu smo se napotili k cerkvi sv. Andreja. Gospa Nadja nam je opisala njen razvoj in značilnosti. Župnijska cerkev stoji v spodnjem delu vasi. Včasih je tu stala manjša gotška cerkev. Leta 1896 so postavili novo. Ob njej stoji prosto stoječi zvonik oglejskega tipa. Cerkev so v letih od 1955 do 1963 notranje obnovili in v tem času jo je poslikal znani slovenski umetnik Tone Kralj. Naslednja postaja naše ekskurzije je bila Štrekljeva domačija. To je rojstna hiša jezikoslovca in zbiratelja ljudskega blaga dr. Karla Štreklja in brata, kmetijskega strokovnjaka, Antona Štreklja. Na borjaču podeljujejo vsako leto Štrekljevo

nagrado. Odbor za nagrado jo podeljuje posameznikom ali skupinam za življenjsko delo ali izjemne dosežke na področju zbiranja in ohranjanja slovenskega ljudskega blaga v besedi in pesmi. V hiši je še spominska soba, kjer nas fotografije in predmeti pope-

ljejo v čas med I. svetovno vojno. Gospod Danijel Božič nam je povedal, da je bilo za prebivalce vasi to najtežje obdobje. Zaradi neposredne bližine soških bojišč so se mnogi morali izseliti, zlasti na Štajersko. Na vaškem ozemlju je avstro-ogrska vojska postavila bolnišnice, razne delavnice in pokopališče (1815-17), kjer je zadnji dom našlo čez 10 000 vojakov različnih narodnosti. Sprehodili smo se do pokopališča. Čeprav je minilo 100 let, je vsakega izmed nas presunila misel, da vse okrog nas ležijo posmrtni ostanki nepreštetih mladih življenj in hkrati smo pomislili, da se svet iz preteklih morij ni ničesar naučil. Da je tudi II. svetovna vojna pobrala svoj krvni davek, priča spomenik NOB. V vasi je še več zanimivosti: pil, kamnito cerkveno znamenje, postavljeno leta 1900 z namenom, da bi varovalo popotnike, kamnita, suhozidna hiška, ki je služila zaščiti pastirjev oziroma delovnemu orodju, zajčja luknja, vodni zbiralnik, izjemen primerek tehnične in arhitekturne dediščine, ki je bil zgrajen na začetku 20. stoletja za potrebe napajanja živine. Krajani so speljali meteorno vodo preko lovilca in zidanega kanala v vsedalnice oziroma peskolovce, od koder se je voda prelivala v cisterno s približno 650 m³ prostornine.

Po ogledu zanimivosti smo se vrnili v Vaški dom, kjer smo predstavili delo naše skupine in univerze kot celote. Gospa Nadja Mislej Božič pa je opisala posebnosti Univerze za tretje življenjsko obdobje Kras. Potem ko nas je gostiteljica bogato pogostila, smo se zahvalili za strokovno predstavitev kraja in vse dobrote ter se vrnili domov. Kras s svojimi vasmimi nas vedno znova očara! Še se bomo vrnili in odkrivali preteklost in sedanost pokrajine.

Besedilo: Marica Gaberšnik
Foto: Nevenka Tomšič

Kaj je dobro vedeti?

Intervju: Milan Vitez, vodja pogrebno-pokopališke dejavnosti KSP d. d. Sežana

Ker sem v letu 2015 v občinskih glasilih zasledila članke o pogrebno-pokopališki dejavnosti KSP d. d. Sežana, sem se odločila vodjo omenjenega sektorja, g. Milana Viteza, povprašati za nekaj ključnih informacij, za katere menim, da bodo tudi mnogim ostalim v trenutkih izgube najbližjega koristile. Ob prebiranju predhodnih člankov sem bila namreč, kljub neprijetni tematiki, pozitivno presenečena nad spoznanjem, da so se tudi v pogrebništvu začeli rušiti tabuji. Da je to postala tema, o kateri lahko glasno razmišljamo in se o njej prosto pogovarjamo, saj hote ali nehote je smrt del življenja, s katero se večina od nas prej ali slej, tako ali drugače, sooči. Ko se znajdemo pred neželenim dejstvom, pa je dobro vedeti ...

Kaj je potrebno storiti ob smrti na domu? Ko smrt nastopi na domu je v prvi vrsti potrebno poklicati krajevno pristojnega dežurnega zdravnika, ki mora opraviti ogled pokojnika ter izdati zdravniško potrdilo o smrti. Nato nas svojci pokličejo na dežurno telefonsko številko KSP d. d. Sežana 041 646 639, na kateri smo dosegljivi vse dni v letu, 24 ur na dan. V čim krajšem možnem času po sprejetju klica o nastopu smrti na domu aktiviramo dežurno ekipo, katera opravi prevzem pokojnika na domu in hkrati nudi prve ključne nasvete, ki so potrebni za kasnejšo izvedbo pogrebne slovesnosti.

Ko pride do smrti v eni izmed javnih institucij (bolnišnici, domu upokojencev ipd.), kaj moramo svojci ali pokojnikovi najbližji storiti, potem ko smo o smrti obveščeni? Ob nastopu smrti v eni izmed javnih institucij (bolnišnici, domu upokojencev ipd.) že ustanova sama obvesti zdravnika, ki opravi ogled pokojnika in izda zdravniško potrdilo o smrti. Nato osebe institucije, kjer je smrt nastopila, obvesti svojce. Svetujemo, da nas svojci oziroma pokojnikovi najbližji po prejetju informacije o nastopu smrti pokličejo na dežurno telefonsko številko, preko katere vam podamo vse ključne informacije in nasvete glede kasnejše organizacije pogrebne slovesnosti.

Kdo poskrbi za prevzem pokojnika v primeru smrti v eni izmed javnih institucij ter organizacijo in izvedbo pogrebne slovesnosti? Po prejetju klica s strani svojcev, ki nas obvestijo o kraju nastopa smrti, organiziramo prevzem pokojnika. V primeru, da smrt nastopi v javnih institucijah izven občin, v katerih delujemo (občine Sežana, Divača, Komen in Hrpelje – Kozina), se povežemo s krajevno pristojnimi pogrebnimi zavodi oziroma službami in se dogovorimo o prevzemu pokojnika na njihovem sedežu. V kolikor pa smrt nastopi v javnih institucijah zgoraj navedenih štirih občin, pokojnika, po prejetem klicu s strani svojcev, prevzamemo sami.

O čem je dobro razmisliti pred srečanjem s predstavnikom pogrebne podjetja, ki bo v našem imenu organiziral in izvedel celotno pogrebno slovesnost? Kaj moramo prinesiti s seboj? Pred srečanjem s predstavnikom pogrebne podjetja,

katero bo organiziralo pogrebno slovesnost, je dobrodošlo razmisliti:

- za katero obliko pokopa se boste svojci odločili (žarni ali klasični pokop ali alternativne oblike, kot so raztros pepela na pokopališču, morju oziroma ob predhodni pridobitvi dovoljenja krajevno pristojne upravne enote na kraju, kjer bi želeli izvesti raztros),
- ali že posedujete grobno polje na pokopališču, na katerem želite opraviti pokop,
- za katero vrsto pogrebne slovesnosti se boste svojci odločili (civilni pokop ali pokop s predstavnikom verske skupnosti),
- kje bo žara pokojnika oziroma pokojnik ležal v poslovitvenem času, torej času pred dejanskim pokopom (v mrliški vežici, cerkvi, na domačem naslovu ipd.),
- v primeru žarnega pokopa svetujemo, da nam svojci že ob prvem srečanju prinesete osebni dokument, kateri vsebuje sliko pokojnika, ker je le-ta potreben v kasnejšem postopku urejanja dokumentacije pri upepelitvi preminule osebe,
- ker stremimo k čim bolj pietetnemu in dostojnemu odnosu do preminule osebe, svetujemo, da ob tej priliki svojci s seboj prinesete tudi oblačila, v katerih želite, da je preminula oseba urejeno oblečena.

Koliko časa mora preteči od nastopa smrti do pogrebne slovesnosti? Zakonsko predpisan čas je 36 ur od nastopa smrti. Pred iztekom tega roka se pokojnika ne sme niti pokopati niti upepeliti.

V kolikor bi se želeli od pokojnika še zadnjič posloviti, ali je to možno ter kje in kdaj? Glede na kraj smrti lahko organiziramo poslopitev v ustanovi, kjer je smrt nastopila oziroma če bi se želeli posloviti v širšem krogu svojcev, prijateljev, znancev, lahko le-to organiziramo na zelenem kraju. Prav tako kot kraj tudi čas ter dolžino poslopitev organiziramo v skladu z željami svojcev oziroma pokojnikovih najbližjih.

Za kakšno obliko pogreba naj se odločimo – za žarni ali klasični pogreb (pogreb s krsto)? Kot izvajalca pogrebne dejavnosti nam je na prvem mestu upoštevanje želja svojcev oziroma preminule osebe, če je le-ta pred smrtjo izrazila željo o obliki pogreba. Opažamo pa, da se čedalje več ljudi odloča za žarno obliko pogreba zato, ker so dandanes roki za izvedbo žarnega in klasičnega pokopa skoraj izenačeni, pri žarnem pokopu je minimalen poseg v grobno polje, krajša mirovalna doba, z minimalnimi administrativnimi postopki je možen kasnejši prenos žare iz enega na drugo pokopališče, nenazadnje pa je izvedba žarnega pokopa tudi cenejša.

Kaj je potrebno storiti v kolikor na krajevnem pokopališču (pokopališču, vezanem na kraj stalnega prebivališča) še nimamo najetega grobnega polja? V prvi vrsti bi rad poudaril, da na območju občin Sežana, Divača, Komen in Hrpelje – Kozina KSP

d. d. Sežana upravlja z 51 pokopališči, kar pomeni, da ob priliki dogovora o izvedbi pogrebne slovesnosti se hkrati dogovorimo tudi o najemu novega grobnega polja, v kolikor slednjega še nimate. V primeru, da bi želeli opraviti pokop na pokopališču, katero upravlja lokalna skupnost, morate s strani le-te predhodno pridobiti dovoljenje za pokop.

Kaj pa v primeru raztrosa pepela? Kje je slednjega mogoče opraviti? Vesel sem tega vprašanja, ker tako vnovič opažam, da raztros pepela ni več tabu tema. Vse več ljudi se namreč odloča tudi za to obliko slovesa. Slednjega je mogoče opraviti na pokopališčih (na prostoru, predvidenem v ta namen), morju ter prostorih (zemljiščih) izven pokopališča ob predhodnem dovoljenju krajevno pristojne upravne enote.

V kolikor bi želeli prav posebno, simbolično pogrebno slovesnost me zanima, ali v vašem podjetju organizirate in izvajate tudi tovrstne pogrebne svečanosti? Cilj naše službe je svojcem ustreči v vseh želenih potankostih glede organizacije in izvedbe pogrebne slovesnosti, tudi takšne, ki je drugačna, posebna. Povem naj, da smo v okviru naše pogrebne dejavnosti soorganizirali že številne pietetno izvedene lovske, gasilske, vojaške in druge pogrebne svečanosti ter svečanosti, pospremljene z detajli, ki so bili del vsakdanjega pokojnikovega življenja (na primer: ob smrti pilota prelet letala nad pokopališčem, ob smrti konjenika prisotnost vpreženih belih konj, ljubitelja ptic spust belega goloba in podobno).

V kolikor bi želeli pogrebno slovesnost odeti v prav posebno glasbo, poslovilne besede, cvetlične aranžmaje in opremo, kje so nam nudene tovrstne storitve? Kot že v sklopu prejšnjega odgovora rečeno, ponavljam, da naročnikom pogrebne slovesnosti skušamo vselej in v vsem ustreči. Tu lahko povem, da sodelujemo z odličnimi glasbenimi skupinami, bodisi vokalnimi bodisi instrumentalnimi, katere omogočajo izvedbo vseh glasbenih zvrsti. Tako smo že imeli primere petja opernih arij, prirejene aranžmaje rokavske zvrsti glasbe, dalmatinske melose in podobno. Ker smo opazili, da se v zadnjem času vse več ljudi želi posloviti tudi z besedami slovesa, ampak sami tega, zaradi čustvovanja, ne zmorejo, ponujamo tudi pripravo in branje poslovilnih govorov, pri čemer moram povedati, da so odzivi izredno pozitivni. Glede cvetnih dekorjev naj povem, da v lastni cvetličarni (cvetličarni KSP d. d. Sežana) ponujamo nabor vseh žalnih cvetličnih aranžmajev v skladu z željami in zmožnostmi naročnikov. Prav tako si lahko stranke v lastnem, sodobno urejenem, razstavnem prostoru izberejo željeno pogrebno opremo (okrasne žarne školjke, krste, sarkofage, tapicerije, križe, piramide in podobno).

Za konec pa bi postavila še nekoliko bolj osebno vprašanje, glede na to, da se s pogrebništvom ukvarjate vsakodnevno. Še danes je za marsikoga pogrebništvo tabu, poklic, ki ga večina ljudi nikoli ne bi zmogla opravljati, na tiste, ki se z njim ukvarjate pa ljudje še vedno »gledamo« iz zakotja, s predsodki, nemara celo z odporom. Kaj vi osebno menite o tem poklicu in kako se osebno počutite v tej vlogi? (Nasmeh.) Res je. Če pogledam na širši slovenski prostor, lahko brez zadržkov povem, da smo zaposleni v pogrebni in pokopališki dejavnosti pogosto zasmehovani, gledani zviška in preprosto premalo cenjeni. Ob takšnih presojah ljudje pozabljajo, da je biti

pogrebnik pravzaprav izjemno zahtevno delo, ki od posameznika terja izpiljenost najrazličnejših znanj in spretnosti. Da nekdo lahko dostojno opravlja poklic pogrebnika, mora biti odličen organizator in poznavalec administrativnih postopkov, hkrati, ali bolje predvsem, pa izjemen poslušalec in psiholog z izvrstnimi komunikacijskimi sposobnostmi. Med vsemi platmi opravljanja pogrebne poklica je odnos zaposlenih do pokojnikov bližnjih namreč ena najtežjih nalog. Pod bremenom tovrstnih situacij je težko ostajati distanciran, neprizadet in včasih celo povsem profesionalen.

Ker sem se, tako kot vsi ostali, tudi sam soočil z izgubo najbližjih in bil ob tem prizadet, mi je stanje, v katerega so svojci ob izgubi bližnjega ujeti, zelo dobro poznano. Morda se zato zmeraj, odkar sem se začel ukvarjati s pogrebništvom, postavljam v vlogo svojcev, saj želim, kolikor je v mojih močeh, prevzeti del njihovega bremena nase. Tako stremim k cilju, da že z enim samim obiskom svojcev, ki se obrnejo name, le-te razbremenim vsaj tistih skrbi, ki so vezane na pogreb. Obenem jim skušam vselej z razumevanjem stati ob strani in priznati moram, da mi je v zadoščenje, ko zaznam, da sem ljudem v težkih trenutkih res lahko pomagal. Tudi zato, ker pogrebništvo ni zgolj poklic, temveč način življenja, ki ne pozna prostih popoldanskih ur, vikendov, praznikov ... in ga je zato mogoče opravljati le ob popolni podpori družine.

Zame je bilo resnično težko predvsem na začetku, tedaj ko sem se s tem poklicem začel ukvarjati. Opažal sem, da o tej plati mojega življenja s prijatelji, znanci in kolegi nekako ni stekla beseda, občutek sem imel, da se me marsikdo celo izogiba. Danes, kljub vsesplošnemu slovenskemu odnosu to tega poklica, pa lahko rečem, da smo v KSP d. d. Sežana z veliko truda ta poklic povzdignili do mere, da je postal spoštovan in celo cenjen. Moram pa še poudariti, da kot posameznik zagotovo ne bi dosegel tega nivoja delovanja, če ob sebi ne bi imel sposobne in dostojne ekipe, ki jo imam, za kar sem zelo hvaležen in nenazadnje tudi zelo ponosen.

Intervjuvala: Marija Turk, predsednica Krajevne organizacije Rdečega križa, Območno združenje Rdečega križa Sežana
Slika: Arhiv KSP d. d. Sežana

Pogrebne storitve
KSP D.D. SEŽANA
Partizanska cesta 2, 6210 Sežana
tel: 05/73 11 242, gsm: 041 646 639

Zdravilo je tudi nasmeh, je pokončna drža in prijazen pogled

Nikoli se v mladosti nisem spopadala z vprašanjem, kako z zdravilom ohraniti zdravje ali preprečiti bolezen. In ker ima vsako življenjsko obdobje svoj čar, sem sedaj v zrelih letih, pogosto pred tistimi vrati, kjer domuje lekarna. Prepričana sem, da delite vsi, ki se poslužujete storitev komenske lekarnice, mnenje z menoj, ki je: v lekarni imamo magistro, ki nam je svetovalka, pri svojem delu raziskovalka, predvsem ženska z velikim srcem. Nič ošabnosti ni v njej, njen pogled je strog in prijazen hkrati, kar zmore le človek, ki delo opravlja odgovorno in z ljubeznijo. Ko smo ji do nedavnega prinašali recepte, nas je vsakič ob njih opozarjala na stranske učinke zdravila in nas usmerja v aktivnosti, ki nam lahko pomagajo, da ne bi postali preveč odvisni od farmacevtske industrije. So bili ti njeni nasveti v nasprotju s trženjem, ki je temelj vsake industrije? Še zdaleč ne, ona sprejema trženje z dušo človeka, ki ve, kaj hoče in želi pomagati drugim. Danes se je v svet receptov vtihotal napredek informacijske tehnike in smo skoraj bolniki zaskrbljeni, da počasi niti zdravnika ne bomo več videli ter bomo že ob vstopu v lekarno dobili omot zdravil. Upajmo, da se to ne bo zgodilo, saj ljudje potrebujemo živo komunikacijo s tistimi, ki popravljajo naše napake iz prehojene življenjske poti in skrbijo, da bi to pot vendarle še nekaj let, v okviru možnosti, hodili. In na tej poti nam naša Nadja z vsem žarom pomaga. Ne mislite, da pri delu nima problemov, in ne mislite, da se kot ženska ne spopada z vsakdanjimi skrbmi, le razkrije nam jih ne nikoli. Občutek imam, da ostajajo vse njene eksistenčne skrbi pred vrati lekarnice in je zato v lekarni popolna magistra, polna nasvetov, pokončne drže in strogega ter prijaznega pogleda. Po svoji meri vzgaja tudi mladi rod, ki se vključuje v njeno delovno okolje. Še več kot to, občutek imamo, da se okoli Nadje zbirajo mladi, odprti do človeka in zazrti v prihodnost, ki naj bi vendarle ohranili del srčnosti. Prav zato je naša lekarna v Komnu tisti javni zavod, ki opravičuje svoje ime in nam daje priložnosti, ki nas v ničemer ne prikrajšajo za podobne storitve v velikih urbanih

Ujeli smo jo pri delu – nič drugače, saj drugačna ne zna biti.

okoljih. Nasprotno – več nasvetov in več skrbi za zdravje nam podarja. Naša Nadja ni za popularnost, zato smo pa mi za njeno prepoznavnost in javno izpoved: HVALA VAM, NADJA!

Besedilo: Ana Godnik
Foto: Marija Umek

WONET

Sprašujem se, kako je naturalizirana Slovenka, ki zadnja štiri leta živi na Krasu, sicer po rodu Rusinja, rojena v Sibiriji, dobila možnost, da se udeleži seminarja evropske organizacije WONET

(Women's Network for Future of Europe/Mreža žensk za prihodnost Evrope) z naslovom Ženske: politika in mediji, ki je potekal od 3. do 6. 12. 2015 v Dolini pri Trstu. Mogoče zato, ker čutim, da spadam med tiste ženske, ki si želijo »spraviti ta kruti svet v red«. Življenje sodobne ženske je postalo tako zapleteno: izobraževanje in kariera, skrb za družino, za zdravje, družbene aktivnosti. Zato sem bila res vesela, ko sem preko Fundacije Bit Planota dobila povabilo na srečanje s kakovostnimi predavanji, ki jim je sledilo delo, poročanje, izmenjava mnenj, druženje in ogled Trsta. Posebej me je razveselilo druženje z istomislečimi ženskami iz Italije, Srbije, Hrvaške in Slovenije tako, da komaj čakam naslednji seminar, ki bo v Postojni z naslovom: Ženske: zaposlovanje in socialna politika. Več o projektu in Fundaciji si lahko preberete na <http://www.fundacija-bitplanota.si/>.

Besedilo in foto: Natalja Brulc

Donacija zaposlenih na bencinskih servisih Petrol Povir za Regijsko varno hišo Kras

Zaposleni na bencinskih servisih Petrol Povir sever in jug so zaposlenim ter vsem ženskam in otrokom v Regijski varni hiši Kras pripravili prijetno presenečenje, saj so nam podarili sredstva v višini 400 EUR. S tem so nam omogočili zamenjavo nekaterih nujno potrebnih gospodinjskih aparatov.

Podjetje Petrol d. d. vsem bencinskim servisom omogoča, da zaposleni na posameznem servisu izberejo humanitarno organizacijo, ki ji donirajo sredstva. Tako so se v letu 2015 zaposleni na bencinskem servisu Povir sever in jug odločili, da obdarijo prav našo varno hišo. Regijska varna hiša Kras nudi pomoč ženskam in otrokom, ki se morajo zaradi nasilja v družini umakniti na varno. Varna hiša deluje kot program Centra za socialno delo Sežana in je sofinancirana s strani lokalnih skupnosti in ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Takšne donacije nam v hiši omogočajo, da lahko nakupimo prav tiste stvari, ki jih ženske in otroci najbolj potrebujejo.

Iskrena hvala vsem zaposlenim na bencinskem servisu Petrol Povir sever in jug ter tudi vsem drugim, ki ste se v prazničnem času spomnili na ženske in otroke iz Regijske varne hiše Kras.

Besedilo: Nataša Prelesnik Korošič

Foto: Arhiv regijske varne hiše

Petrolovca Kristjan Vodopivec in Uroš Macarol predajata donacijo direktorici Centra za socialno delo Sežana Nevenki Doles in zaposlenim v varni hiši Kras.

Iz šolskih klopi

Zimska šola v naravi

Naj vam povem, kako lepo smo se imeli učenci 6. a in 6. b od torka, 9. 2. 2016, do sobote, 13. 2. 2016, v Cerknem na smučanju. Izvedeli boste, kaj vse smo počeli, se naučili smučati ali ne, kaj smo si ogledali ... kratka, ali smo se imeli dobro ali ne. Pa si sami preberite, kako nam je bilo.

V torek, 9. 2. 2016, smo se torej odpravili na pot. Najprej smo si v Idriji ogledali rudnik živega srebra oziroma Antonijev rov. Pot smo nadaljevali v Zakojco, kjer smo obiskali rojstno hišo pisatelja Franceta Bevka. Bevk je bil res genialen ... Po ogledu smo odšli v Cerkno.

V šoli v naravi smo se vsi naučili smučati. Nekateri smo svoje znanje še izboljšali. Smučali smo v vseh vremenskih razmerah.

Imeli smo sonce, meglo, tudi snežilo je, pa kombinacija megle in snega ...

V Cerknem smo veliko plavali v bazenu, pospravljali sobe, imeli pouk, si ogledali laufarje na pustni obsodbi in laufarsko komando, gledali smo film ...

V petek smo imeli tudi tekmovanje. Vsem je šlo odlično. Zadnji večer smo imeli zaključno prireditev. Vsaka soba je nekaj pokazala – na primer uganke, klasične napake voznikov, veliko smo

peli ... Naša skupina deklet je odigrala igrico Mali princ na smučičišču. Ponovno sem lahko bila Mali princ. Super!

V Cerknem je bilo super. Res smo uživali. Krasne dneve smo preživeli in se zelo lepo imeli.

Besedilo: Sinja Likar Spasenić, 6. a OŠ Komen

Foto: Ana Masten

Luč miru iz Betlehema tudi na OŠ Komen in Štanjel

Dan pred božično novoletnimi počitnicami je tudi učence OŠ Komen in Štanjel razveselila akcija krajevnih skavtinj in skavtov, ki so letos prvič v šolo prinesli luč iz Betlehema. Prisrčen sprejem ob zvokih božičnega napeva so jim pripravili predstavniki oddelčnih skupnosti, ki so spoštljivo prejeli dragoceno darilo in prižgali plamen v lanterni. Luč, ki je nato gorela do odhoda zadnjega učenca iz šole na praznični oddih, pomeni simbolno sporočilo prizadevanja po miru, ki smo se mu na ta način pridružili tudi mi.

Sicer pa je Luč miru iz Betlehema mednarodna dobrodelna akcija, ki je razširjena po celotni Evropi, k nam pa je prišla decembra 2015 že petindvajseto leto zapored. Plamen, ki ga vsako leto prižgejo v votlini Jezusovega rojstva, je decembra prispel na Dunaj, kjer so ga sprejele delegacije iz več kot dvajsetih držav. Med njimi je bila tudi slovenska, ki je na slovesnosti v soboto, 12. decembra 2015, prejela Luč miru.

Izbrani slovenski nosilci so plamen nato ponesli na regijske sprejeme, ki so potekali v nedeljo, 13. decembra 2015, v Mariboru, Domžalah in Ajdovščini.

14. decembra 2015 sta Luč prejela predsednik državnega zbora dr. Milan Brglez in predsednik vlade Republike Slovenije dr. Miro Cerar. Predsednik države Borut Pahor je Luč miru iz Betlehema sprejel 15. decembra 2015.

Geslo, ki je spremljalo letošnjo akcijo: Se samo zdi ali res gori? , je spodbujalo k razmisleku, ali njegov plamen res gori in ali so njegova dejanja storjena iz ljubezni.

V sklopu projekta Luči miru iz Betlehema so se zbirali prostovoljni prispevki, katerih izkupiček bo namenjen otrokom in mladostnikom iz socialno ogroženih družin.

Besedilo: Nives Cek, ravnateljica

Burjica

Stabilna družba – družba znanja, etike in vrednot

Vrtec Sežana je že drugo leto vključen v projekt, imenovan Etika in vrednote v vzgoji in izobraževanju. Pod vodstvom Inštituta za etiko in vrednote Jože Trontelj iz Ljubljane se redno udeležujemo izobraževanj, ki so namenjena pedagoškim delavcem.

Celoten projekt je razdeljen na deset modulov, vsak od teh pa razširja znanja na izbrano temo. V vsakem šolskem letu smo vodeni skozi tri module. Tako smo v tem šolskem letu v septembru prisluhnili področju Pravičnost, v decembru Tradicija, v aprilu se bomo udeležile modula z naslovom Delo in ustvarjalnost.

Na izobraževanju se nas izpopolnjuje deset varuhov etike in

vrednot, ki nato informacije prenesemo vsem strokovnim delavcem Vrtca Sežana.

Vse pridobljeno znanje nato prenašamo v oddelke, kjer ga skupaj z otroki preizkušamo v praksi. Prispevke predstavljamo tudi staršem in izven, preko spletne učilnice pa si jih izmenjujemo tudi z ostalimi vrtci in šolami, ki so preko cele Slovenije vključeni v projekt. Sodelovanje v projektu predstavlja eno od možnosti, da sistematično razvijamo vrednote pri otrocih, starših, zaposlenih in drugih, ki vstopajo v naš vrtec.

Besedilo: Helena Perčič, vzgojiteljica

Druženje z lovcem

V okviru vsebin EKO šole kot načina življenja smo v Vrtcu Komen medse povabili lovca.

Ob projekciji fotografij nam je predstavil svoje, 'oslanstvo' – skrb za divje živali v teh zimskih, pa tudi vročih poletnih dneh. Skupaj z njim smo prepoznavali in spoznavali divje živali na fotografijah, prinesel nam je tudi nekaj trofej divjih živali in nam te celo posodil za nekaj dni. Razstavili smo jih v našem lovskem kotičku, ki smo ga ob tej priložnosti oblikovali v skupnih prostorih vrtca.

V družbi lovca smo se podali tudi v bližnji gozd, kjer nam je ob napajališču za živali predstavil svojo opremo: puško, daljnogled, lovski nahrbtnik, britvico ...

opazovalnica. Že naslednji dan smo se podali v iskanje le-te in jo tudi našli. Najpogumnejši so se skušali nanjo celo povzpeti. Zavedamo se, da smo mi v vrtcu še veliko premajhni, da bi lahko tako kot lovec poskrbeli za divje živali, smo pa dovolj veliki, da lahko poskrbimo vsaj za ptičke, ki v teh zimskih dneh iščejo hrano. V ta namen smo pred vrtec izobesili ptičjo krmilnico, ki jo pridno polnimo s semeni.

Ob tej priložnosti se lovcu Pavlu tudi zahvaljujemo, da si je vzel čas in preživel dopoldne z nami. V njegovi družbi nam je bilo lepo.

Besedilo in foto: Agata Masten

Pogled skozi okno

V vrtcu nas je obiskal lovec in nam povedal veliko zanimivega o skrbi za živali v zimskem in poletnem času.

Mi, pri **rožicah** (starost od 3. do 4. leta), živali radi opazujemo in jim po svojih močeh pomagamo. Dobili smo ptičjo krmilnico in naredili plakat o poteku njene izdelave. Krmilnico smo postavili v atrij igralnice. Imeli smo srečo, da nas je pri tej dejavnosti opazil

Katkin tata in nam ponudil sodelovanje. Za ptice je prinesel lojino pogačo in sončnična semena, nam pa veliko strokovne literature o pticah. Ob vsakodnevnem opazovanju smo jih s pomočjo strokovne literature spoznali (sinička, taščica, vrabec, črni kos) in se o pticah veliko naučili.

Otroci so povedali:

- »Sem vidu ptička, ki je letel po zraku.«
- »Tolko kot imam jaz let, tolko je siničk na lojini pogači.«
- »Sinička papa na tleh.«
- »Ena sinička je zrasla, je pojedla vse moje zrnje.«
- »Tri ptičke so prišle.«
- »Vsaka ima dve nogi.«
- »Spet je ena prišla.«
- »Ena ima oranžen trebušček.«

- »Poslušaj, kako se oglašajo – čivkajo in se kličejo.«

Pticam gredo lojina pogača in semena v slast. Otroci pa ob opazovanju utihnejo, saj vedo, da jih bodo lahko tako dalj časa opazovali.

Zahvaljujemo se ornitologu g. Borutu Mozetiču za njegovo pomoč.

Besedilo: Silva Vrtovec in Blanka Kermolj

Foto: Blanka Kermolj

S harmoniko odgnali zimo

Na pustni torek v štanjelski vrtec niso prišli otroci. Ta dan smo imeli poln vrtec gasilcev, palčkov, princesk, vil in drugih pustnih maškar. Po malici smo se vse skupine v sprevedu odpravile po Štanjelu, saj nam je bilo vreme zares naklonjeno. Vmes se je prikazalo celo sonce. Da je bilo vse skupaj še bolj veselo, nas je na harmoniko spremljal g. Aljaž Prelec, kateremu se zahvaljujemo, da si je vzel čas in nam s svojim igranjem popestril dopoldan. Upamo, da smo s svojim prepevanjem priklicali pomlad, ki jo že nestrno čakamo.

Ob kulturnem prazniku pa nas je obiskala knjižničarka, ga. Marija Umek. Skozi projekcijo je otrokom na zanimiv način prikazala razvoj pisave. Otroci pa so se preizkusili v pisanju po koruznem združbu in izdelavi papirja, na katerega so kasneje ustvarjali.

Besedilo: Leonida Grgič Bizjak in Alenka Robida Štrekel

Foto: arhiv vrtca

Zimski dnevi z Radovednim škratom

Dolgi, deževni ter megleni jesenski in zimski dnevi so kar prehitro minili.

V letošnjem šolskem letu se v Vrtcu Štanjel vse vrte okrog škratov. V pravljičnem decembru nas je večkrat obiskal Radovedni škratek. To je ročna lutka, ki jo je izdelala naša kolegica, ga. Silva na Lozej. Radovedni škratek je včasih nagajiv in se za šalo skriva v tulec. Pripravil pa nam je tudi veliko zanimivih dejavnosti in napovedal kar nekaj zanimivih obiskovalcev. Za novoletne praznike sploh ni bilo dvoma, kako bomo okrasili jelko in vrtec. Vsak otrok je iz storžka izdelal škratka ter ga obesil na jelko. V prazničnem času nas je obiskal tudi Gajin očka, g. Štefan Švagelj, ki nam je predstavil kontrabas in nam nanj zaigral. Mi pa smo ob njegovih zvokih zapeli kar nekaj pesmic. Na prvi zimski dan smo se igrali tržnico. Kupovali in prodajali smo zimska oblačila za

gumbe. Otroci so si kupljena oblačila tudi nadeli in se sprehodili po modni pisti. Letos je prednostna naloga vrtca matematika, zato so otroci oblačila po končani modni reviji pravilno razvrstili v škatle. Ogledali smo si kar tri predstave: »Koža trapasta, gos neumna« v izvedbi članic Kulturnega društva iz Gorjanskega, »Škratka na delu« v izvedbi Družinskega gledališča Kolenc ter »Babica Zima«, ki so jo zaigrali otroci iz skupine Žabice. Škratka sta nam tudi pomagala priklicati dedka Mraza, ki nam je pod jelko pustil čudovita darila. Veseli in razigrani smo odšli na daljše oziroma krajše božično novoletne praznike.

Besedilo: Leonida Grgič Bizjak in Alenka Robida Štrekel

Foto: arhiv vrtca

Energetska učinkovitost v GOSPODINJSTVU

Gospodinjstvo se znajde na pragu energetske revščine, ko si le s težavo privoščijo zadovoljitev osnovnih energetskih potreb (ogrevanje, električna energija in topla voda). Kot energetsko revna pa se opredeljujejo tista gospodinjstva, ki za zagotavljanje primerno toplega stanovanja in druge energetske storitve porabijo več kot 10 % svojih dohodkov. Zaradi naraščanja rabe energije ter dviganja cen energentov se stroški za energijo letno povečujejo za približno 3 %. Stroški ogrevanja običajno predstavljajo 60 %, strošek elektrike pa 40 % stroškov rabe energije. V visoki rabi energije pa se nahajajo veliki varčevalni potenciali.

Pretresljiva dejstva:

- Leta 2010 si 6 % gospodinjstev v Sloveniji ni moglo privoščiti primerno toplega stanovanja.
- Kos papirja razpade po enem mesecu, volnena nogavica po enem letu, pločevinka pa po 200 letih.
- Iz drevesa, ki raste 15 let, se lahko proizvede 700 papirnatih vrečk, toliko jih v večji trgovini porabijo v manj kot eni uri.
- Povprečno gospodinjstvo odvrže v smeti vsaj 100 kg časopisov letno.
- Povprečna poraba vode znaša 117 l/dan na prebivalca v Sloveniji (vir: Statistični urad RS)
- Največji domači porabniki elektrike so bojler, hladilnik in zamrzovalnik, ki povprečno skupaj porabijo skoraj 50 % vse električne energije v gospodinjstvu.
- 20 % svetovnega prebivalstva danes porabi 75 % vseh naravnih virov.

Varčna razsvetljava:

Organizacijski ukrepi:

- Ugašajmo luči, kadar jih ne potrebujemo. Ugašanje luči zmanjša porabo električne energije za 10 %.
- Kadar pri delu potrebujemo več svetlobe, uporabimo usmerjeno svetlobo (npr. namizno svetilko).
- Za več svetlobe v prostoru uporabimo tanke in prosojne zavese, ki jih lahko podnevi odgrnemo. Naravna svetloba ugodno vpliva na naše počutje.
- Svetle barve stropov in sten vplivajo na ugodnejše bivalne pogoje in znižujejo stroške električne energije.
- S pogostim čiščenjem svetlobnih teles privarčujemo do 10 % stroškov električne energije.

Investicijski ukrepi:

- Senzorji gibanja in časovne ure pomagajo pri zniževanju stroškov.
- Z zamenjavo žarnic s kompaktnimi varčnimi sijalkami zmanjšamo rabo električne energije tudi do 70 %.
- Solarni ali svetlobni tubuli prispevajo k varčevanju z energijo in razsvetljujejo prostor z naravno svetlobo.

Članek z nasveti na poti k energetske učinkovitosti je podprt v okviru strateškega projekta Alterenergy, ki se izvaja znotraj Jadranskega programa čezmejnega sodelovanja IPA.

GOLEA - Ustvarjamo obnovljivo prihodnost!

Energetska učinkovitost

v GOSPODINJSTVU – hladilniki in zamrzovalniki

Hladilnik in zamrzovalnik:

Organizacijski ukrepi:

- Optimalna temperatura v hladilniku je okoli 4-5 °C. Z znižanjem temperature se poraba elektrike močno poveča, pri višji pa se hrana hitreje pokvari. Podobno velja za zamrzovalne skrinje, kjer je priporočena temperatura med -25 °C do -15 °C. Pet stopinj nižja temperatura pomeni 25 % večjo porabo elektrike.
- Hladilnika in zamrzovalnika ne odpirajmo po nepotrebem in ga takoj po uporabi zapremo.
- V hladilnik in zamrzovalnik damo le ohlajena in osušena živila, saj se sicer led hitreje tvori, kar pa poveča porabo energije.
- Redno odstranjujmo ledene obloge. En milimeter ledu v hladilniku ali zamrzovalniku pomeni nekaj odstotkov večjo porabo elektrike.
- Premaknimo hladilnik in zamrzovalnik stran od virov toplote ter direktnega sonca. Če je mogoče, ga odmaknimo v najbolj hladen prostor. Če se temperatura v okolici spusti za 5 °C, je prihranek energije 10 %.
- Prenatrpani ali prazni hladilniki so največji porabniki električne energije. Prenatrpani hladilnik zavira obtok hladnega zraka in porabi več elektrike, če želi ohranjati nastavljen temperaturo. Prav tako premalo poln hladilnik porabi več energije, saj živila akumulirajo hlad in pomagajo ohranjati temperaturo.

Investicijski ukrepi:

- Dotrajano tesnilo na vratih takoj zamenjajmo. Ustreznost tesnila preizkusimo tako, da postavimo papir med vrata in hladilnik. Če papir težko izvlečemo, se vrata še vedno dobro zapirajo. Tesnilo na vratih lahko ohranimo v dobrem stanju, če ga redno čistimo z mokro krpo.
- Velikost hladilnika in zamrzovalne skrinje izberemo glede na svoje potrebe. Za dvočlansko družino naj bi zadostoval od 100 do 120-litrski hladilnik, za štiričlansko pa hladilnik z od 200 do 250 litri prostornine.
- Če sta hladilnik in skrinja stara več kot 10 let in slabo tesnita, ju zamenjajmo za energetsko učinkovitejšega in varčnejšega. Aparati energijskega razreda A++ glede na aparate razreda A porabijo dobrih 20 % manj energije. Na trgu pa so prisotni tudi že aparati razreda A+++, ki v primerjavi s hladilniki razreda A porabijo za 48 % manj energije.

Članek z nasveti na poti k energetske učinkovitosti je podprt v okviru strateškega projekta Alterenergy, ki se izvaja znotraj Jadranskega programa čezmejnega sodelovanja IPA.

GOLEA - Ustvarjamo obnovljivo prihodnost!

Burja

Ksp d. d. Sežana – eko novice

Zaprtje odlagališča:

Obveščamo vas, da smo z 31. 12. 2015 prenehali z odlaganjem ostanka komunalnih odpadkov na odlagališče v Sežani. To je zahtevala slovenska zakonodaja, ki ne dovoljuje več odlaganja odpadkov na odlagališča na kraškem območju. Sedaj ostanek komunalnih odpadkov pretovorimo v 30 m3 zabojnike in oddamo v obdelavo. Zaradi tega se je s 1. 1. 2016 spremenil strošek odvoza odpadkov. Ta se je z januarjem 2016 povečal za 0,63 EUR na osebo na mesec. Nove cenike si lahko ogledate na naši spletni strani www.ksp-sezana.si v rubriki Ceniki.

Obratovanje centra za ravnanje z odpadki Sežana:

Delovanje Centra za ravnanje z odpadki Sežana se, razen glede prenehanja odlaganja ostankov komunalnih odpadkov, ne spreminja v ničemer. Še vedno tu sprejemamo kosovne in nevarne odpadke, še vedno tu obratujejo pretovorna postaja (kjer pretovarjamo ločeno zbrane odpadke z ekoloških otokov), sortirnica (kjer ločeno zbrano embalažo še ročno presortiramo), balirka (kjer presortirano embalažo stisnemo v bale) ter vse manipulativne in skladiščne površine, ki jih potrebujemo za pripravo in skladiščenje odpadkov do oddaje v predelavo.

Zbirni center za individualni dovoz odpadkov Komen:

Prav tako nespremenjeno obratuje vam bližji Zbirni center Komen (na koncu Komna ob cesti za Volčji Grad), kamor lahko 3 krat tedensko pripeljete kosovne in nevarne odpadke ter večje količine embalaže.

Urnik ZC KOMEN:

- torek od 9h do 13h
- četrtek od 14h do 17h
- sobota od 9h do 13h

Ne pozabite pa **s seboj prinesiti izpolnjenega »Kupona Oddaja odpadkov na zbirnem centru«**. S tem kuponom je oddaja odpadkov za količine, primerne za gospodinjstva, brezplačna. **Kupone ste prejeli ob decembrskih računih.** Prejeli ste štiri kupone za oddajo odpadkov na zbirnem centru in en kupon

za oddajo odpadkov na akciji zbiranja kosovnih in nevarnih odpadkov. Vkolikor se zgodi, da vam iz upravičenih razlogov (večje čiščenje, naravna nesreča ...) pet kuponov za oddajo kosovnih in nevarnih odpadkov ne zadostuje, se oglasite pri nas in dogovorili se bomo za dodaten sprejem kosovnih in nevarnih odpadkov.

Akcija zbiranja kosovnih in nevarnih odpadkov iz gospodinjstev: Obveščamo vas, da bo v mesecu marcu potekala akcija zbiranja kosovnih in nevarnih odpadkov iz gospodinjstev po naseljih. Kot vsako leto bomo te izvajali ob sobotah, občani boste o datumu akcije v vašem kraju obveščeni po pošti na dom.

Kaj sodi med kosovne odpadke:

- izrabljena gospodinjstva in ostala elektronska oprema: hladilniki, zamrzovalniki, pralni, pomivalni, sušilni stroji, štedilniki, televizorji, radii, računalniki, tiskalniki, zasloni ...
- neuporabno leseno in oblaženo pohištvo ter ostali nekovinski kosovni odpadki: omare, stoli, mize, kavči, talne obloge, žimnice ...
- kovinski kosovni odpadki: kolesa, sušila za perilo, razni odpadni kovinski predmeti ...

Kaj sodi med nevarne odpadke:

- akumulatorji in baterije,
- odpadna jedilna in motorna olja (pripravite v zaprtih posodah, kanticah),
- ostanki in embalaža škropiv,
- ostanki in embalaža barv, lepil, lakov, topil,
- zdravila,
- kozmetika, čistila, spreji,
- živosrebrni termometri in neonska svetila.

Več informacij dobite po telefonu na 05/73 11 240 ali 05/73 11 248, po elektronski pošti info@ksp-sezana.si ali na sedežu podjetja KSP d. d. Sežana, Pastizanska 2, 6210 Sežana.

Besedilo in foto: Stanovanjsko komunalno podjetje d. d. Sežana

**ODDAJA ODPADKOV
NA ZBIRNEM CENTRU**

KUPON

**ODDAJA ODPADKOV
NA AKCIJI ZBIranja KOSOVNIH IN
NEVARNIH ODPADKOV**

KUPON

ime in priimek

naslov

šifra uporabnika

podpis

ime in priimek

naslov

šifra uporabnika

podpis

Obdobje rasti Konfekcije Komen po letu 1973

Pogovor z gospo Alenko Kariž sva začeli ob skodelici dobrega domačega metinega čaja, ki je takoj obetal odlično pripoved. Zgodbo je začela pisati kot mlado dekle, ki se je takoj po koncu srednješolskega šolanja za tekstilnega tehnika v srednji šoli v Kranju zaposlila v podjetju Konfekcija Komen. To je bilo 1. 9. 1973. Podjetje pa je začela spoznavati že štiri leta prej, saj je ob poletnih počitnicah skupaj s kolegico Erno Stantič hodila na obvezno prakso v podjetje. To je pomenilo, da je bilo več direktnega dela s stroji in ne toliko teorije. Začetkov se je spominjala takole: »Ko sem začela delati, je bilo to že večje podjetje kot na začetku. Cela stavba je bila že njihova, ni bilo več postaje milice, ni bilo več stanovanja. Dejansko je bila cela stavba od Konfekcije. Podjetje je bilo že bolj kot proizvodnja in ne več na nivoju obrtniškega načina dela kot na začetku.« Nadaljevala je: »Tisto poletje pred zaposlitvijo sem delala še honorarno. S tistim honorarjem pa sem si lahko kupila budilko za kasneje, ko sem hodila delat za 6. zjutraj.« V smehu je dodala: »To je bila pač nujna oprema za mladega človeka, da ne bom zamudila službe!«

Civilna zaščita v Konfekciji Komen

Ilu take vrste na širšem trgu. O tem je povedala: »Gospa Marica Šegula nam je pripeljala še eno potnico za Hrvaško. Začeli smo iskati variante, kje in kako bi se povečali itd. Stavba podjetja je bila stara, več kot toliko možnosti ni bilo za njeno širitev. Okrog leta 1975 se je prebilo steno med staro stavbo in novim prizidkom in s tem smo dobili dovolj prostora za tekoči trak. To je bil velik napredek! Nastala je cela hala. Krojilnica nam je ob vsem tem postala problematična v smislu nezmožnosti zaradi povečanega obsega dela. Dve leti kasneje so bili sproščeni prostori v osnovi šoli v Svetem. V dogovoru z občino je šlo podjetje ponovno v ogromno prenavo, da se je šolske prostore preuredilo v krojilnico in skladišče.«

Alenka Kariž (skrajno levo, v zeleni majici) in Erna Stantič kot pripravnici pred staro krojilnico

Ko se je zaposlila je bilo v podjetju zaposlenih že približno 40 ljudi. Ravno v tistem času, ko je začela svojo pot gospa Alenka, je dotedanje direktorsko mesto zapustil gospod Eri iz Kranja, ki je odšel v pokoj. Nadomestil ga je gospod Dimitrij Stankovič. Prišel je iz podjetja Ideal, ki je bila že zelo priznana podjetje takrat. »Pred njegovim prihodom v podjetje Konfekcija delovna mesta niso bila še tako sistematizirana. V podjetje je začel vpeljevati večjo organiziranost, tudi tehnično službo. Del te službe je bila Erna Stantič kot vodja proizvodnje in sama kot vodja priprave dela. Pred njegovim prihodom je takratna proizvodnja temeljila na naši dobri potnici Marici Šegula, ki je dobesedno poznala celo Slovenijo. Šla je do vseh velikih podjetij – Vema Maribor, Veletekstil, itd.«

V času prihoda gospe Alenke v podjetje je bilo razvito samoupravljanje. Povedala je: »Imeli smo delavski svet, odbor za medsebojna delovna razmerja, sindikat, civilno zaščito, mlajši smo ustanovili mladinsko organizacijo. Tako je tudi skupno življenje zaposlenih potekalo tudi zunaj delovnega okolja. Spomnim se, da smo imeli delavsko akcijo – očistiti robido na klanecu pod obratom. To je bilo tako veselje! Nikakor nam ni bilo to odveč.« Podjetje je začelo rasti tudi zaradi vse večjih potreb po teksti-

Prostori kontrole v kleti stavbe Konfekcije Komen

Kot sva se pogovarjali še naprej, je bil razvoj podjetja v obdobju od leta 1973 do leta 1980 stalen in je šel v resnično vse smeri. Začeli so še z zahtevnejšimi kolekcijami, to je posledično pomenilo, da so potrebovali še sodobnejše stroje – fiksni stroj (t.i. »fiksirko«), polagalni stroj itd. Pred samo združitvijo s podjetjem Pletenina leta 1980 je imela Konfekcija Komen približno 110 zaposlenih. Imeli so tudi stalno 3 do 4 % rast prihodkov letno. Malo sva se dotaknili tudi teme o prihodnosti, ki so jo imeli in videli mladi takrat. Gospa Alenka se je tako spominjala: »Po šoli si točno vedel, da bo zaposlitev. Nismo bili v dvomih. Tudi ko si se

zaposlil, ni bil trend kot danes, v smislu – bom zdržal dva meseca ali dve leti in bom našel kaj drugega. Takrat smo se pač zaposlovali doživljensko in tako smo tudi razmišljali. V službo smo hodili kot v drugi dom. Resnično ni bilo občutka ogroženosti. In za večje praznike, na primer 8. marec ali pa za novo leto, smo naredili piknik v podjetju, takoj ko smo ugasnili stroje.»

V nadaljevanju najinega pogovora mi je gospa povedala še naslednjo zanimivost. Z rastjo podjetja so oblikovali tudi različne znamke. To je bilo v obdobju 1978/1979. Ob tem je povedala: »Želeli smo doseči večjo prepoznavnost samega podjetja, zato

smo pripravili interni natečaj. Na natečaju je zmagal predlog gospe Marte Semolič. Tako je novo ime blagovne znamke postala Primorka Komen. Vse etikete so nosile nato to ime. Na trgu smo postali razpoznavni po tej novi blagovni znamki. Še vedno je bil v ospredju gospodinjiski program s haljicami, predpasniki (»fjrt-hik«), spalnimi srajcami itd.»

Podjetje je stremelo tudi k novemu kadru. Prvo štipendijo je zapisalo leta 1970. Z rastjo podjetja se je večalo število štipendistov iz vrst poklicnega, srednješolskega in višješolskega izobraževanja.

Ob zaključku najinega klepeta je gospa Alenka še dejala: »Na prvem mestu je bilo zadovoljstvo med zaposlenimi v podjetju. K temu smo stremeli popolnoma vsi in mislim, da smo to tudi dosegli. Saj je že res, da sem bila mlada in sem verjetno vse stvari videla oziroma jih še danes vidim v lepši luči. Kljub temu pa mislim, da ni vse nostalgija po mladih letih, ampak smo bili in smo si še vedno bivši sodelavci ob vsakem srečanju prijateljski.«

Besedilo: Tamara Fakin

Ob tekočem traku

(op. ur.) Verjetno so se v vas prebujali različni občutki ob prebiranju spominov na vašo, našo Konfekcijo v preteklih številkah Burje. Vabimo vas, da z nami delite fotografije, ki jih hranite in so povezane zgodovino naših krajev. Zbrani materiali bodo objavljeni tudi na spletnem portalu Kamra.si, kjer slovenske splošne knjižnice objavljajo domoznansko gradivo. Gradivo bomo skenirali, vam ga takoj vrnil in navedli lastništvo. Rekli boste: Le zakaj? ... Da se ne "zabe"!

Iz ljubezni do glasbe

Gospod Herman Vrabec se je rodil leta 1939 na Volčjem Gradu. Po zaključenem šolanju se je preselil v Ljubljano, ker na Krasu ni našel zaposlitve. V Ljubljani je živel vse do upokojitve, ko se je vrnil v rojstno hišo. Z nami je delil spomine na čas svojega šolanja.

»Srečanje z nekdanjimi sošolci me je spodbudilo, da sem razmišljal o tistem času. V šolskem letu 1949/50 sem obiskoval 1. razred nižje gimnazije v Šempetru pri Novi Gorici. Za drugi razred nižje gimnazije pa je bil izdan ukaz, da bomo morali nekateri obiskovati pouk v Dobravljah, stanovali pa bomo v Skriljah. Kdo je izdal ta ukaz in po kakšnem ključu smo bili premeščeni, ne vem. Vem samo to, da sem drugi razred in polovico tretjega obiskoval tam. Kasneje sem se spraševal, kako sem pristal v Dobravljah, ko pa je bila nižja gimnazija le par kilometrov od mojega doma, v Komnu. Verjetno je odločitvi staršev,

naj se šolam drugje, botrovalo moje zanimanje za glasbo. Moj nono je namreč igral harmoniko, ravno tako moj stric, ki je veselo raztegoval meh po plesih. Tako sem že v rani mladosti rad prijel za harmoniko in se učil igrati. Pri nonotu so imeli gostilno, tako sem bil vedno zraven, ko se je slišala glasba in sem že pri

šestih letih začel igrati na frajtonerico. Kasneje sem od očeta dobil klavirsko harmoniko. In prav zato, da bi nadaljeval glasbeno pot, sta me starša vpisala v Šempeter, kjer je bila glasbena šola. Tam sem se učil igrati violino, to je bil edini instrument, ki sem ga dobil na izbiro, čeprav sem imel raje harmoniko. Tako se ne gre čuditi, da so se violinske strune (z nekaj truda z moje strani) pogosto trgale.

Spominjam se, da sem bil v času šolanja pogosto lačen. Komaj sem čakal, da je prišla sobota popoldne in konec pouka. Prome-
tne povezave s Krasom so bile zelo slabe, zato sem moral do-

mov peš. Večkrat je šel z mano sošolec iz Branika in spomnim se, kako sem mu vsakič, ko sva se razšla, rekel: »Blagor tebi, ki si že doma, jaz pa imam pred seboj še tako dolgo pot.« Doma je bilo tako lepo. Lahko sem se najedel, nadvijal s prijatelji in pri sosedih iskal poštno znamke. Te smo zbirali vsi. Ob nedeljah popoldne je sledila obratna pot. Nedolgo tega sem izmeril razdaljo: 20 kilometrov – lepa razdalja za dvanajstletnega otroka!

S sošolci sem najraje igral nogomet. Brcali smo žogo, narejeno iz starih nogavic ali česa podobnega. O kaki žogi ni bilo ne duha ne sluha. Po igri nas je včasih počakalo pravo presenečenje: Trumanova jajca. V tistem času smo iz ZDA dobivali hrano, zdravila in podobno. Med prehrabnimi izdelki so bila tudi jajca in mleko v prahu. Iz teh jajc so kuharice pripravile šmoren, ki mi je zelo teknil. Žal je ta jed na krožnike prišla zelo poredko. Spominjam se, da smo morali žlico za obroke prinesiti od doma in jo

oddati k skupnim žlicam. Toda vsak si je želel jesti s svojo žlico in tako je pred vsakim obrokom potekala bitka za svojo lastnino. Žlice so bile mnogovrstnih oblik in izdelane iz različnih materialov. Jaz sem imel angleško žlico, ki je ostala pri nas iz časov, ko so bili v naših krajih nastanjeni Angleži. Zelo sem bil ponosen nanjo in še sedaj jo imam doma.

Pouk v šoli je potekal po ustaljenem urniku. Nisem bil med najbolj marljivimi učenci. Ko sedaj listam dijaško knjižico, mi gre kar na smeh. Mislim, da so nam Skriljanom kar z veseljem delili negativne ocene. Vsi, ki smo stanovali v domu, smo morali plačevati za cveke. Za vsako negativno oceno 50 din. To je bilo veliko denarja. Ko sem se kasneje prešolal v Komen, negativnih ocen nisem dobival več!»

Po predhodno objavljenem besedilu skrajšala: Marija Umek

Bogastvo čustev

Alkohol lepilo družine?

Taša Cucek, magistra zakonskih in družinskih študij, specializantka zakonske in družinske terapije, relacijskega družinskega modela na Teološki fakulteti v Ljubljani in stažistka na Družinskem centru Sveta Gora.

Foto: Polona Makovec.

V petem prispevku bomo razmišljali o alkoholizmu in o tem, kako se zakonca ali pa družina ujamejo v ciklično ponavljanje zlorabe.

Alkohol lepilo družine?

Se vam naslov čudno sliši? Se sprašujete, kako je lahko alkohol lepilo družine oziroma zakonskega odnosa?

Na prvi pogled je res skoraj neverjetno, da bi lahko družino skupaj držal alkohol, ko pa si želimo, da bi nas skupaj držalo

veselje, zadovoljstvo, ljubezen, srečni trenutki preživeti v krogu družine.

Včasih pa se zgodi, da ni vse tako, kot bi moralo biti in nam družina ne predstavlja varnega zatočišča, ampak kraj, kjer je polno strahu in groze. Kjer nikoli ne vemo, kaj se bo zgodilo, ali bo varno?

V družinah, kjer je prisoten alkohol, je veliko sramu, nemoči, groze in žalosti.

Večina ljudi alkohola ne jemlje kot nekaj slabega, saj je v družbi sprejet kot nekaj normalnega. Alkohol je sprejet tudi med mladimi, saj je sredstvo, s katerim se sprostijo in pozabijo na svoje težave. Pa je to dobro? Bo to pripeljalo do zdravih mladih odraslih, ki vedo, kako se spoprijeti s različnimi težavami, ki jim bodo prišle na prosto?

Zelo pomembno je, da se zavedamo, da mladim kažemo, kaj je prav in kaj ne, z našim vedenjem.

S tem, kako smo mi z alkoholom. Ga potrebujemo, da se imamo lepo? Ga pijemo vsak dan in nimamo mej? Moramo biti mrtvo pijani, da imamo občutek, da je bila zabava dobra? Ali se lahko sprostimo in uživamo v pogovoru z drugimi tudi takrat, ko v naših rokah ni kozarca z vinom ali pivom?

Če mladostniki pijejo, se moramo ozreti k njihovim staršem. Težave pri mladostnikih vedno kažejo, da se je prekinil ali ošibil stik med starši in otroki. Otroci nam na tak način sporočajo, da si želijo pozornosti staršev. Želijo vedeti:

- Me imate še radi?
- Sem še del vaše družine?
- Se bom lahko vrnil k vam, ko mi bo hudo?
- Boste tam zame tudi takrat, ko bom naredil napako?
- Če ti (starš) lahko piješ, zakaj jaz ne smem?
- Zakaj moje pitje ni sprejemljivo, če ti lahko?

Večinoma se ne zavedamo, da se odnos do alkohola prenaša iz generacije v generacijo in nekdo, ki je odraščal v družini z alko-

holom, bo ta čutenja groze, sramu in strahu prenesel naprej na svoje otroke. Lahko ne bo pil on sam, bo pa verjetno imel partnerja, ki ima težave z alkoholom. Skupaj se bosta vrtela v krogu zlorabe, kjer se bo vse vrtelo okrog alkohola in o tem, kdaj je pil, koliko je spil, o krivdi žene ...

Verjetno ste že kdaj slišali koga reči, da pije zaradi svoje žene, ker ni naredila tistega, kar si je želel. Tako se partnerja ujameta v dinamiko, ki jo poganjata krivda in sram. Alkoholika je strah, da bo spoznal, da je sam, žena pa ostaja v odnosu, ker jo je sram in ker se čuti odgovorno za to, da njen mož pije.

Iz tega začaranega kroga pelje ven odločitev, da bomo nekaj naredili drugače. Želja po spremembi nas samih.

Spoznanje, da smo odgovorni samo za svoja dejanja in besede. To pa lahko naredimo tako, da se začnemo spraševati o stvareh, ki so nam neprijetne in včasih boleče. Pot skozi boleče spomine nas vodi do življenja, ki ga je vredno živeti.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

1. Je za vključitev v terapijo res potrebno iti v paru?

Za vključitev v terapevtsko obravnavo ni potrebno, da se vedno vključita zakonca. V terapevtski proces se lahko vključi tudi samo posameznik in tako dela na sebi. Če je možno, da se vključita oba, je seveda zelo dobro, saj se začne delati na skupni dinamiki, ki jo partnerja imata. Toda marsikaj se lahko naredi tudi tako, da se posameznik začne spraševati sam, kdo je, od kod prihaja in začne ozaveščati svoja čustva, doživljanja.

2. Je žena res lahko kriva, da mož pije?

Ne, žena ni odgovorna za pitje moža. Oba sta dve odrasli osebi, ki sta odgovorni za svoje vedenje. Za svoje pitje oziroma alkoholizem je vedno odgovoren zasvojeni sam. Samo on lahko prevzame odgovornost za svoja dejanja in preneha piti, s tem ko ozavešči svojo zgodovino, in kaj zanj alkohol predstavlja?

Vprašanja lahko pošljete na email: tukajsem.zate@gmail.com.

Želim vam vse dobro in obilo pristnih trenutkov, preživetih v družbi ljudi, ki vam veliko pomenijo.

Prireditve in obvestila

Regionalni karierni sejem MOJE DELO – Nova Gorica

Kdaj: četrtek, 24. marec 2016, od 10.00 do 18.00

Kje: Mestna občina Nova Gorica, občinska stavba, Trg Edvarda Kardelja 1, 5000 Nova Gorica

Zakaj obiskati karierni sejem MOJE DELO?

- Predstavitev razstavljalcev in možnosti za osebno predstavitvev.
- Brezplačna predavanja.
- Brezplačno karierno svetovanje in pregled življenjepisa.
- Brezplačno testiranje Selby&Mills.

Več na www.kariernisejem.com

Oglaševanje v Burji

Poskrbite za oglaševanje vašega podjetja ali storitve ter si zagotovite prostor v glasilu, ki ga prejmejo vsa gospodinjstva v občini Komen.

Več informacij na burja@komen.si.

Obvestilo

Uredniški odbor se je odločil, da nagradna križanka ne bo več del naše Burje. Objavljamo nagrajence decembrske številke:

GESLO: Akma duša sveta

1. nagrada: Milivoj Frančeskin iz Brestovice (knjiga Cena domoljubja)
2. nagrada: Jožica Rogelja iz Svetega (glasbeni CD)
3. nagrada: Marica Jazbec iz Komna (vrečka)

OBVESTILO O NAČINU OBRAČUNA IN IZVEDBI STORITVE PRAZNJENJE GREZNIC IN MALIH KOMUNALNIH ČISTILNIH NAPRAV PO 01.01.2016 V OBČINI KOMEN

V letu 2016 bomo vsem uporabnikom na območjih, kjer ni zgrajene javne kanalizacije in nimajo možnosti priključitve nanjo, začeli zaračunavati storitev praznjenja nepretočnih greznic, obstoječih (pretočnih) greznic in malih komunalnih čistilnih naprav (v nadaljevanju: MKČN). Cena storitve praznjenja je oblikovana skladno z Uredbo o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja (Ur. list RS, št. 87/12) in je na podlagi Sklepa Občinskega sveta Občine Komen, stopila v veljavo s 1. 1. 2016. Prvo položnico s tako obračunano storitvijo bodo naši uporabniki prejeli v mesecu februarju 2016.

Storitev praznjenja greznic in MKČN sme v skladu s 15. in 17. členom Uredbe o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode, ki jo je sprejela Vlada Republike Slovenije (Ur. list, RS, št. 98/15) kot obvezno storitev, **izvajati le izvajalec obvezne občinske gospodarske javne službe, to je Kraški vodovod Sežana d. o. o.**

Obdobja praznjenja

Praznjenje greznic na območjih občine in odvoz komunalne odpadne vode na občinsko komunalno čistilno napravo bomo na podlagi Načrta izvajali redno in dodatno na poziv posameznega uporabnika. Zaračunana storitev obsega enkratno praznjenje blata iz obstoječih greznic in malih komunalnih čistilnih naprav (MKČN) enkrat na tri (3) leta, ter izvedbo pregleda MKČN z zmogljivostjo manjšo od 50 PE. Pregled MKČN se izvede vsaka tri leta in zajema ogled stanja obratovanja MKČN, način nastajanja in zbiranja odpadne vode, ustreznost očiščene odpadne vode skladno z predpisanimi zahtevami, način ravnanja z blatom ter poročanje na ministrstvo.

Obračun storitve

Storitev se zaračunava mesečno tako, da se upošteva cena 0,3410 EUR za m³ porabljene pitne vode brez DDV, oz. 0,3734 EUR/m³ vode (z DDV) po odčitku na vodomernu. V primeru, da uporabniki niso priključeni na javno vodovodno omrežje in nimamo podatkov o porabi vode, se storitev praznjenja zaračunava na podlagi števila stalno in začasno prijavljenih stanovalcev, ob upoštevanju normirane porabe vode, ki znaša 0,15 m³ na osebo na dan. Potrebno pa je še opozoriti, da je javno podjetje že prej obračunavalo različno višino Takse za obremenjevanje okolja in sicer jo je lastnikom greznic obračunalo v višini 0,5283 EUR/m³ porabljene vode, lastnikom MKČN pa v višini 0,0528 EUR/m³ porabljene vode merjene po vodomernu.

Ocena mesečnega stroška za nov način obračuna storitve za 10 m³ porabljene pitne vode na mesec

Storitev praznjenja greznic in MKČN se je prej obračunavala ob sami izvedbi storitve. Sam na novo uveden sistem obračuna

je popolnoma primerljiv s prejšnjim načinom. Novost prinaša sklep občinskega sveta Občine Komen, ki določa **subvencijo gospodinjestev, ki imajo MKČN, v višini 70% cene storitve**, kar pomeni, da bodo po novem letu **imetniki MKČN (gospodinjestva in izvajalci nepridobitnih dejavnosti) to storitev plačevali po nižji vrednosti**, razliko do polne cene pa bo izvajalcu (JP Kraški vodovod Sežana) poravnala občina.

Tako bo na primer gospodinjstvo (s 4 člansko družino), ki porabi povprečno 10 m³ vode na mesec in ima komunalne vode **speljane v MKČN** na mesec obremenjeno s plačilom te storitve v višini 1,0230 EUR brez DDV oziroma 1,202 EUR z DDV.

O času praznjenja greznic in MKČN uporabnike pravočasno obveščamo v pisni obliki.

Oprostitev plačila storitev praznjenja greznic in MKČN

Na podlagi določil 8. člena Uredbe o uporabi blata iz komunalnih čistilnih naprav v kmetijstvu (Ur. list RS, št. 62/08) in 17. člena Uredbe o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode, ki jo je sprejela Vlada Republike Slovenije (Ur. list, RS, št. 98/15) so oproščeni plačila storitev praznjenja greznic in MKČN uporabniki iz gospodinjestev, ki se ukvarjajo z živinorejo in imajo možnost, da blato iz lastne greznice oziroma MKČN manjše od 50 PE, zmešajo z gnojivko ali gnojnico ter jo skladiščijo najmanj šest mesecev pred uporabo za gnojilo v kmetijstvu. Izvajalec javne službe v tem primeru, kot obvezno storitev javne gospodarske službe, zagotavlja samo pregled MKČN, ne pa odvoza blata.

Način pridobitve oprostitve plačila

Oprostitev plačila praznjenja greznic in MKČN si zagotovite, če lastnik greznice ali MKČN pred prvim praznjenjem in ob vsakokratnem naslednjem praznjenju, predloži vlogo za oprostitev plačila storitev praznjenja greznic in MKČN s pisno izjavo, da je uporaba blata za gnojilo v kmetijstvu, v skladu s predpisom, ki ureja uporabo blata iz komunalnih čistilnih naprav v kmetijstvu (Uredba o uporabi blata iz komunalnih čistilnih naprav v kmetijstvu (Ur. list RS, št. 62/08)).

Pomagate si lahko z vlogo, ki jo najdete na naši spletni strani www.kraski-vodovod.si pod rubriko obrazci. Na obrazcu je navedena dokumentacija, ki jo je potrebno priložiti k vlogi.

Za dodatne informacije smo na voljo na sedežu podjetja, ali pa nas pokličite na telefonsko številko 05 73 11 658 ali 05 73 11 659.

Vodja sektorja odpadnih vod:
Peter Švagelj, univ.dipl.inž.grad.

Direktor:
Peter Fabiani, univ.dipl.inž.grad.

Napovednik prireditev v občini Komen 15. marec – 15. junij 2016

Marec

Datum	Ura	Prireditve	Kraj	Organizator/informacije
18. marec PETEK	18:30	Ob svetovnem dnevu poezije predstavitev pesniške zbirke Patricije Dodič – Patre z naslovom Ljubimje	Komen, knjižnica	Knjižnica Komen Tel.: +386 (0)5 766 85 80 knjiznica.komen@siol.net
25. marec PETEK	18:30	Sedem mostov po prstih: tapkanje do sreče. Predstavitev knjige Barbare Žetko v pogovoru z Martino Kafol	Komen, knjižnica	Knjižnica Komen Tel.: +386 (0)5 766 85 80 knjiznica.komen@siol.net

April

Datum	Ura	Prireditve	Kraj	Organizator/informacije
1. april PETEK	18:30	Pirhi sveta, gostja Majda Mateta	Komen, knjižnica	Knjižnica Komen Tel.: +386 (0)5 766 85 80 knjiznica.komen@siol.net
2. april SOBOTA		Dan odprtih vrat Pihalnega orkestra Komen z razstavo zgodovine godbeništva na Komenskem	Komen, kulturni dom	Pihalni orkester Komen Tel.: +386 (0)41 773 797 pihalniorkesterkomen@gmail.com www.pihalniorkesterkomen.si
3. april NEDELJA		10. Brstovska špargljada, koloosmica in špargljev pohod Gastronomsko – turistična prireditve, ki vključuje pokušino in razstavo raznovrstnih jedi iz divjih špargljev. V sklopu prireditve je organizirano kolesarjenje po slovenskem in zamejskem Krasu ter vodeni krožni pohod po okoliških vzpetinah.	Brestovica pri Komnu	TD Brest Tel.: +386 (0)40 815 552 stane.svigelj@siol.net www.brestovica.com
5. april TOREK	17:00	Pravljična urica v knjižnici	Komen, knjižnica	Knjižnica Komen Tel.: +386 (0)5 766 85 80 knjiznica.komen@siol.net
8. april PETEK	18:30	Predavanje Zavoda za ohranjanje kulturne dediščine Anima mundi Sežana	Komen, knjižnica	Knjižnica Komen Tel.: +386 (0)5 766 85 80 knjiznica.komen@siol.net
15. april PETEK	18:30	S knjižnim nahrbtnikom na potep po Gruziji z Matejo Grmek	Komen, knjižnica	Knjižnica Komen Tel.: +386 (0)5 766 85 80 knjiznica.komen@siol.net
23. april SOBOTA		Slavnostni koncert Pihalnega orkestra Komen ob 20-letnici delovanja	Komen, športna dvorana OŠ Komen	Pihalni orkester Komen Tel.: +386 (0)41 773 797 pihalniorkesterkomen@gmail.com www.pihalniorkesterkomen.si
30. april SOBOTA		»Marš na pohod« Pohod po gozdnih poteh do vasi Lukovec. Zaključek ob kresu in s frtaljo z divjimi šparglji.	Kobjeglava	Društvo Kraški slavček Erika Rojc Tel.: +386 (0)40 277 337 kraski.slavcek@gmail.com
15. april-15. maj		Mesec špargljev na Krasu	Kras	Društvo Planta s partnerji Tel.: +386 (0)31 303 523 info@visitkras.info www.visitkras.info

Maj

Datum	Ura	Prireditev	Kraj	Organizator/informacije
1. maj NEDELJA	7.00	Prvomajska budnica po vaseh občine Komen	Po kraških vaseh v občini Komen	Pihalni orkester Komen Tel.: +386 (0)41 773 797 pihalniorkesterkomen@gmail.com www.pihalniorkesterkomen.si
3. maj TOREK	17:00	Pravljična urica v knjižnici	Komen, knjižnica	Knjižnica Komen Tel.: +386 (0)5 766 85 80 knjiznica.komen@siol.net
7. maj SOBOTA		Malonogometni turnir Štanjel	Štanjel	ŠKUD Biser Krasa Štanjel Tel.: +386 (0)31 378 424 hocevar.boris@siol.net
8. maj NEDELJA		Spacalov pohod	Škrbina-Štanjel	
14. maj SOBOTA		Kulinartfest Mednarodni sejem kuharskih knjig in knjig s kulinarčno vsebino	Volčji Grad	Društvo Debela Griža Damjan Pirec Tel.: +386 (0)31 387 404 damjanpirec@gmail.com www.volcjigrad.com
15. maj NEDELJA		Čezmejni enogastronomski pohod Kohišče	Brestovica pri Komnu	AŠD SK DEVIN in SOC. AGR. KOHIŠČE (Italija) Tel.: +386 (0)40 815 552 stane.svgelj@siol.net www.brestovica.com
28. maj SOBOTA		Okusi iz kamna na Krasu Kulinarčne delavnice in kamnoseštvo	Dutovlje, Pliskovica, Štanjel	OOZ Sežana info@visitkras.info www.visitkras.info
29. maj NEDELJA	18.00	Koncert ansambla Saše Avsenika in Pihalnega orkestra Komen	Kobjeglava, Kulturni dom	Pihalni orkester Komen Tel.: +386 (0)41 773 797 pihalniorkesterkomen@gmail.com www.pihalniorkesterkomen.si
3.-4. junij		Odperti turnir v nogometu, Brestovica 2016	Brestovica	TD Brest www.brestovica.com
4. junij SOBOTA		Godbe po kraških vaseh: Koncert Pihalnega orkestra Cerknica		Pihalni orkester Komen Tel.: +386 (0)41 773 797 pihalniorkesterkomen@gmail.com www.pihalniorkesterkomen.si
10. junij PETEK	/	Otvoritev dvorane v Štanjelu Premiera gledališke predstave KD Brce	Štanjel, dvorana	Občina Komen Tel.: 05 7310450 obcina@komen.si
11. junij SOBOTA		Ponovitev gledališke predstave KD Brce (izven)	Štanjel, dvorana	KD Brce
12. junij NEDELJA	17.00	Podelitev Štrekljeve nagrade	Gorjansko, Štrekljeva domačija	Občina Komen Tel.: 05 7310450 obcina@komen.si IO JSKD Sežana www.jskd.si

Razstave

Datum/odprtje razstave	Razstava	Kraj	Organizator/informacije
stalna razstava	Stalna razstava slik in grafik Lojzeta Spacala	Grad: Galerija Lojzeta Spacala, Štanjel	Grad Štanjel – galerija in turizem Tel. +386 (0)5 7690 197, gradstanjel@guest.arnes.si
stalna razstava	Razstava Maks Fabiani	Kvadratni stolp, Štanjel	TIC Štanjel Tel. +386 (0)5 769 00 56 tic.stanjel@komen.si
12. februar – 15. september 2016	Razstava Debela griža - Biser Komenskega Krasa	Fabianijeva dvorana, Štanjel	Zavod Krasen Kras Tel.: +386 (0)41 913 565

PRIHAJA NA ODRE KOSOVELOVEGA DOMA SEŽANA

Petek, 25. marec, ob 20.00

Koncert: MARKO ČEPAK - MAKI
Predstavitel plošče Makia planet

SREČKINE SOBOTE

Sobota, 2. april, ob 10.00

Mini teater Ljubljana: po bratih
Grimm, Vesselin Boidev – Žabji kralj
Za Srečkin abonma in izven

Ponedeljek, 4. april, ob 20.00

SNG Nova Gorica: Jean Baptiste
Poquelin Molière – TARTUFFE
Za Gledališki in Briljantni abonma ter izven

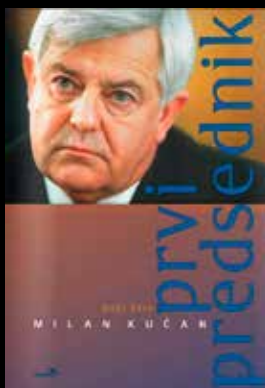

Ponedeljek, 18. april, ob 20.00

Slovensko komorno glasbeno
gledališče, Festival Velenje in
Zavod Morpheus: Giovanni Battista
Pergolesi – REŽIJSKA VAJA ZA
OPERO GOSPODOVALNA SLUŽKINJA
Za Glasbeno-plesni in Briljantni abonma
ter izven

Sreda, 20. april, ob 18.00

Predstavitel knjige
MILAN KUČAN, PRVI PREDSEDNIK
Založba Modrijan
Moderira: Ljubica Jelušič
Gosta: Milan Kučan in Božo Repe
Organizacija: Kosovelov dom
Sežana in Kosovelova knjižnica
Sežana.

FILMSKA DELAVNICA: PROMO FILM – od ideje do realizacije

Na delavnici se bodo udeleženci seznanili z osnovami filmskega jezika, snemanja s kamero in digitalne montaže. Spoznali bodo proces nastajanja kratkega filma oz videa – od ideje do končnega izdelka. V praktičnem delu bodo aktivno sodelovali v izdelavi promocijskega filma za Mladifest v Sežani.

Delavnico bosta izvajala mentorja Luksuz produkcije, ki ima z izvajanjem filmskih delavnic za mlade 12 let izkušenj. Na različnih delavnicah vsako leto posnamejo preko 50 kratkih filmov, ki osvajajo nagrade na festivalih doma in v tujini. Na 16. festivalu slovenskega filma v Portorožu so prejeli nagrado Vesna za posebne dosežke.

TRAJANJE delavnice: 20 polnih ur (27 šolskih ur)

2 vikenda v aprilu in sicer

od vključno petka, 1.4. do vključno nedelje, 3.4. in
od vključno petka, 22.4. do vključno nedelje, 24.4.

petek: 16h-19h, sob., ned: 10h-13h in 14h do 18h

Starost: 15 +

CENA: Mladi od 15-30 let: 100 EUR
Člani Kluba študentov Sežana: 70 EUR
Ostali: 170 EUR

Delavnico bomo izvedli v primeru prijav vsaj osmih (8) udeležencev, največje možno število udeležencev pa je 12.

Rok prijave: 15. marec 2016 na
el. naslov: filmsula@gmail.com

Varovanje in zaščita Debele griže

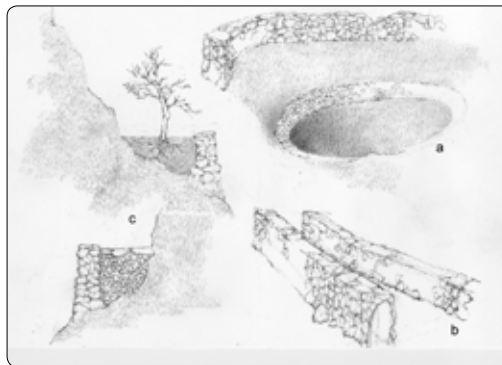
»Gradišča so soustvarila enkratno kraško kulturno krajino utrjenih naselbin, kamnitih ograd in zidov, poti in kolovozov, velikih griž in globeli ter drugih podobnih kamnitih oblik, ki so odmevala v poznejših obdobjih in jih je treba zaščititi in ohraniti. Saj danes kraška gradišča pomenijo neprecenljiv spomenik prazgodovinskih skupnosti in način življenja pred več kot dvema tisočletjema. Postala so neločljiv del zgodovinske in kulturne identitete Krasa, zato so dediščina, s katero se lahko ponasjajo le redke pokrajine.« (Novaković, 2004)

Debela griža sodi med najslikovitejša in najbolj ohranjena nižinska prazgodovinska gradišča na Krasu, ki pa je le delno raziskana. Predvsem gre za ostanke mogočnega utrjenega obroča iz obdobja bronaste in železne dobe, katerega skrajna dolžina je 290 m, širina 180 m. Z obsegom 770 m zavzema površino 4,2 ha. Kar ga uvršča med srednje velika gradišča, medtem ko je njegova nižinska lega redkost. Za gradišča je utrjenost in sposobnost učinkovite obrambe nedvomno ključna lastnost. Debelo grižo so njeni načrtovalci premišljeno umestili med vrtače, ki so uspešno prevzele vlogo strmih pobočij. Skupno je obzidja 1100 metrov. Glede na naravne danosti ter oblikovanost terena je zid visok od 2 do 7 m, predvideva se, da je bil v času naselitve še višji. Današnje ruševine segajo od 5 do 15 m v širino in po celotni dolžini kažejo ostanke prvotne stopničaste gradnje. Obzidje je z dvojno utrditvijo še posebej izrazito na južni in severni strani; dvojno obzidje je povezano z nadzorom nad vhodom, ki sta postavljena na mestih, koder skozi gradišče vodi stara pot iz Volčjega Grada v Komen. Skupna količina vgrajenega kamena presega 60.000 kubičnih metrov.

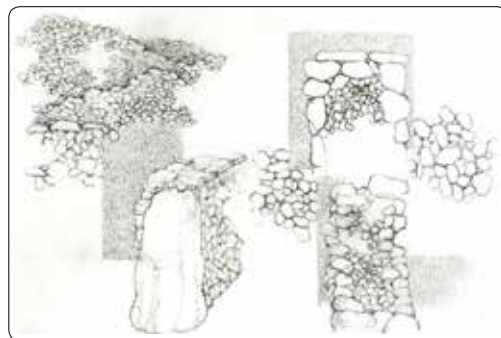
Prav dediščina je pomembna sestavina kulturne krajine saj prispeva njeni prepoznavnosti in poudarja razsežnost časa v njej. Seveda pa sožitje v skupnem prostoru pogojujejo tudi različni procesi in dejavniki; nekateri med njimi so škodljivi, neposredno ali posredno ogrožajo prisotne dobrine preteklosti in razvrednotijo ustvarjeno sožitje. Med najbolj izrazite gotovo sodi vegetacija, ki opazno povzroča destrukcijo gradišča Debeli griži. Njegovi suhi zidovi so preraščeni z grmovjem, drevjem, mahom. Rastline s koreninami usodno posegajo v strukturo kamnitih nasipov, jih ponekod rušijo in omogočajo razpadanje. In prav grmovnice in drevje ustvarjajo skupaj s svojim koreninskim sistemom ob določenih podnebnih razmerah pogosto pogoje za požare.

Glede na obstoječe stanje in dejanske razmere, ki pogojujejo primerno ohranjenost Debele griže, je smiselno zagotoviti:

- preventivno zaščito neposrednega območja pred naravnimi in drugimi nesrečami; najprej pripraviti program celostne zaščite s pristojnimi varstvenimi ustanovami (OE ZVKDS Nova Gorica in ZVKDS) in nato postopno pristopiti k njegovi realizaciji – npr. požarne varnosti glede na požar, ki je bil prav pri Komnu avgusta 2001;
- ustrezno postopno zaščito samega gradišča: postaviti obvestilne table in zagotoviti zaščito posameznih najbolj ogroženih delov gradišča, upoštevati varnost obiskovalcev in zato označiti pohodne poti;
- sistematično vzdrževanje ustreznega stanja; predvsem skrb za ohranjanje nasipov, prehodnih poti in preprečevanje zaraščenosti.

Kal, v poglobljenem reliefu, prilagojen prostor za zbiranje in rabo vode;
b) S suhim zidom opredeljena pot, ki organizira gibanje v naselju in zagotavlja dostopnost na območju;
c) Suhi zid kot zaščita humusa in opora pohodni površini.
Risba: Josip Korošec, 2015.

Kubus zbranega kamna in konstrukcija suhega zida. Risba: Josip Korošec, 2015.

Pogled na obrambni zid Debele griže, 2014. Foto: Valentin Benedik. (Arhiv Zavoda Krasen Kras)

Z namenom dati pobudo nadaljnji zaščiti in interdisciplinarnemu proučevanju ter postopni celostni predstavitvi Debele griže širši javnosti je podjetnik Goran Živec (Vahta d. o. o.) junija 2014 ustanovil neprofitni Zavod Krasen Kras. Zavedal se je, da prazgodovinska gradišča ali kaštelirji sodijo med kakovosti, po katerih je Kras še premalo prepoznaven. Zato si bo zavod skupaj s strokovnjaki in varstvenimi ustanovami prizadeval zagotoviti zaščito in raziskovanje prazgodovinskega nižinskega gradišča Debeli griži pri Volčjem Gradu ter uveljaviti dejanski pomen le-tega širši javnosti. Zavod Krasen Kras naj bi tako prispeval tudi k razvoju potencialnega kulturnega turizma na območju Komenskega Krasa in širše. Debeli griži pa bi lahko sčasoma postala primer, kako zaščititi in predstaviti tudi ostala bližnja gradišča na Krasu.

*Besedilo: Dejan Vončina, Zavod Krasen Kras
in Josip Korošec, Zavod za varstvo kulturne
dediščine Slovenije, Restavratorski center*

Varovanje in zaščita Debele griže

Del Volčjega Grada z balona, 9. 11. 2015.
Foto: Valentin Benedik. (Arhiv Zavoda Krasen Kras)

Detalj, Debela griža, 2014: Valentin Benedik.
(Arhiv Zavoda Krasen Kras)